



Torsdag den 24. oktober 2013 (D)

1

9. møde

Torsdag den 24. oktober 2013 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 4:

Forespørgsel til udenrigsministeren om EU, Israel og Vestbredden.
Af Christian Juhl (EL) og Nikolaj Villumsen (EL).
(Anmeldelse 22.10.2013).

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til økonomi- og indenrigsministeren om budgetloven.
Af Nikolaj Villumsen (EL) m.fl.
(Anmeldelse 22.10.2013).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forhøjet strafferamme for grov dopingkriminalitet).
Af justitsministeren (Morten Bødskov).
(Fremsættelse 02.10.2013).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer.
(Sanktioner for overtrædelse af forordning om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer, bemyndigelsesbestemmelser vedrørende sådanne stoffer samt militærets og politiets udførsel af våben m.v.).
Af justitsministeren (Morten Bødskov).
(Fremsættelse 02.10.2013).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Rådgivning og handleplaner til voksne udsat for æresrelaterede konflikter).
Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen).
(Fremsættelse 02.10.2013).

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Mulighed for opretholdelse af anbringelse af unge med funktionsnedsættelse i alderen 18 til 22 år og ændring af reglerne om ansvaret for at sikre supervision og efteruddannelse til plejefamilier m.v.).
Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen).
(Fremsættelse 02.10.2013).

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om børns retsstilling og arvelov for Grønland. (Fastslåelse af faderskab til børn født uden for ægteskab før ikrafttræden af lov for Grønland om børns retsstilling m.v.).

Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen).
(Fremsættelse 02.10.2013).

8) Forhandling om redegørelse nr. R 2:

Ministerens for nordisk samarbejdes redegørelse om det nordiske samarbejde 2012-2013.
(Anmeldelse 09.10.2013. Redegørelse givet 09.10.2013. Meddelelse om forhandling 09.10.2013).

9) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Forsvarsministerens redegørelse om nordisk forsvarssamarbejde.
(Anmeldelse 10.10.2013. Redegørelse givet 10.10.2013. Meddelelse om forhandling 10.10.2013).

Kl. 10:00

Meddelelser fra formanden**Formanden:**

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Miljøministeren (Ida Auken):

Lovforslag nr. L 44 (Forslag til lov om ophævelse af lov om udnyttelse af vandkraften i Gudena og ændring af lov om vandløb).

Morten Marinus (DF), Finn Sørensen (EL), Simon Emil Ammitzbøll (LA) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 14 (Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om kommunale og regionale valg).

Titlerne på disse anmeldte sager vil også fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 4:

Forespørgsel til udenrigsministeren om EU, Israel og Vestbredden.

Af Christian Juhl (EL) og Nikolaj Villumsen (EL).

(Anmeldelse 22.10.2013).

Sammen med dette punkt foretages:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til økonomi- og indenrigsministeren om budgetloven.

Af Nikolaj Villumsen (EL) m.fl.

(Anmeldelse 22.10.2013).

Kl. 10:00

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af disse forespørgsler, be-
tragter jeg Tingets samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forhøjet strafferamme for grov dopingkriminalitet).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 02.10.2013).

Kl. 10:01

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Fru Anni Matthiesen som Venstres ordfører.

Kl. 10:01

(Ordfører)

Anni Matthiesen (V):

Tak, hr. formand. Som Venstres idrætsordfører har jeg fået æren af at være ordfører på det her forslag, hvor regeringen egentlig ønsker nu at øge strafferammen for dopingkriminalitet fra 2 års fængsel til 6 års fængsel.

Jeg vil her indledningsvis godt lige drille lidt, for det var faktisk sådan, at på et samråd tilbage i marts 2012 afviste både justitsministeren og daværende handels- og investeringsminister Pia Olsen Dyhr, at der i det hele taget var behov for, at strafferammen for dopingkriminalitet skulle sættes op. Heldigvis, kan man så sige, er regeringen blevet klogere. Samtidig kan jeg så håbe på, at det her måske kan være med til, at regeringen også er klar til at kigge på strafferammerne i andre sammenhænge. Jeg kan f.eks. nævne i forhold til vold og voldtægt. Men trods de her små drillerier vil jeg også godt sige og understrege, at vi er glade for, at regeringen er blevet klogere på det her område.

Jeg synes dog samtidig, at der på straffeområdet er flere ting, som regeringen kunne tage fat i, og som jeg nævnte her for lidt siden. Hvordan er sammenhængen mellem strafferammen nu, hvor straffen for dopingkriminalitet øges op til 6 år, i forhold til f.eks. strafferammen for personlig kriminalitet? Altså, trænger vi måske til sådan en generel oprydning eller justering? Men det vil jeg overlade til de personer, der sidder i Retsudvalget.

Når det så er sagt, kan jeg sige, at jeg som idrætsordfører ved, at doping er et af idrætsverdenens store monstre. Man kan jo vælge eventuelt at læse forsiden på Politiken i dag, hvor det fylder rigtig

meget, at mange unge mennesker faktisk bliver syge af doping. Derfor er det også altafgørende, at vi passer på idrætsverdenen og hjælper på vej til at sikre, at de her kriminelle, som sælger doping, også bliver straffet.

Det er jo desværre ikke kun for den professionelle sportsverden, at doping er et problem. Unge mennesker er i højere og højere grad optaget af nogle kropsidealer og vælger nogle gange den lette vej og tyer til den løsning med doping. Konsekvenserne ved et stof som anabole steroider, som er udbredt inden for dopingmisbrug, er jo en øget risiko for sygdomme, både leverskader og hjerteskader.

Derudover ved jeg, at formanden for Anti Doping Danmark også har betegnet misbrugere som tikkende bomber, og med det mener han jo, at mange, som er misbrugere, afhængige af anabole steroider, faktisk har svært ved at styre deres temperament og tit udviser voldelig adfærd. Bag en stor del af handelen med disse stoffer står der tit de samme kriminelle, som også sælger narko. Der er tale om organiseret kriminalitet, og det er vi nødt til at slå ned på.

Med en øget strafferamme vil politiet også få nogle bedre muligheder for at få nogle nye værktøjer til opklaring af den her dopingkriminalitet. En højere strafferamme og bedre efterforskningsmuligheder vil forhåbentlig få politiet til at sikre, at Danmark ikke bliver et slaraffenland for dopingkriminelle, og at vi dermed undgår, at Danmark bliver brugt som både fremstillings- og transitland.

På baggrund af det kan jeg slutte med at sige, at vi i Venstre er positive over for lovforslaget, men at vi også har brug for selvfølgelig at stille nogle dybdegående spørgsmål her under udvalgsbehandlingen.

Kl. 10:05

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Trine Bramsen som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:05

(Ordfører)

Trine Bramsen (S):

Doping er yderst sundhedsskadeligt, og alt for mange sportsentusiaster ødelægger deres krop og skaber en farlig afhængighed af anabole steroider, væksthormoner, ulovlige kosttilskud og andre dopingmidler. Man skal ikke have været særlig mange gange i et fitnesscenter for ved selvsyn at have konstateret, at doping bruges. Det er derfor, vi i dag behandler forslaget om at forhøje strafferammen for særlig grov dopingkriminalitet – en forhøjelse, der betyder fængsel i op til 6 år.

For nogle år siden fik Danmarks Idræts-Forbund udarbejdet en undersøgelse, der viser, at omkring 1½ pct. af befolkningen i alderen 15-60 år bruger eller har brugt doping. Samme undersøgelse viser, at 3 pct. af medlemmerne i danske fitnesscentre bruger doping, at 6 pct. har overvejet det, og at 19 pct. af befolkningen ved, hvor man kan købe doping. Det er alt for mange, og desværre afspejler tallene også et ulovligt marked, som vi politikere skal gøre alt, hvad vi kan, for at bekæmpe.

Vi Socialdemokrater ser med stor alvor på dopingkriminalitet, både fordi det er sundhedsskadeligt for de sportsudøvere, der tager det, og fordi dopingmidler er indtjeningsområde for bl.a. folk i rock- og bandemiljøet. Med det her lovforslag markerer vi klart og tydeligt, at dopingkriminalitet er grov kriminalitet, og netop derfor indebærer lovforslaget, at dopingkriminalitet fremover skal straffes hårdere med fængsel i op til 6 år.

Med forslaget om at forhøje strafferammen bringer vi den danske lovgivning på niveau med Norges og Sveriges, og vi ved fra vores nordiske kolleger, at det har en effekt, når kriminelle bagmænd bekæmpes med skærpede sanktioner for grov dopingkriminalitet. Vi Socialdemokrater vil ikke bare se til, mens doping i stadig større omfang indtager fitnesscentre og idrætsforeninger. Vi nægter at accep-

tere, at hårdkogte kriminelle tjener store penge på organiseret distribution og salg af dopingmidler til danske sportsudøvere.

Med lovforslaget her sender vi et klart signal til idrætsudøvere såvel som bagmænd om, at dopingbrug og dopingkriminalitet er fuldstændig uacceptabelt.

Vi Socialdemokrater kan dermed støtte forslaget her.

Kl. 10:08

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 10:08

Preben Bang Henriksen (V):

Det er ikke for at få nogen polemisk diskussion, men måske mere for at appellere til en debat her i Folketinget. For jeg skal skynde mig at sige, at Venstre er lige så meget skyld i det som alle andre partier.

Men jeg spørger ordføreren: Er vi ikke ved at være i en situation, hvor vi gang på gang fastsætter strafferammer til lige nøjagtig 6 års fængsel, for at politiet kan få mulighed for at tage de særlige efterforskningsskridt? Det er jo egentlig at blande to ting sammen. Burde vi ikke i højere grad tænke på at ændre retsplejelovens regler omkring de der særlige efterforskningsskridt og betingelserne derfor, telefonaflytning osv., og så lade strafferammerne for kriminalitet måske mere afhænge af kriminalitetens art?

Personligt mener jeg, at 6 år for dopinghandel – dopinghandel er noget værre svineri, det skal jeg medgive – er helt ude af proportioner, i forhold til hvad vi i øvrigt straffer andre ting med. Jeg synes, vi har en tendens til at blande tingene sammen på den her måde. Jeg kunne godt tænke mig at afslutte med at sige, at Venstre vist lige så meget er skyld i det som alle andre. Men jeg vil godt høre ordføreren bemærkninger til det.

Kl. 10:09

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:09

Trine Bramsen (S):

Det er jo interessant, at der kommer sådan et spørgsmål fra Venstre, efter at Venstres ordfører netop har stået på talerstolen og talt positivt om det her lovforslag og givet opbakning til en forøgelse af strafferammen for grov dopingkriminalitet. Jeg synes godt, vi kan tage den principielle diskussion om, hvordan den her slags kriminalitet bliver rykket op med rod, men det her handler om et klart og entydigt signal til de mennesker, der tager dopingmidler, og ikke mindst til de mennesker, der distribuerer og sælger dopingmidler til danske sportsudøvere, om, at det her er fuldstændig uacceptabelt.

Kl. 10:10

Formanden:

Hr. Preben Bang Henriksen.

Kl. 10:10

Preben Bang Henriksen (V):

Ja, det får vi ikke nogen debat ud af, kan jeg godt høre, så jeg afstår fra videre bemærkninger.

Kl. 10:10

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Fru Merete Dea Larsen som Dansk Folkepartis ordfører.

(Ordfører)

Merete Dea Larsen (DF):

Vi skal i dag behandle et lovforslag, der øger strafferammen for grov dopingkriminalitet, og det er bedre sent end aldrig, for doping har gjort et voldsomt indtog, ikke kun blandt de danske sportsfolk og idrætsudøvere, men også hos den helt almindelige dansker, der går i motionscenteret. Undersøgelser viser faktisk, at børn helt ned til 13-årsalderen anvender doping. I dag anses doping som noget naturligt i fitnesscentre og blandt idrætsudøvere – mange er endda gået skridtet videre og er selv begyndt at producere det.

Den oplysning chokerede mig noget, må jeg erkende, men det er faktisk den virkelighed, der findes derude. Jeg tror på, at vi kunne have bremset den udvikling eller i det mindste have mindske den, hvis en lov som denne havde været sat i værk tidligere, hvor Dansk Folkeparti f.eks. var med til at fremsætte et lignende forslag. Doping har nemlig rigtig store konsekvenser og uhyggeligt mange bivirkninger – til eksempel kan nævnes impotens, hjerte-kar-sygdomme, humørsvingninger, voldelighed og psykotiske træk. Derudover er der senkonsekvenser efter ophør af brugen. Der er eksempler på, at anabole steroider har medført sterilitet. Selv hjertelægerne slår nu alarm. De oplever flere og flere, der kommer ind med forstørrede hjerter, og at flere af dem er operationskrævende. Vi ønsker at få kortlagt omfanget af dopingmisbruget og konsekvenserne deraf.

Jeg så en udtalelse fra Jesper Skibby, som jo må anses for at vide en del om doping, hvor han efterlyser hårdere straffe og bedre oplysning fra politikernes side. Vi har med det forslag om en stramning, som vi har fremme i dag, taget fat på det ene af to ben, men det mindsker ikke vigtigheden af også at sætte ind for at forebygge og mindske den eksisterende brug.

Jeg er uforstående over for Landsforeningen af Forsvarsadvokaters hørings svar, hvor man siger, at man ikke er bekendt med, at der skulle være en organiseret omfattende dopinghandel, og at man på den baggrund ikke finder lovforslaget relevant. Man kan nemlig blot gå en tur hen til det nærmeste fitnesscenter og se de unaturlige kroppe eller tage en uformel snak med en af brugerne, og man vil straks kunne høre historier om dopingens rolle blandt sportsfolk og idrætsudøvere.

Alle snakker om motion og om sport og om vigtigheden af, at vi holder os i gang; særlig vores børn og unge skal ud at røre sig noget mere. Det er jeg fuldstændig enig i. Jeg mener, at samfundet skal skabe de bedste mulige rammer for at motivere til det, men det er samtidig mindst lige så vigtigt, at samfundet påtager sig den rolle at lovgive, således at f.eks. doping igen bliver for de få og ikke for de helt almindelige børn og unge, der bare følger strømmen.

Med de bemærkninger kan Dansk Folkeparti støtte forslaget om en øget strafferamme.

Kl. 10:13

Formanden:

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Hr. Jeppe Mikkelsen som radikal ordfører.

Kl. 10:13

(Ordfører)

Jeppe Mikkelsen (RV):

Tak, formand – kære alle.

Dopingkriminalitet er et stort problem i det danske samfund, ja, jeg frygter faktisk, at det er mere udbredt, end mange har gået og troet i lang tid. Doping i sig selv er naturligvis skidt for dem, der tager det, men samtidig er doping jo også knyttet til organiseret kriminalitet, herunder rocker- og bandekriminalitet.

Derfor kan vi fra radikal side støtte op om, at der nu kommer en større grad af harmonisering af lovgivningen med lovgivningen i

Norge og Sverige. Vi indfører en særlig strafferamme på op til 6 år, men jo kun i de særligt grove tilfælde, hvor der er formidlet doping ud til et større antal personer, eller hvor man har tjent større mængder penge på det, eller hvis der i øvrigt er særligt skærpende omstændigheder. Det skal domstolene selvfølgelig tage stilling til. Det kan vi Radikale bakke op om. Dermed får politiet jo så også mulighed for at tage nogle nye efterforskningsredskaber i brug.

Vi håber, at det kan være et skridt i den rigtige retning for bedre at komme dopingkriminaliteten til livs og for at undgå, at Danmark bliver et særligt land i forhold til distribueret af doping til resten af Norden. Tak for ordet.

Kl. 10:14

Formanden:

Tak til den radikale ordfører. Fru Karina Lorentzen Dehnhardt som SF's ordfører.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Vi kan jo i Politiken i dag læse om, at Rigshospitalet i stigende grad ser helt unge mænd, som har massive hjerteproblemer, og man mener simpelt hen, at det relaterer sig til, at de indtager eller har indtaget dopingmidler. Så det er med fare for liv og levned, at man begiver sig ind ad den vej.

Jeg tror desværre ikke, vi løser problemet med risikovillige unge mænd, som altså gerne vil det her, med det her lovforslag, som jo hæver strafferammen for dopingkriminalitet. Jeg tror, at den målgruppe skal nås med mere information, for de opfatter simpelt hen ikke det her som farligt i dag, og trangen til at se stærke og lækre ud er stærkere end angsten for de sundhedsrisici, der følger med. Jeg tror, vi også skal satse mere på behandling. Jeg tror, at mange af de unge mænd har en lidt tvangspræget adfærd i forhold til det her. Det ligner på en eller anden måde spiseforstyrrelser, som godt nok er lidt anderledes indrettet.

Men jeg synes, det er rigtig fornuftigt, at vi nu står med et lovforslag, som giver os bedre muligheder for at gå efter bagmændene. Det er helt fornuftigt, at vi hæver strafferammen, og at politiet også får mulighed for at kunne aflytte i præcis de her sager. Politiken beskrev en anden sag, en svensk sag, hvor efterforskningen pegede på en bagmand i Danmark. Det, man endte med at kunne knalde ham for i retten, var et fund, som politiet var kommet i nærheden af ved en ransagning, og ikke det egentlige salg, der formentlig lå bag. Der peges i hvert fald på i artiklen, at de manglende efterforskningsmuligheder var en del af forklaringen på det.

Så jeg synes, det er helt fornuftigt, at vi nu sætter bedre ind over for det her. Det er godt, at vi nu i højere grad kan gå efter bagmændene. Det er en del af løsningen, men det kan ikke stå alene. Jeg tror også, vi skal have en indsats i forhold til de unge mænd, for de er alt for risikovillige i den her sammenhæng.

Kl. 10:16

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører.

Kl. 10:17

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Tak for det. Som flere har nævnt her fra talerstolen, er doping et stort sundhedsmæssigt problem. Vi kan ofte læse, hvordan fagfolk mener, at det også er et stigende problem, og så sent som i dag, hvilket der også er flere der har nævnt, hører vi fra flere på Rigshospitalet, at flere og flere unge mænd indlægges med hjerteproblemer på grund af brug af dopingmidler. Det, vi også kan læse i den artikel i

dag, er, at vi mangler viden, og at vi mangler en kortlægning af omfanget af problemerne. Det er noget, der lidt foregår efter skøn, godt nok fra eksperter og fagpersoner, hvilket man skal have stor respekt for, men vi mangler simpelt hen mere viden på området. Der mangler en kortlægning af omfanget af problemerne.

Men det *er* et problem, og det *skal* bekæmpes. Spørgsmålet er, om det her lovforslag er det rigtige værktøj til det. I Enhedslisten mener vi noget så basalt, som at der skal være en mening med straf. Skal man hæve strafferammen, skal det være, fordi det har en præventiv effekt, altså fordi man derigennem forhindrer, at flere begår kriminalitet. Det kan have en effekt, når der er tale om organiseret kriminalitet. Når der sidder nogle beregnende, udspekulerede bagmænd og gennemtænker deres kriminalitet, fordi de gerne vil tjene store penge, ja, så kan udsigten til at blive opdaget og udsigten til en høj straf godt afskrække dem fra at foretage det, de ellers havde tænkt sig.

Spørgsmålet er i den her sammenhæng, når vi taler om at hæve strafferammen for grov dopingkriminalitet, om der er tale om organiseret kriminalitet på den måde. Altså, er der et behov? Er der egentlig mening med den her strafferamme ud over det, at man så kan stå her på talerstolen og sige, at man vil slå hårdt ned? For ellers er det jo ikke andet end symbolpolitik.

I marts sidste år var det her spørgsmål også oppe, og da sagde Rigsadvokaten, som afgav en redegørelse, at man ikke var bekendt med sager, hvor der havde været behov for en højere strafferamme. Det henholdt regeringen sig til på det tidspunkt, og man sagde derfor, at det mente man ikke var nødvendigt. Og i bemærkningerne til det her lovforslag henviser man til store problemer i Norge og Sverige, men ikke til store sager fra Danmark. Derfor vil vi i Enhedslisten gerne have en opklaring og lidt mere viden, før vi tager endelig stilling. Er en højere straf nu også det rigtige værktøj i den her forbindelse? Det mente regeringen ikke for 1 år siden, og derfor kan man godt have en mistanke om, at der måske er tale om symbolpolitik.

Vi vil gerne høre, om der er sket en ny udvikling siden marts sidste år. Hvad er årsagen til, at man har ændret holdning? Er der kommet ny viden fra Norge eller Sverige eller Tyskland om, hvilken effekt en ændret strafferamme har haft dér? Den viden skal vi have til rådighed. For der er ingen tvivl om, at vi *skal* bekæmpe brugen af dopingmidler, og at doping *er* farligt. Doping er meget, meget sundhedsskadeligt. Derfor er vi nødt til at bekæmpe efterspørgslen. Vi er nødt til at forebygge det, vi bliver nødt til at oplyse brugerne, som især er unge mænd, om, hvad de gør ved deres krop.

Vi kan måske også kigge på England, hvor man er begyndt at tænke på skadesreduktion, og det vil altså sige, hvordan man hjælper unge mænd, som er i et decideret misbrug, til ikke at ødelægge sig selv nær så meget og til at leve et nogenlunde normalt liv med det misbrug, de har.

Vi skal som sagt bekæmpe doping. Vi er alle sammen herinde, tror jeg, meget enige om, at det er farligt, og at det er et problem, at det florerer i de danske fitnesscentre og i den danske befolkning. Men vi skal gøre det med de rigtige værktøjer, og der er vi altså i Enhedslisten ikke overbevist om, at en hævet strafferamme er det rigtige.

Kl. 10:21

Formanden:

Tak til Enhedslistens ordfører. Hr. Simon Emil Ammitzbøll som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 10:21

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Liberal Alliance er ikke positivt indstillet over for lovforslag nr. L 8. Vores holdning er selvfølgelig den, at doping kan være et meget stort problem i konkurrencesport, hvor der jo er tale om decideret

snyd, og det skal selvfølgelig bekæmpes. Det er også sådan, at doping i amatørsport selvfølgelig kan give en masse fysiske problemer for folk, der tager det, og vi synes sådan set, at det er godt med en mærkningsordning af de forskellige fitnesscentre, sådan at man trykt kan sende sine børn og unge hen i et fitnesscenter, som man ved bliver kontrolleret for doping, så man altså kan tage det aktive valg.

Jeg er meget enig i den bemærkning, der faldt fra SF's retsordførere, fru Karina Lorentzen Dehnhardt, der sagde, at det her næppe kommer til at få betydning for de primært unge mænd, som indtager doping, og jeg er også meget enig i den bemærkning, der faldt fra Venstres hr. Preben Bang Henriksen om spørgsmålet om straffens længde. Vi synes, det er ude af proportioner, for nu at bruge det ordvalg, at vælge en strafferamme på helt op til 6 år for den her form for kriminalitet.

Så har vi også den helt grundlæggende ting, at der også ligger et eget ansvar hos de mennesker, som tager de her stoffer. Der ligger et eget ansvar for at tage doping. Det er noget, man påfører sig selv, og i sidste ende jo ikke noget, man påfører andre. Vi synes, der skal være forskel på, om man påfører andre eller påfører sig selv noget, i forhold til hvor streng en straf der gives.

Af den grund kan vi ikke støtte lovforslaget.

Kl. 10:23

Formanden:

Hr. Preben Bang Henriksen, en kort bemærkning.

Kl. 10:23

Preben Bang Henriksen (V):

Jeg vil bare spørge ordføreren igen, som jeg spurgte Socialdemokratiets ordfører: Har vi her i Folketinget – alle partier – fået en tendens til, at strafferammen er noget, vi fastsætter ud fra, at politiet skal have mulighed for nogle særlige efterforskningsskridt, men ikke så meget ud fra, hvilken straf den konkrete forbrydelse egentlig burde medføre?

Kl. 10:24

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:24

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Man kan vel sige, at der primært er tre grunde til, at vi hæver strafferammen herinde i Folketinget. Den første er den, jeg vil kalde den saglige, nemlig at man har den politiske overbevisning, at man mener, at det vil være fornuftigt at gøre noget mere strafbart.

Så er der de to andre. Den ene er den med politiets efterforskningsskridt, som spørgeren nævner, og den anden er jo nok – og det rammer sikkert også mange af os – medieskabte begivenheder, der gør, at man lige skal komme med en hurtig løsning, inden man måske har fået det tænkt helt igennem. Så det vil jeg gerne give spørgeren ret i.

Man kan jo også sagtens diskutere, om man måske mere burde se på, hvad det er for efterforskningsskridt, man skulle tillade efter forskellige kriminalitetstyper, end at man bare skal se på at hæve strafferammen. For jeg synes, som også spørgeren tidligere sagde, at 6 år er ude af proportioner for den her form for kriminalitet.

Kl. 10:25

Formanden:

Fru Anni Matthiesen for en kort bemærkning.

Kl. 10:25

Anni Matthiesen (V):

Jeg har egentlig bare lige brug for at få ordføreren til at bekræfte, at Liberal Alliance mener, at den nuværende ramme i forhold til dopingkriminalitet er tilstrækkelig.

Kl. 10:25

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:25

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jamen jeg ved sådan set ikke, om jeg kan bekræfte, at den er tilstrækkelig, for det er slet ikke sikkert, at vi vil have en strafferamme, der er så høj, som tilfældet er i dag.

Kl. 10:25

Formanden:

Fru Anni Matthiesen.

Kl. 10:25

Anni Matthiesen (V):

Altså, hvis jeg skal forstå ordføreren ret, mener ordføreren så, at der ikke bør være nogen form for straf, eller at man udelukkende skal sætte ind på andre måder i forhold til dialog og information? Er det sådan, det skal forstås?

Kl. 10:26

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:26

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jeg tror sådan set, at dialog og information og oplysningskampagner omkring de her ting er noget af det, der vil have langt den største effekt. Jeg tror overhovedet ikke på, at det har nogen effekt på en ung mand i et fitnesscenter i Nordjylland eller i Vestjylland eller på Fyn, eller hvor det nu må være, rundtomkring i landet, at vi hæver strafferammer i forhold til det her. Det kan godt være, at vi får en lidt mere intensiv krig mellem forskellige bandegrupperinger, men det er nok også det mest klare resultat, der vil komme af det her lovforslag.

Kl. 10:26

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Tom Behnke som konservativ ordfører.

Kl. 10:26

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Vi kan fra konservativ side støtte det her lovforslag. Ud fra hvad jeg har lyttet til i debatten, er der måske noget, man har misforstået, i forhold til hvad det er, lovforslaget går ud på. Nu skal jeg jo ikke stå her og forsvare regeringen, det kan regeringen godt selv gøre, men i forhold til den unge mand eller den unge kvinde i et fitnesscenter – jeg tror, Jylland blev nævnt, jeg ved ikke, hvorfor det sådan lige skulle være i Jylland, det kunne også have været i Næstved eller i Helsingør, det er sådan set ligegyldigt – er der ingen ændringer overhovedet. Det er ikke det, lovforslaget går ud på, for strafferammen i lov om doping er stadig væk 2 år.

Det, som lovforslaget her går ud på, er, at vi på samme måde som i lov om euforiserende stoffer har en overbygningsbestemmelse i selve straffeloven. Man laver altså også i forhold til doping en overbygningsbestemmelse i straffeloven, sådan at vi i de særlig grove sager og der, hvor man går efter bagmændene – altså, vi taler om dem, der importerer ulovligt i tusindvis af enheder eller sælger og

distribuerer eller måske sælger og distribuerer til særlig unge, skrøbelige, både mænd og kvinder – får en mulighed for at sørge for, at man kan straffe lidt hårdere, noget hårdere eller meget hårdere, alt efter hvor alvorlig forseelsen er. Så 6 års fængsel synes vi sådan set er en udmærket ramme. Jeg forstår godt diskussionen om, om det ikke kunne have været 5 år eller 7 år, og der er da nok noget om det, som der bliver spurgt ind til, i forhold til at 6 år måske nok er valgt ud fra en rimelighedsbetragtning, selvfølgelig, men mest af alt også ud fra den betragtning, at lige præcis når vi rammer 6 år, åbner det for nogle nye muligheder i forhold til efterforskningen af den her type kriminalitet.

Når vi taler om den grove, organiserede, grænseoverskridende kriminalitet i forhold til lov om doping og dopingmidler, er der behov for, at politiet har mulighed for at kunne ransage, lave aflytninger, lave rumaflytninger osv. osv. Det er der behov for, for ellers kan man ikke få fat i de her bagmænd, og det er jo sådan set dem, vi skal have fat i. Uanset om man nu synes, doping er godt eller ej, er det – i hvert fald for mig at se – helt, helt afgørende, at det er et problem, at der er nogle, der tjener så styrtende mange penge på andres ulykke, og det er jo det, det ender med.

Det, jeg også synes man skal huske på, er, at doping altså er farligt, og at doping er ganske unødvendigt. Doping er farligt, og vi ser de skader, det giver, så det er ikke uproblematisk; det er ikke uproblematisk. Det er heller ikke uproblematisk at påføre andre den skade, det giver, og det er jo det, man gør, når man lokker dem til at købe forskellige former for doping. Og det er jo fristende. Det er jo fristende. Man står der, og man synes, man lige mangler de sidste 4-5 pct. for at kunne blive den bedste eller den største eller den stærkeste eller den hurtigste, og så kan man jo lige tage nogle medikamenter, og så kan man lige noget mere.

Men spørgsmålet er jo, om det overhovedet er at gøre sig selv en tjeneste, eller om det hele i virkeligheden er falsk. For hvis man, på baggrund af at man har indtaget doping, er den hurtigste, er den stærkeste, kan man så, når man står på sejrsskamlen og får guldmedaljen, sige: Jeg var den bedste? Eller bør man egentlig – og det er jo nok det, der kommer til at ske – tænke inde i sig selv: Nej, det var ikke mig, der var den bedste, men jeg var den, der havde indtaget mest doping, og det var derfor, jeg vandt? Så har man ikke vundet noget som helst. Så den sejr, man går efter, den lykke, man gerne vil opnå, ved at være den bedste eller den hurtigste, opnår man ikke med doping. Og derfor er mit budskab: Doping er fuldstændig unødvendigt. Det gør mere skade end gavn, og derfor skal man selvfølgelig lade være med at bruge det.

Men jeg har selvfølgelig også et spørgsmål til ministeren, for det skal man jo have. Jeg kan huske, at ministeren og ministerens parti tidligere har skoset den tidligere regering meget for, at man havde glemt at afsætte penge til ekstra fængselspladser. Når nu man udvider strafferammerne, når nu man gør det muligt at straffe hårdere og længere, så skal man også sørge for, at der er det tilstrækkelige antal fængselspladser til rådighed for dem, der skal ind at ruske tremmer i længere tid. For der vil jo være nogle, der overtræder den her bestemmelse på et tidspunkt, og der kan jeg ikke se i forslaget nogen steder, at der ligesom er sat flere penge af til kriminalforsorgen. Jeg vil gerne høre, om det er en fejl, eller om vi får at se, at der kommer flere penge til kriminalforsorgen. Det burde der jo gøre, vil jeg gerne sige til ministre.

Kl. 10:31

Formanden:

Hr. Simon Emil Ammitzbøll har en kort bemærkning.

Kl. 10:31

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Ja, og det er nok netop en kort bemærkning, for det er for at undgå at gå på i anden runde, at jeg kommer med en kort bemærkning til hr.

Tom Behnke. Jeg vil sige, at jeg sådan set ikke har misforstået lovforslaget, hvis det var mig blandt andre, der blev henvist til. Jeg tror bare, at der er et dilemma.

Når man nu har det synspunkt, vi har i Liberal Alliance, så har man samme problematik, som de havde under spiritusforbuddet i USA, eller som vi har i Liberal Alliance angående hashdiskussionen. Når man nu har en holdning om, at der ikke skal være den her strafbarhed, hvordan skal vi så forholde os til alle de følgeproblematikker, der kommer af, at det er blevet kriminaliseret? Der er nogle dilemmaer, som man er nødt til at forholde sig til. Der er det så bare, at vi siger, at vi vælger at have et synspunkt, der bygger på afkriminalisering og oplysning, i stedet for at have et synspunkt, der ligesom bygger på noget, der skaber flere problemer.

Jeg tror bare, at politiet kommer til at beskæftige sig med det her i stedet for noget, der er vigtigere, men jeg kan da godt glæde mig over, når nu det bliver vedtaget, at der sikkert er nogle rockere og bandemedlemmerne, der kommer lidt mere i fængsel. Når nu det er, at regeringen ikke vil afskaffe strafbarhederne, så kan man jo bruge det her, og det kan man så glæde sig over i smug, selv om man ikke er enig i forslaget.

Kl. 10:32

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 10:32

Tom Behnke (KF):

Det er jeg helt med på, og selvfølgelig kan man have den helt principielle holdning, at doping slet ikke skal være ulovligt. Man kan fremsætte forslag om, at lov om doping skal ophæves, fjernes, væk med den lov, at det skal være et fuldstændig frit marked. Det kan Liberal Alliance mene. Det mener vi ikke fra konservativ side, så der er en fundamental uenighed.

Men når jeg i min indledning nævnte, at der her ikke er tale om, at strafferammen i lov om doping bliver ændret – der laves en overbygning i straffeloven – så er det, fordi jeg i løbet af debatten i dag har fået det indtryk, at flere ordførere opfatter det, at hvis man i et fitnesscenter som ung mand et sted i Jylland indtager to, tre enheder doping af den ene eller anden slags, så er man oppe i, at det kan give 6 års fængsel. Det er ikke tilfældet. Det var bare den misforståelse, jeg ville rydde af vejen.

Det er ikke det, der gør sig gældende. Man skærper ikke straffen for den, der indtager doping i et eller andet omfang – man skærper straffen for dem, der laver den organiserede grænseoverskridende grove kriminalitet i henhold til lov om doping. Og det er klart, at hvis man er imod lov om doping, er man selvfølgelig også imod, at der laves en overbygning – det er logisk – men jeg synes bare, at argumenterne skal holde og ikke være grebet ud af luften.

Kl. 10:33

Formanden:

Hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Kl. 10:33

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Jeg tror bare slet ikke, der var nogen misforståelse. Jeg tror bare, det var en helt simpel konstatering af, at hvis man tror, at det her kommer til at få en betydning for antallet af dopingbrugere og -misbrugere, så tror jeg og måske andre, at man tager fejl. Jeg tror da nok, at der bliver en lidt mere skærpet konkurrence mellem forskellige kriminelle grupperinger, og at nogle enkelte rockere og bandemedlemmer kommer lidt længere tid i fængsel, men jeg tror ikke, det får nogen som helst indvirkning på, hvor meget doping der bliver solgt, og dermed heller ikke på, hvor mange der forbruger det. Så det er sådan

set bare det, der er pointen. Der er ikke nogen misforståelse om, hvad indholdet er.

Kl. 10:37

Formanden:
Ordføreren.

Kl. 10:34

Formanden:

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Tak til ministeren.
Forhandlingen er sluttet.

Kl. 10:34

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.
Det er vedtaget.

Tom Behnke (KF):

Fint nok. Det er udmærket, at hr. Simon Emil Ammitzbøll havde behov for at præcisere det. Fra konservativ side har vi det udgangspunkt, at det ikke må kunne betale sig at begå kriminalitet, og derfor skal der være en proportionalitet i straffene i forhold til den begåede kriminalitet – jo grovere forbrydelse, jo grovere straf, for det må ikke kunne betale sig at begå kriminalitet.

Det andet er, at vi også har det moralske synspunkt, at man ikke skal kunne tjene på andres ulykke og andres ødelæggelse af sig selv. Det er også det, der er vores bærende argument, når vi mener, at narkotika skal være forbudt, for det er noget, som er skadeligt. Man kan sige, at dem, der indtager det, selv er ude om det, ja, men det er skadeligt, og det er farligt, og man påfører andre en skade, og det er vi imod.

Kl. 10:35

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Justitsministeren.

Kl. 10:35

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Tak for det, formand. Også tak til de partier, som her i dag har været positive over for forslaget. Det er jo et forslag, som har et overordnet formål, og det er, som det også er blevet sagt, at sikre en forhøjet strafferamme for – og nu siger jeg det, så det forhåbentlig er klart for alle – grov dopingkriminalitet, herunder særlig bagmandsvirksomhed.

Som jeg også har sagt flere gange før, er der ingen grund til, at vi skal tolerere, at dopingkriminalitet kan tjene som indtægtskilde for, som det også har været fremme, bl.a. rockere og bandemedlemmer eller andre hårdkogte kriminelle, som befinder sig i det her miljø. Derfor gør vi det muligt, at der i særlige tilfælde kan idømmes straf på helt op til 6 års fængsel, når vi taler om særlig grove tilfælde af dopingkriminalitet. Dermed giver vi også politiet bedre muligheder for at efterforske sager og finde frem til de bagmænd, som står bag det her. Så vi giver altså mulighed for at idømme en markant højere straf til et større antal personer, som i dag, må man gå ud fra og kan man høre, mod betydelige vederlag eller under andre forhold jo gør sig skyldige i en alvorlig form for kriminalitet, som gør, at man er med til at formidle et meget, meget farligt stof – det er det, man skal huske på – som kan have store skadevirkninger på dem, som benytter sig af det.

Det er regeringens opfattelse, at lovforslaget vil være et vigtigt skridt i kampen mod bagmændene, men som det også har været fremme – der er ingen grund til ikke også at anerkende det – er indsatsen mod doping i Danmark bredere, og den skal være bredere. Men at sige, at man ikke skal gå efter dem, som står bag, altså dem, der står bag distributionen af det her til miljøerne, synes jeg bestemt ikke der er nogen grund til at gøre.

Så derfor er der den her overbygningsbestemmelse, som hr. Tom Behnke rigtigt nok redegjorde for. Det er der, fordi der er et ønske om, at vi ønsker at sætte bedre og mere effektivt ind over for grov dopingkriminalitet og her jo altså særlig, når vi taler om bagmandskriminalitet.

Så tak for en god debat. Der var et par spørgsmål, der hang i luften – nogle vil stille dem i udvalget, forstår jeg, og dem svarer vi selvfølgelig på efterfølgende.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer. (Sanktioner for overtrædelse af forordning om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer, bemyndigelsesbestemmelser vedrørende sådanne stoffer samt militærets og politiets udførsel af våben m.v.).

Af justitsministeren (Morten Bødskov).
(Fremsættelse 02.10.2013).

Kl. 10:37

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Preben Bang Henriksen som Venstres ordfører.

Kl. 10:38

(Ordfører)

Preben Bang Henriksen (V):

Det kan i hvert fald gøres kort. Forslaget har til formål at ratificere FN's traktat om våbenhandel og ratificere EU's forordning vedrørende markedsføring og brug af stoffer, der kan anvendes til fremstilling af eksplosivstoffer.

Jeg kan kort sige, at Venstre støtter forslaget.

Kl. 10:38

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Trine Bramsen som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 10:38

(Ordfører)

Trine Bramsen (S):

Dette lovforslag har til formål at bringe dansk ret i overensstemmelse med EU-forordningen om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer, bemyndigelsesbestemmelser vedrørende sådanne stoffer og militærets og politiets udførsel af våben m.v.

Globaliseringen og internationaliseringen er kommet for at blive. Det stiller krav til fælles regler og love på en række områder, ikke mindst hvad angår våben og eksplosivstoffer. Lovforslaget indebærer, at der i den danske våbenlov indføres hjemmel til at straffe overtrædelser af EU-forordningen, og der lægges i den forbindelse op til, at overtrædelser af forordningen som udgangspunkt skal straffes med bøde, hvilket svarer til straffen for overtrædelse af de gældende danske regler om udgangsstoffer til eksplosivstoffer.

Lovforslaget her indebærer også, at der i våbenloven indsættes bestemmelser, der giver mulighed for, at EU-medlemsstaterne nationalt kan indføre en licensordning på området og udvide begrænsningerne for almindelige borgeres adgang til udgangsstoffer til eksplosivstoffer til flere stoffer end dem, der er omfattet af forordningen.

Det er hensigten, at bemyndigelsen skal udnyttes så vidt muligt, og at de danske regler på området videreføres.

Kl. 10:42

Som bekendt har lovforslaget til formål at bringe dansk ret i overensstemmelse med EU-forordningen om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer. Vi mener, det er positivt, at vi har fælles EU-regler på det her område, da der er tale om kriminelle aktiviteter, der krydser grænser og derfor også skal kunne straffes efter de fælles regler på området.

Lovforslaget har desuden til formål at bringe dansk ret i overensstemmelse med FN's traktat om våbenhandel, hvilket vi også kan bakke op om.

Jeg skal derfor meddele, at vi Socialdemokrater bakker op om lovforslaget.

Kl. 10:40

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Fru Pia Adelsteen som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 10:41

(Ordfører)

Pia Adelsteen (DF):

Det er ikke sådan, når man er politiker, for så synes man, der er rigtig mange vigtige ting at diskutere her. Angående L 9 bakker Dansk Folkeparti op om det. Vi synes, det er et ganske glimrende forslag. Alt andet lige må man sige, at vi alle sammen gerne vil forhindre, at man kan købe nogle stoffer, der kan udvikle sig til, at der laves eksplosiver, som jeg tror den faglige term er. Så det er ganske glimrende.

Jeg vil stille et enkelt spørgsmål til ministeren, og det er muligt, at ministeren kan svare, når sagen er slut. Det er om Dansk Industris høringssvar, hvor der står, at de mener, at man overimplementerer. Det er egentlig bare det, jeg vil høre om. Jeg har den holdning, at jeg normalt ikke bryder mig om at give ministre bemyndigelser, men i den her sag har jeg ikke de store betænkeligheder. Jeg synes også, det er fint, hvis vi mener, at der på nationalt plan er noget, vi skal holde ekstra øje med, at vi så også har muligheden. Som jeg forstår, er det også det, som Dansk Industri mener er det, der er overimplementeringen, men jeg vil godt høre ministeren, om han kan svare på det. Det er det.

Dansk Folkeparti bakker op om forslaget.

Kl. 10:42

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Jeppe Mikkelsen som radikal ordfører.

Kl. 10:42

(Ordfører)

Jeppe Mikkelsen (RV):

Tak. Jeg vil også gøre det kort. Det er jo et ret ukontroversielt lovforslag, som jeg ser det. Det handler jo om at bringe vores bestemmelser om våben og eksplosivstoffer i overensstemmelse med EU-forpligtelser og FN-traktaten. Princippet om, at der er styr på våbenhandelen og eksplosivstoffer blandt EU- og FN-medlemmer, kan vi varmt bakke op om, og derfor tror jeg, at jeg mest vil bruge anledningen til at rose vores udenrigsminister, som i FN-sammenhæng har bidraget til arbejdet med FN's Arms Trade Treaty, og fordi han har arbejdet i FN-sammenhæng, giver det også god mening, at vi bakker op om arbejdet her i vores nationale parlament ved at opdatere dansk lovgivning på området.

Så samlet set kan vi altså bakke op om forslaget.

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Karina Lorentzen Dehnhardt som SF's ordfører.

Kl. 10:42

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg skal også gøre det kort. Jeg skal bare sige, at selv om vi nok aldrig får lukket alle huller i lovgivningen med henblik på bekæmpelse af brugen af stoffer eller våben til terrorformål, synes jeg, vi skal gøre vores ypperligste. Det her lovforslag er et skridt i den retning, så det er både godt og fornuftigt, og det støtter vi selvfølgelig fra SF's side.

Kl. 10:43

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Pernille Skipper som Enhedslistens ordfører.

Kl. 10:43

(Ordfører)

Pernille Skipper (EL):

Som de tidligere ordførere kan jeg starte med at sige, at Enhedslisten er positive over for lovforslaget. Jeg skal ikke trække det i langdrag, når det ikke er nødvendigt, men blot sige, at en stram våbenlovgivning har vist sig effektiv i Danmark til at bekæmpe antallet af ulovlige skydevåben og andre former for våben i vores samfund. Det er vores udgangspunkt, at vi fortsat skal have en stram våbenlovgivning, også når det kommer til stoffer, som man kan bruge til at blande til bomber, hvis man skal sige det sådan lidt mere i lægmandstermer i stedet for at sige »udgangsstoffer til eksplosivstoffer«, og hvad der ellers er blevet sagt af pæne ord.

Vi vil lige stille et enkelt spørgsmål om den indberetningsordning, som er omtalt i lovforslaget. Vi skal selvfølgelig sikre os, at retssikkerheden er i orden, og det vil vi i et skriftligt spørgsmål bede justitsministeren om lige at uddybe. Så vil vi desuden også sige, som Dansk Folkepartis ordfører sagde, at bemyndigelsesbestemmelser altid er noget, man skal være opmærksom på, men i det her tilfælde handler det jo sådan set om, at justitsministeren får lov til at stramme yderligere, end tilfældet er ifølge forordningen, og det synes vi er positivt.

Kl. 10:45

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Simon Emil Ammitzbøll som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 10:45

(Ordfører)

Simon Emil Ammitzbøll (LA):

Det her forslag er jo sådan set i udgangspunktet noget, som vi i Liberal Alliance også er positive over for. Jeg går ud fra, at justitsministeren går på talerstolen og svarer på det spørgsmål, som fru Pia Adelsteen rejste, altså hvad grunden er til, at man går længere i Danmark, end der er lagt op til. Det kan også godt være, at vi i løbet af behandlingen i udvalget kunne komme lidt ind på, hvad man egentlig gør i andre EU-lande. Gør de det også? Det kunne man jo godt forestille sig at de gjorde, selv om det ikke er noget, man skal gøre, og at der dermed ikke er tale om en overimplementering, selv om det umiddelbart ser sådan ud. Men det kan godt være, at det er noget, vi må spørge ind til skriftligt, og at det er for svært lige på stående fod at svare på, hvordan man har håndteret det her i 27 andre lande. Jeg forstår godt, hvis man ikke kan svare på det sådan på stående fod.

Så vi er positivt indstillet, men det der enkle spørgsmål vil vi gerne børe lidt i.

Kl. 10:46

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Tom Behnke som konservativ ordfører.

Kl. 10:46

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Man kan læse længe på det her lovforslag, meget længe, men det behøver man egentlig ikke, for ret tidligt i lovforslaget fremgår det jo klart og tydeligt, at det, det her handler om, er ren teknik. Det er et spørgsmål om, at man både i forhold til EU og i forhold til FN får nogle fælles spilleregler, og at man får nogle fælles definitioner og nogle fælles termer for, hvordan man håndterer den her lov og de her regler. Reglerne er sådan set fornuftige nok – det er vi alle sammen enige om. Det, man så gør her, er, at man så bare justerer det hele, sådan at vi er enige om, hvad det er, vi er enige om – altså nogle fælles regler og en fælles måde, vi skal tyde dem på.

Når det så er sagt, har jeg en enkelt ting, som jeg nu alligevel synes er lidt pudsigt i lovforslaget, og det er det, at der er en særlig undtagelse for de her regler for militær- og politifolk. Militærfolk og politifolk må gerne tage deres våben med ind og ud af landet; det gør egentlig ikke noget. Men så har man den meget finurlige tilføjelse: Hvis bare ikke de sælger deres våben, når de er et eller andet sted i udlandet. Der tænker jeg, at det jo sådan set er meget betryggende, at man har den regel, at politifolk, der er udenlands, ikke sådan må gå og sælge deres våben, men jeg tror næppe, det er en bestemmelse, som er særlig relevant i Danmark. Men det viser jo noget om bredden i det her lovforslag, altså hvor mange lande det her lovforslag i virkeligheden omfatter, for der er jo så åbenbart nogle lande, hvor der er politi- og militærfolk, som, når de er på udlandsrejse, kunne finde på at sælge deres våben. Det er jo helt utænkeligt set med vores øjne, men det må åbenbart være noget, man har behov for at lave særlige regler om. Og det er jo så betryggende, at man har dem.

Så vi støtter lovforslaget.

Kl. 10:48

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Justitsministeren.

Kl. 10:48

Justitsministeren (Morten Bødskov):

Tak, formand, og også her en stor tak til de partier, som har været, kan man sige, meget positive over for regeringens forslag, som jo rigtig nok har til formål at bringe dansk ret i overensstemmelse med dels EU-forordningen, som jo er fra januar 2013, om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer, dels, som det også har været fremført, FN's traktat om våbenhandel, som jo stammer fra april 2013. Med det her lovforslag opfylder vi dels vores EU-retlige forpligtelse til at skabe hjemmel til at straffe overtrædelse af forordningen, dels udnytter vi forordningens muligheder for at videreføre de, kan man sige, mere restriktive danske regler om udgangsstoffer til eksplosivstoffer, som jo altså også er begrundet i væsentlige sikkerhedsmæssige hensyn.

Danmark opfylder allerede i dag i det væsentligste FN's traktat om våbenhandel. På det punkt indeholder lovforslaget derfor altså kun mindre justeringer af våbenloven. Det er imidlertid jo altså regeringens opfattelse, at Danmark med lovforslaget sender et væsentligt signal også til andre lande om, at implementeringen af FN-traktaten om våbenhandel selvfølgelig bør ske så hurtigt som overhovedet muligt.

Så jeg ser frem til den videre behandling af forslaget i folketingsudvalget. Vi stiller os naturligvis til rådighed for at besvare også de

spørgsmål, der har været rejst her, og hvad der i øvrigt ellers måtte være anledning til. Men tak for opbakningen.

Kl. 10:49

Formanden:

Tak til justitsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Rådgivning og handleplaner til voksne udsat for æresrelaterede konflikter).

Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen). (Fremstættelse 02.10.2013).

Kl. 10:49

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Jeg ser ingen ordfører for Venstre. Så må jeg bede den socialdemokratiske ordfører, hr. Ole Hækkerup, komme på talerstolen.

Kl. 10:50

(Ordfører)

Ole Hækkerup (S):

Jeg skal jo aldrig undskylde på Venstres vegne, men jeg kan da sige, at jeg også selv lige nåede herved og også lige så ministeren, så det var jo i sidste øjeblik, at vi nåede det. Jeg skal også være den sidste til at beklage, hvis Folketinget har en effektiv arbejdsgang, hvormed man hurtigt kommer videre i sagerne; det er der da ingen der kan være utilfredse med. Så vi må lade Venstremanden komme ind i talerrækkefølgen, når de også opdager, hvor hurtigt det går i salen.

Vi skal behandle L 14, og jeg kan med det samme sige, at Socialdemokraterne også kan støtte det her lovforslag. Regeringen fremlagde jo før sommeren hele strategien mod æresrelaterede konflikter, og det her lovforslag er en opfølgning på strategien.

Med forslaget skal kommunerne også hjælpe borgere over 18 år, der havner i æresrelaterede konflikter, ikke sådan at forstå, at det ikke nødvendigvis også sker i dag, men med den nuværende lovgivning er der ikke en pligt for kommunerne til at tilbyde en handleplan og hjælpe voksne, der kommer i æresrelaterede konflikter.

Æresrelaterede konflikter skal vi simpelt hen helt grundlæggende gøre, hvad vi kan, for at undgå. Når det alligevel hænder for nogen, skal vi yde den bedst tænkelige hjælp, og det skal selvfølgelig også være en kvalificeret hjælp. Det betyder hjælp både her og nu, og det kan det jo være i nogle situationer, og det betyder også hjælp på lang sigt.

Vi ved, at der er meget få i det danske samfund, der ønsker at fastholde nogle normer og nogle vaner, som ikke passer ind i et moderne samfund med rettigheder og muligheder, og heroverfor står de unge, eller det kan også være unge voksne, som helt naturligt vil bestemme over deres eget liv og deres egen krop. Der skal vi gøre, hvad vi kan som samfund, for at støtte dem i den kamp for retten til selv at bestemme over deres eget liv.

Kl. 10:52

Kl. 10:55

Formanden:

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Hr. Martin Henriksen som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 10:52

(Ordfører)

Martin Henriksen (DF):

Tak for det. Jeg kan med det samme afsløre, at Dansk Folkeparti selvfølgelig kan støtte lovforslaget. Det er et lille lovforslag på papiret, altså med hensyn til hvor meget det fylder, men hvis det kommer til at fungere på en ordentlig måde, er det jo et stort lovforslag for de mennesker, som man kan hjælpe.

I Dansk Folkeparti synes vi, det er afgørende, at vi selvfølgelig som samfund rækker hånden ud mod de mennesker, som er kommet til Danmark, indvandrere eller efterkommere, og som faktisk prøver at blive en del af det danske samfund, men som så bliver bremsede i den integrationsproces af deres familie eller af deres omgangskreds. Og vi ser det her lovforslag, som at samfundet rækker hånden ud til de mennesker, som i hvert fald ifølge nogles opfattelse er blevet lidt for danske. Det er jo ikke noget, vi skal straffe. Det er sådan set noget, vi skal sige er godt: Det er godt, at I rykker jer i retning af det danske samfund, og at der så er nogle i jeres familie eller i jeres nærmiljø, der prøver at bremse det, ja, det skal vi selvfølgelig tage afstand fra på forskellig vis.

Hvis man skulle tilføje noget yderligere, kunne det være, at vi fra Dansk Folkepartis side meget gerne vil kigge på mulighederne for, at unge mennesker, som bliver udsat for nogle af de her æresrelaterede konflikter, i øget omfang kan foretage identitetsskifte. Vi synes, det kunne være godt, hvis man kunne kigge på det.

Vi vil også meget gerne kigge på strafniveauet. Når en familie udsætter en datter eller en søn, kan det jo også være, for en æresrelateret forbrydelse, er der noget, der tyder på, at der er behov for, at straffen er hårdere, så vi klart viser, at det tager vi fra det danske samfunds side afstand fra.

Hvis man skulle knytte en yderligere bemærkning til det, kunne det være, at vi måske skulle overveje at finde et andet ord end at sige, at det her har noget at gøre med ære. Jeg synes jo nok, at den form for ære, som nogle af de her familier praktiserer, egentlig ikke har så meget med ære at gøre i en dansk kontekst, men det er selvfølgelig en sproglig debat.

Vi støtter det.

Kl. 10:54

Formanden:

Tak til ordføreren. Vil hr. Eyvind Vesselbo overtage Venstres ordførerskab? Ja, og det er bevilget. Værsgo.

Kl. 10:54

(Ordfører)

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg skal på Venstres vegne sige, at vi støtter det her lovforslag. Vi synes, det er en god idé at lave disse handleplaner, som er nødvendige, og at der nu også bliver et krav om, at man gør det for de unge mennesker, som har nogle problemer på det her område. Det var sådan set også derfor, at vi, da vi forhandlede satspuljeområdet, sagde ja til det her, og vi lavede et forlig om det. Så det her er en god og gedigen indsats for at få hjulpet alle de unge mennesker, eller så mange som muligt i hvert fald, som kommer i problemer med æresrelaterede konflikter. Derfor kan vi fuldt og helt støtte det her forslag.

Formanden:

Tak til Venstre. Der er stadig ikke nogen radikal ordfører, så det er fru Karina Lorentzen Dehnhardt som SF's ordfører.

Kl. 10:55

(Ordfører)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Jeg skal selvfølgelig også sige fra SF's side, at vi kan støtte det her forslag. Vi vil ikke acceptere, at der er mennesker, unge mennesker er det oftest, som bliver udsat for et utilbørligt pres fra deres familie til at gøre ting, som de ikke vil, og derfor skal de selvfølgelig have et krav på hjælp. Det er jo sådan, at når det handler om børn under 18 år, er der hjælp at hente i serviceloven, men det er der ikke naturligt for dem, som er over 18 år, og det er det, vi retter op på med det her lovforslag. Det kommer forhåbentlig ikke til at omfatte ret mange mennesker, for det er jo noget grimt noget at blive udsat for, men det sikrer i hvert fald, at der bliver en handleplan, en køreplan for, hvordan vi kan hjælpe de her mennesker mest muligt.

Der bliver oftest talt om unge kvinder med anden etnisk baggrund i den her sammenhæng, men jeg synes, det er vigtigt at gøre opmærksom på, at for hver ung kvinde, som f.eks. bliver tvunget til ægteskab eller forlovelse, er der måske også en uheldig ung mand i den anden ende. Så det er vigtigt, at vi styrker indsatsen over for begge parter, og det gør vi med det her lovforslag, som taler godt ind i den virkelighed, hvor vi også har lavet en meget god strategi for, hvordan vi hjælper de her unge mennesker bedst muligt.

Så SF kan bakke op om det her lovforslag. Nu får vi sikret hjælpen.

Kl. 10:57

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Liv Holm Andersen som radikal ordfører – kommer løbende.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Liv Holm Andersen (RV):

Jeg vil gerne starte med at beklage, at jeg ligesom ikke er her til tiden. Det er meget for dårligt. Det vil jeg gerne undskylde for.

Men jeg vil også meget gerne benytte lejligheden til at komme på talerstolen i forbindelse med det her lovforslag, som jeg synes er enormt væsentligt, og som jeg synes vi tager nogle skridt i den helt rigtige retning med. For nogle måneder siden besøgte jeg sammen med nogle kollegaer herinde fra Folketinget faktisk en institution på et hemmeligt sted, som huser unge mennesker, både kvinder og mænd, som er stukket af fra deres egne familier præcis på grund af det fænomen, som vi debatterer i salen her i dag, nemlig æresrelaterede konflikter.

De her unge mennesker befinder sig jo i en helt ekstrem situation, som berørte mig meget, og som jeg så berørte mine kollegaer meget, og som helt sikkert vil berøre alle, som oplever den situation. At være offer for en æresrelateret konflikt er jo en forfærdelig grænseoverskridende oplevelse, kan vi alle sammen sige os selv. Endnu mere forfærdeligt er det jo, hvis man ikke får den rette hjælp. Det gør mange derude sikkert, men jeg synes, det er vigtigt, at vi tager ekstra skridt for at sikre, at endnu flere i en sådan situation måtte få en rigtig hjælp, og at vi giver den her udfordring mere opmærksomhed fra politisk hold.

Derfor er jeg og Radikale Venstre glade for, at vi bredt herinde med satspuljeaftalen fra 2012 netop aftaler at sætte bedre ind over for æresrelaterede konflikter. Der er blevet lavet en national strategi, og det er også på den baggrund, at det her lovforslag udmøntes.

Lovforslaget går som sagt på to ben. Det ene er, at vi gerne vil have, at kommunerne forpligtes til at give rådgivning til de personer, som går til dem i frygt for æresrelaterede konflikter, og som det andet vil vi gerne have, at kommunerne forpligtes til at lave handleplaner for personer over 18 år, hvis det antages, at personen udsættes for eller er i fare for at blive udsat for en krænkende æresrelateret konflikt, det kan være vold, frihedsberøvelse, trusler om vold, tvangsægteskab osv. Den her handleplan skal jo så have til formål at sikre, dels selvfølgelig at den involverede person kommer ud af den akutte fare, kommer i sikkerhed, dels at der tages skridt i retning mod, at personen kommer væk fra den her bane og i fremtiden vil få en større mulighed for at vælge selv, altså at der laves en helhedsindsats, således at personen kan få bedre muligheder for at komme ud på den anden side af den her konflikt på en bedre måde, ud til tryk-
hed, ud til sikkerhed, ud til muligheder.

Med andre ord er det altså uhyre vigtigt, at vi tager hånd om de her menneskeskæbner. Det synes jeg sådan set også at vi som det frihedselskende samfund med vægt på individets rettigheder, som Danmark er, skylder hinanden og skylder de her mennesker. Det gælder sådan set også, når det drejer sig om individets beskyttelse mod sin egen familie, selv om det er voldsomt.

Derfor er jeg rigtig glad for, at vi her i dag og endda i bred enighed tager nogle gode skridt på vejen, og så synes jeg helt sikkert også, det er et område, hvor vi skal give hinanden håndslag på, at vi også er åbne for at se på, om der kan gøres andet og mere.

Så som sagt kan Radikale Venstre støtte det her lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 11:00

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Johanne Schmidt-Nielsen som Enhedslistens ordfører.

Kl. 11:01

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Enhedslisten støtter lovforslaget. Vi synes, det er positivt, at det præciseres i loven, at personer, der er i fare for eller er udsat for æresrelaterede konflikter, tilbydes rådgivning, når de henvender sig til kommunen, og at de tilbydes en handleplan, hvis det vurderes, at der er behov for det. Det er selvfølgelig fuldstændig afgørende, at mennesker, som henvender sig til kommunen for at få hjælp i sådan en situation, får den hjælp, de har brug for, og at de får den med det samme. Det vil lovforslaget forhåbentlig være med til at give en større sikkerhed for.

Vi har en generel bekymring for, om kommunerne er godt nok rustet fagligt i de her sager. I den forbindelse er det selvfølgelig rigtig positivt, at der er etableret en central rådgivningsenhed i VISO, der kan hjælpe kommunerne både med generel viden, men altså også i enkelt-sager. Vi er imidlertid fortsat bekymret for det samlede vidensniveau i kommunerne og for, om den støtte, de tilbydes, er stærk nok.

Men som sagt: Enhedslisten støtter forslaget. Det er et godt forslag.

Kl. 11:02

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Merete Riisager som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 11:02

(Ordfører)

Merete Riisager (LA):

Der foregår lige nu en værdikamp i Danmark, en kamp mellem det ortodokse og det moderne. Det første offer i den kamp er den per-

sonlige frihed. Den omfattende rapport »Ung i 2011« viste med al tydelighed, at social kontrol er et problem i Danmark, særlig for unge med muslimsk baggrund. Halvdelen af de unge oplevede selv, at de blev udsat for social kontrol. En fjerdedel var bange for at blive tvangsgift.

Der går en lige linje mellem den sociale kontrol, disse unge oplever, og den æresrelaterede vold, vi taler om i dag. Den religiøse og kulturelle holdning, at barnet og den unge tilhører fællesskabet på en måde, så pres og trusler kan anvendes, er en hverdag for nogle unge med muslimsk baggrund. Det er et problem, vi bliver nødt til at forholde os til. Lige nu taler vi om de unge, der er allermest udsatte. Kunstnere som Yahya Hassan og Firoozeh Bazrafkan oplever en bølge af trusler om vold og død. Det er igen blevet farligt at være religions- og kulturkritiker i Danmark. Det er helt uacceptabelt.

Jeg savner i den grad, at regeringen tager sit ansvar på sig og går ud og forsvare ytringsfriheden; at de sørger for, at alle, der udsteder dødstrusler, bliver fundet og dømt, og at mennesker, der udsteder dødstrusler, bliver udvist af Danmark, hvis de ikke er danske statsborgere; at regeringen tager fat i de miljøer, hvor truslerne udgår fra; at de sørger for, at der ikke gives en krone statslige midler til ekstreme miljøer; at de opgiver naivismen; og at de samarbejder med de demokratiske kræfter og isolerer de ekstreme.

I dag behandler vi et forslag om hjælp til ofre for æresrelateret vold. Der findes ingen ære i vold. Derfor anerkender jeg heller ikke begrebet. Man kan ikke forsvare sin egen eller andres ære ved at udøve vold. Den, der udøver vold for at begrænse et andet menneskes frihed, ejer ingen ære. Det er særlig vigtigt, at vold, der har som formål at straffe og inddæmme unge, der søger deres egen frihed, bliver afdækket og straffet.

Mennesker, der udøver vold ud fra kulturelle og religiøse normer, gør det også for at afskrække andre fra at bruge deres personlige frihed. Vi skal hjælpe ofrene hurtigt, effektivt og sikkert, men lige så vigtigt er det, at vi finder og straffer forfølgerne, for at vise, at det er en adfærd, vi ikke kan acceptere i Danmark. Tak for ordet.

Kl. 11:04

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Tom Behnke som konservativ ordfører.

Kl. 11:05

(Ordfører)

Tom Behnke (KF):

Fra konservativ side var vi jo i sin tid med, da man sad og diskuterede de her problemer, og i forbindelse med fordelingen af satspuljemidlerne var vi med til at lave de her projekter. Derfor står vi også bag lovforslaget her. Vi synes, det er relevant – desværre er det relevant – at lovforslaget her bliver vedtaget, fordi det er blevet et problem i Danmark.

Det er et problem for ganske mange, som bliver udsat for de her æresrelaterede konflikter, hvor vold godt kan være et element, som den forrige ordfører var inde på. Men det kan jo også være på alle mulige andre måder, at der er konflikter, som er æresrelaterede, og som stiller de her personer i et kæmpe dilemma. Og hvad skal de gøre? De har brug for hjælp, og det synes jeg at lovforslaget her udvider mulighederne for, så man, ligesom man i dag kan hjælpe alle dem, der er under 18 år, også kan hjælpe dem, som er over 18 år. For jeg tror ikke, at når det handler om de æresrelaterede konflikter, er der sådan en skillelinje ved de 18 år. Altså, om man er myndig eller umyndig, tror jeg at de i de miljøer er ret ligeglade med.

Derfor er det væsentligt, at vi sørger for, at vi som samfund holder sammen på det her samfund og hjælper de mennesker, som har problemer. Og der er nogle her, som har nogle udfordringer og nogle problemer, og de skal have den hjælp, de skal have. Den er så selvfølgelig forskellig, alt efter om man er 5 år eller 25 år, det er klart. Det kan være forskellige konflikttyper, og behovet for hjælp kan væ-

re meget forskelligartet. Men det vigtige er, at vi med det her lovforslag sætter fokus på det og sørger for, at de mennesker, som på den ene eller den anden måde kommer i klemme, får en mulighed for at få hjælp til at komme ud af den situation, de står i.

Vi støtter lovforslaget.

Kl. 11:06

Formanden:

Tak til den konservative ordfører. Så forstår jeg, at fru Fatma Øktem gerne vil have ordet som privatist, da hun ikke nåede det som ordfører. Værsgo.

Kl. 11:06

(Privatist)

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Jeg nåede desværre ikke min tale tidligere, men ved, at min kollega hr. Eyvind Vesselbo har holdt en tale på vegne af Venstre. Jeg vil trods alt gerne have lov til at holde min tale som privatist.

For Venstre er det, at man selv kan vælge sin ægtefælle, at der er ligestilling mellem mænd og kvinder, og at man kan vælge det liv, man ønsker, væsentlige danske værdier. Integration og ligestilling er med andre ord meget vigtige emner for mig, meget vigtige emner for Venstre. Derfor er vi også meget glad for, at vi sammen med regeringen og de øvrige oppositionspartier har forhandlet os frem til dette forslag. Sagen er, at vi sjældent er enige med regeringen om disse to emner – integration og ligestilling – men for en gangs skyld er vi enige.

Dette lovforslag drejer sig om en helt uacceptabel grad af social kontrol og de æresrelaterede konflikter. Jeg er enig med fru Merete Riisager i, at der ikke kan være ære i tvang, at der ikke kan være ære i vold.

Lovforslaget er en del af den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter, som regeringen og satspuljepartierne indgik en aftale om i 2012.

Lovforslaget består af to elementer, for det første, at serviceloven præciseres, således at kommunerne skal sørge for gratis rådgivning til personer over 18 år, der henvender sig om æresrelaterede konflikter, og for det andet foreslås det, at kommunerne forpligtes til i de særlige tilfælde, hvor der er tale om alvorlige æresrelaterede konflikter, at tilbyde en handleplan til borgere over 18 år.

På den måde skal det både være lettere at få hjælp, men også at give hjælp.

Vi ved, at disse personer kan blive udsat for bl.a. tvangsægteskaber, genopdragelsesrejser, vold og social kontrol, hvor den unge f.eks. udsættes for omfattende overvågning eller begrænsninger i sin adfærd, og det er alt sammen noget, der kan have store psykiske konsekvenser.

Disse personer lever et liv uden frihed, hvor de fratages retten til selv at vælge og bestemme over eget liv, egen krop. Så deres bekymringer er faktisk ikke, om LEGO findes i lyserødt, eller om fader har 3 måneders øremærket barsel, hvilket ligestillingsministeren ellers har været optaget af. Deres problemer er langt mere fundamentale og reelle. Desværre taler tallene et eget skræmmende sprog. Hver tredje unge pige med anden etnisk baggrund er udsat for social kontrol. Hver fjerde af alle unge med anden etnisk baggrund vælger ikke selv sin kæreste.

Det er de barske realiteter omkring integration og ligestilling blandt indvandrere anno 2013.

Når jeg nævner ligestillingsområdet, er det, fordi jeg ønsker, at regeringen ikke blot behandler det her som et integrationsproblem, men at ligestillingsministeren også ser det som et ligestillingsproblem.

I Venstre mener vi, forslaget klart er et skridt i den rigtige retning, vi ønsker at give disse personer større mulighed for at søge

hjælp, finde en vej ud af de æresrelaterede konflikter. For os er det fundamentalt, at man selv vælger sin ægtefælle og ikke konstant overvåges af familien. Det er både krænkende og ikke mindst undertrykkende, og det står i skarp kontrast til vores danske værdier. Derfor er vi naturligvis positive over for forslaget, så vi kan dæmpe op for, at nogen tvinges til en tilværelse, som de ikke selv ønsker.

På baggrund af det støtter jeg og Venstre forslaget.

Kl. 11:11

Formanden:

Tak til fru Fatma Øktem. Social-, børne- og integrationsministeren.

Kl. 11:11

Social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen):

Jeg vil gerne takke for modtagelsen af lovforslaget. Så vil jeg sige, at jeg er glad for at kunne fremsætte det her lovforslag, som skal hjælpe voksne, som er udsat for æresrelaterede konflikter. Lovforslaget udmønter et initiativ fra den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter, som regeringen fremlagde i juli sidste år, og som satspuljekredsen står bag.

Med lovforslaget præciseres det, at kommunerne skal tilbyde rådgivning til borgere over 18 år, der henvender sig om æresrelaterede konflikter, og at kommunerne i forbindelse med rådgivningen skal være opmærksomme på, om borgeren har behov for anden hjælp efter serviceloven eller anden lovgivning. Præciseringen skal sikre, at kommunerne er opmærksomme på, at også voksne kan opleve æresrelaterede konflikter og have behov for rådgivning og anden støtte, og at der f.eks. kan være behov for, at kommunerne handler med det samme, hvis den pågældende er i akut fare.

Med lovforslaget får kommunerne i de tilfælde, hvor der er tale om alvorlige æresrelaterede konflikter, også pligt at tilbyde en handleplan til borgere over 18 år, hvis det skønnes, at der er behov for det. Handleplanen skal være med til at sikre, at borgere, som oplever alvorlige konflikter, kan komme i sikkerhed og tilbydes en fremadrettet indsats. Handleplanen skal derfor bl.a. indeholde en risikovurdering, og den skal støtte den enkelte borger i at finde rundt i de relevante systemer på vej mod en mere selvstændig tilværelse med uddannelse, arbejde osv.

Jeg tror, at det her lovforslag vil være med til at forebygge forfærdelige sager, hvor mennesker tvinges til at gifte sig med en partner, som de ikke ønsker, ligesom det vil være med til at forebygge, at mennesker udsættes for vold og pres, fordi de i familiens øjne ikke opfører sig, som det forventes at en ærbar pige skal, eller fordi de springer ud som homoseksuelle osv. Jeg tror på, at flere af disse mennesker hermed vil få hjælp til at komme videre i livet, uanset om de forliges med deres familie eller de må bryde med den. Lovforslaget vil på den måde være med til at styrke den enkeltes mulighed for at træffe og gennemføre beslutninger om sit personlige liv ud fra egne ønsker og livsforhold.

Så jeg ser frem til behandlingen af lovforslaget og stiller mig naturligvis gerne til rådighed for yderligere spørgsmål i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Kl. 11:14

Formanden:

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så tak til ministeren.

Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Mulighed for opretholdelse af anbringelse af unge med funktionsnedsættelse i alderen 18 til 22 år og ændring af reglerne om ansvaret for at sikre supervision og efteruddannelse til plejefamilier m.v.).

Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen).
(Fremsættelse 02.10.2013).

Kl. 11:14

Forhandling

Formanden:

Forhandlingen er åbnet. Hr. Eyvind Vesselbo som Venstres ordfører.

Kl. 11:14

(Ordfører)

Eyvind Vesselbo (V):

Det er jo egentlig meget rart at kunne stå her og indlede behandlingen af et lovforslag med at sige, at det er et godt lovforslag, i stedet for at stå og skælde ud på ministeren og regeringen over, at det, der ligger her, ikke er særlig godt. Det er nemlig et godt forslag. Det er jo et forslag, som betyder, at vi giver unge med en betydelig og varigt nedsat funktionsevne mulighed for at blive i deres plejefamilie indtil det 23. år. Det er jo ikke sikkert, at man, hvis man nu har en varigt nedsat funktionsevne, så kan klare sig hundrede procent, når man bliver 18 år. Derfor er der brug for, at man følger de her unge mennesker, også efter de er 18 år.

Nu forlænger vi så muligheden for at blive i plejefamilien indtil det 23. år, og samtidig følger vi op på det, vi tidligere har vedtaget, nemlig at den kommune, der har pligt til at handle i forhold til børn og unge, som er anbragt i plejefamilier, skal sikre efteruddannelse og supervision af plejefamilien. Der har faktisk været et stort problem med og en stor debat om plejefamiliernes uddannelse og efteruddannelse, og det er altså vigtigt, at der bliver sat fokus på, at når man bliver plejefamilie og bliver godkendt, skal man altså kunne klare de ting, der er i forbindelse med at tage sig ordentligt af de børn og unge mennesker, man får i pleje.

Det kræver altså, at man, inden man bliver godkendt, får en uddannelse, får en viden om, hvad det betyder at være plejefamilie, men det betyder også samtidig, når man så er plejefamilie, at man får noget efteruddannelse, får noget videreuddannelse og i øvrigt bliver uddannet på sådan en måde, at man kan tackle de plejebørn eller unge mennesker, man får, fordi det jo ikke altid er børn og unge mennesker, som glider lige ind i familien, eller børn, som ikke har nogen problemer. Tværtimod, er det jo mange gange derfor, man kommer i en plejefamilie, altså enten fordi familien har problemer, eller fordi den unge eller barnet har problemer. Det skal man jo altså vide. Det er ikke bare noget, der er naturgivent i ethvert menneske at kunne tage sig af børn og unge, der har problemer. Så det er vigtigt, at man slår fast, at de penge, som jo er sat af til det her formål, også bliver brugt til at uddanne og videreuddanne plejefamilier.

Så jeg mener, at det her lovforslag giver nogle unge mennesker nogle muligheder for at forberede sig, hvis de har været i en plejefamilie ud over det 18. år frem til det 23. år, på, at de skal leve en selvstændig tilværelse, når de forlader deres plejefamilie. Så derfor kan vi støtte det her forslag fuldt ud.

Kl. 11:18

Formanden:

Tak til Venstres ordfører. Fru Karen J. Klint som socialdemokratisk ordfører.

(Ordfører)

Karen J. Klint (S):

Tak for det. Det her er ganske rigtigt, som Venstres ordfører siger, et lovforslag, som man kan være enig i og kun kan give opbakning til. Men jeg vil også godt indlede med at sige, at det faktisk også er et lovforslag, der beviser, at det nytter noget, at vi har en offentlig høring, for der er faktisk også blevet lyttet til de høringssvar, der er kommet. Der er et par rettelser i lovforslaget, som ikke ville være kommet ind, hvis der ikke havde været en offentlig høring, hvor organisationerne havde blandet sig i det.

En af de ændringer, der er i det forslag, som Folketinget behandler i dag, set i forhold til det oprindelige forslag, er, at den unge nu også godt kan skifte plejefamilie, sådan at man kan gå fra den plejefamilie, hvor man måske er vokset op, og så komme over til en anden plejefamilie, som man kender, og som man er tryk ved, men som det måske vurderes har et lidt større talent netop i forhold til det at tackle ungdomsproblemerne, end den oprindelige plejefamilie havde. Det synes jeg er en væsentlig forbedring, for lovforslaget går jo ud på at beskytte en ung med væsentligt og varigt nedsat funktionsevne med hensyn til det at få en rolig overgang fra ungdomsliv til voksenliv.

Men derfor kan man jo godt have behov for et miljøskift, ligesom alle andre unge mennesker har det, og det er meget fint, at det bliver taget med ind her. Så er der også nogle andre småting, der er blevet ændret i det.

Så er det, som Venstres ordfører også var inde på, også blevet stadfæstet og nu skrevet direkte ind i loven, at der skal et forarbejde til, at der skal uddannelse til, men det er også blevet konkretiseret, at det er beliggenhedskommunen, der har det sociale tilsyn, og der skal man være mere effektiv.

Så er det blevet konkretiseret, at det er den kommune, der anbringer barnet, den unge, der har det konkrete efteruddannelsesansvar for, at familien er udstyret med den fornødne viden til at tackle den person, de har i pleje. Så jeg synes faktisk, det er en tydeliggørelse og en skærpelse af de regler, vi har, og det er et kompliment til de mange familier, der påtager sig en plejeopgave for andre familier. Det er rigtig godt, at de nu får lov til at beholde den unge, og at den unge får lov til at beholde en plejefamilie til sit 23. år. For hvorfor skal de unge, der har de største problemer, på et tidspunkt, hvor de slet ikke er parat til det, og i en alder, hvor de andre unge, de stærke unge, faktisk er hjemme hos deres far og mor, er hjemme ved mors skorter, ved mors vaskemaskine og køleskab, så have et brud?

Så der er fuld opbakning fra Socialdemokraternes side til lovforslaget.

Kl. 11:20

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Karina Adsbøl som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 11:21

(Ordfører)

Karina Adsbøl (DF):

Tak for det, formand. Dette lovforslag omhandler, at unge med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne kan blive i deres plejefamilie indtil deres 23. år. Lovforslaget skaber hjemmel til, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at udvide anbringelsen. Samtidig bliver der sikret supervision og efteruddannelse til plejefamilier i den kommune, der har pligt til at handle i forhold til et barn eller en ung, som er anbragt i en plejefamilie.

Formålet med lovforslaget er at imødekomme den unges behov for støtte og omsorg i trygge rammer og forberede den unge på voksenalivet, på voksentilværelsen. Dette finder vi i Dansk Folkeparti er

vigtigt. Indsatsen skal anses for at være af væsentlig betydning, og den unge eller den unges værge skal give sit samtykke. Det med, at den unge skal give sit samtykke, finder vi meget væsentligt, da det for Dansk Folkeparti er vigtigt, at det også er det, den unge ønsker.

Dansk Folkeparti finder dette lovforslag relevant. Det er positivt at sikre unge mennesker i deres overgang til voksenlivet. Dansk Folkeparti har arbejdet meget for netværksanbringelser. Og det er positivt, at netværksfamilier også tilbydes supervision og efteruddannelse.

Hvad angår efterværnsindsatsen, finder Dansk Folkeparti det meget vigtigt, at alle unge mennesker med eller uden funktionsnedsættelser sikres den rette støtte og hjælp til voksenlivet. Specielt for anbragte børn og unge kan det være en svær overgang. Nogle har haft sociale problemer i barndommen og har derfor været anbragt uden for hjemmet. Og ofte har de ikke samme stabile netværk og familierelationer, der kan hjælpe dem ind i voksenlivet, som andre unge. Det er derfor helt centralt, at kommunerne understøtter anbragte unges overgang til et selvstændigt voksenliv.

Dansk Folkeparti ser positivt på det her lovforslag og ser frem til udvalgsarbejdet. Tak for ordet.

Kl. 11:23

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Zenia Stampe som radikal ordfører.

Kl. 11:23

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak. Der var lige konkurrence om, hvem der var Folketingets fjerdestørste parti.

Jeg har jo så fornøjelsen af at være på talerstolen for første gang som socialordfører, og det er jeg rigtig glad for, navnlig fordi det netop er det her forslag, vi behandler i dag. For da jeg tiltrådte som ny socialordfører, var det første, jeg gjorde, at kontakte en socialrådgiver, som jeg kender. Jeg inviterede ham ind på mit kontor og spurgte ham: Hvad er så de største udfordringer på det her kæmpestore område, som jeg har fået at vide af min forgænger at jeg skal finde ud af at prioritere og få overblik over?

Han havde ét budskab, og det var, at den største udfordring var sammenhæng og overgange. Det var især en udfordring, der var aktuel i forhold til børn og unge, sagde han, og helt specifikt i overgangen mellem barndom/ungdom og voksentilværelsen. Derfor er det jo stærkt tilfredsstillende, at det lige præcis er det emne, som det første socialpolitiske lovforslag for mit vedkommende handler om.

For det her er jo ikke en ny problemstilling, det er noget, som man har arbejdet med før her i Folketinget, navnlig i forbindelse med reglerne om efterværn. Men det, som det her lovforslag gør, er også at bringe problemstillingen ind i forbindelse med børn og unge med nedsat funktionsevne. For det er selvfølgelig absolut og akkurat lige så aktuelt, hvis ikke endnu mere aktuelt og relevant, for netop de her børn og unge.

Der er andre, der har forklaret, hvad forslaget går ud på. Kort fortalt bliver der skabt en tryghed i overgangen mellem tilværelsen i en plejefamilie og tilværelsen i en ny boform, ved at man altså øger det antal år, hvor den unge kan blive i plejefamilien, altså efter det 18. år. Det synes vi er rigtig, rigtig godt. Og det er også dejligt, at der er et lovforslag, der på den måde kan samle bred støtte. Det kan man jo blive i fantastisk godt humør over.

Så jeg kan bare meddele, at Det Radikale Venstre selvfølgelig støtter forslaget.

Kl. 11:25

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Anne Bastrup som SF's ordfører.

Kl. 11:25

(Ordfører)

Anne Bastrup (SF):

Det lyder, som om det her bliver enstemmigt vedtaget. Det er jo ikke så ringe.

Det drejer sig om de der meget alvorligt funktionshæmmede unge. Vi skal ikke udsætte dem for at blive flyttet fra en plejefamilie, de har været i i længere tid, eller fra hele den der måde at kunne bo i en familie på. Derfor er det vigtigt, at vi tager hånd om den her gruppe.

Som det også fremgår af lovforslaget, er det kun børn, vi giver muligheden for at blive i plejefamilier, men det er jo ikke ensbetydende med, at vi ikke også er opmærksomme på de børn, der i øvrigt er anbragt under andre former. Men nu skal vi lige afprøve, om det her overhovedet kan lade sig gøre, og om man i plejefamilien vil kunne håndtere den der særlige udfordring, det er, at den unge vokser op.

Vi ser meget gerne, at man får fulgt det her lovforslag meget tæt, og at man hele tiden er obs på, om man skal udvide rammen. I hvilket omfang er kommunerne opmærksomme på, at de kan benytte sig af den her hjemmel, de nu får, således at vi sikrer, at de relativt få unge med alvorlige funktionsevnenedsættelser af forskellig karakter får mulighed for i forbindelse med overgangen til deres voksentilværelse – der er næppe nogen af dem, der får mulighed for at få en selvstændig voksentilværelse – gradvis at blive ført derover, hvor de så formentlig skal bo resten af deres liv?

Derfor er jeg rigtig, rigtig glad for at alle er glade for det her lovforslag. Og så satser vi på, at de hurtigt får det gennemført i kommunerne, for jeg tror også, at man i kommunerne har en klar interesse i at få sat det her arbejde i gang. Det er jo ikke tilfældigt, at lovforslaget oprindelig er bygget på baggrund af henvendelser fra kommuner, der kunne se, at her havde de en udfordring. Så vi satser på, at lovforslaget bliver vedtaget hurtigt og bliver sendt ud for at virke i kommunerne.

Kl. 11:27

Formanden:

Tak til SF's ordfører. Fru Johanne Schmidt-Nielsen som Enhedslistens ordfører.

Kl. 11:27

(Ordfører)

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Da Enhedslistens ordfører, fru Pernille Skipper, ikke kan være til stede, har jeg lovet at læse hendes tale op.

Der kan vist ikke være nogen tvivl om, at også unge med funktionsnedsættelser kan have behov for støtte og hjælp i forbindelse med overgangen til voksenlivet, det såkaldte efterværn, f.eks. ved at de bliver boende i deres plejefamilier i en periode, efter de er fyldt 18 år, også selv om de ikke er i en situation, hvor man kan se et egentligt udviklingssigte frem mod uddannelse eller beskæftigelse. Derfor er det naturligt, at man nu lukker det hul, som der efter vores mening er i loven.

Samtidig skal det bemærkes, sådan som det også bliver i nogle af høringssvarene, at man bør overveje, om reglerne for efterværn generelt også skal omfatte personer med funktionsnedsættelser. Hvis man opgiver det lidt snævre krav om udviklingssigte frem mod uddannelse eller beskæftigelse, vil det ikke kun betyde, at kommunerne kan vurdere unges behov mere individuelt, når det er en person med funktionsnedsættelse, og at kommunerne får flere værktøjer i forhold til den unge, det vil også betyde, at kommunerne kan se mere individuelt på alle tidligere anbragte unge, når de skal vurdere, hvad der er mest behov for i overgangen til voksenlivet.

Så vil jeg slutte af med endnu en gang på Enhedslistens vegne at slå et slag for at sikre unge mennesker en ret til efterværn. Alt for få unge får støtte og hjælp i overgangen til voksenlivet. Alt for mange oplever, at de fra deres 18-årsfødselsdag står helt på egne ben, nogle endda fra de fylder 16.

Vi bør gøre mere for den her gruppe af udsatte unge. De har en langt sværere start på livet end de fleste andre unge mennesker. De har en meget tung bagage med sig, og når de flytter hjemmefra, er det sådan for de flestes vedkommende, at de ikke kan gå til far eller mor og få hjælp, komme hjem og spise mad, tage en snak, eller hvad man nu gør med sådan nogle forældre. Derfor bør efterværn f.eks. i de første par år, efter at man er blevet 18 år, være en rettighed, som den unge så f.eks. kan vælge fra, hvis han eller hun ikke har lyst til at være omfattet af det her.

Vi synes, at det er et rigtig godt forslag.

Kl. 11:30

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra hr. Eyvind Vesselbo.

Kl. 11:30

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg vil gerne kvittere for den sidste del af det, ordføreren sagde vedrørende en ret til efterværn. Jeg vil bare høre, om Enhedslisten har et forslag, som man eventuelt kunne drøfte med Venstre, i den sammenhæng, for så vil jeg være meget interesseret i at høre, hvordan sådan noget kunne skrues sammen på en fornuftig måde.

Kl. 11:30

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 11:30

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Som jeg indledte med at sige, holder jeg en tale på vegne af Enhedslistens ordfører, nemlig fru Pernille Skipper, men jeg kan garantere Venstres ordfører for, at fru Pernille Skipper og dermed Enhedslisten meget gerne vil tage en snak med Venstre om, hvordan man kan sikre unge en ret til efterværn. For vi er bekymrede for, om der er for mange unge, som ikke får den her hjælp og støtte, når de fylder 18 år.

Kl. 11:30

Formanden:

Hr. Eyvind Vesselbo.

Kl. 11:30

Eyvind Vesselbo (V):

Grunden til, jeg spørger, er, at jeg synes, det er vigtigt med det her efterværn, og at man på en eller anden måde får sikret, at de unge mennesker får et efterværn. Derfor var jeg bare interesseret i at høre om det. Jeg ved godt, det var en tale på en anden ordførers vegne, men jeg tager gerne imod, hvis det er, Enhedslisten har et forslag, vi kan drøfte.

Kl. 11:31

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 11:31

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Men så vil jeg da foreslå hr. Eyvind Vesselbo at skynde sig at skrive en e-mail til fru Pernille Skipper, som er ordfører på området.

Formanden:

Der er en kort bemærkning ekstra fra fru Karen J. Klint.

Kl. 11:31

Karen J. Klint (S):

Det skal bare være en kort replik, også i respekt for, at ordføreren jo så er den oplæsende ordfører og ikke den ansvarlige ordfører. Nu blev der spurgt noget til efterværn, og efterværn og det her er to forskellige ting, men jeg synes faktisk, at de unge mennesker med en væsentlig funktionsnedsættelse får en øget retssikkerhed i kraft af det her lovforslag. Det var noget, jeg ikke selv nåede at få sagt tidligere, men så kan jeg sige det her som en bemærkning. Hvis de får afslag på at blive i deres plejefamilie eller at komme over i en anden kendt plejefamilie, vil det afslag, de får, få opsættende virkning. Så det er da et væsentligt efterværn, at man får en retssikkerhed i forhold til at være beskyttet på sin 18-årsfødselsdag til at blive i et kendt og selvvalgt hjem, hvis man kan sige det på den måde.

Kl. 11:32

Formanden:

Ordføreren.

Kl. 11:32

Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

Jeg er meget glad for titlen oplæsende ordfører.

At det er et godt forslag, der behandles i dag, er vi fuldstændig enige om, hvilket jeg også tror fremgik af den tale, jeg har fået fornøjelsen af at læse op på vegne af fru Pernille Skipper. Enhedslistens holdning er, at man generelt skal gøre mere i forhold til efterværn, og nu har Venstre meldt sig på banen som nogle, der er interesserede i det. Hvis Socialdemokraterne også vil være med til det, synes jeg jo det vil være fantastisk som substitut, eller hvad sådan noget hedder, at kunne stå her og måske samle et lille flertal. Det er da dejligt.

Kl. 11:33

Formanden:

Tak til Enhedslistens oplæsende ordfører. Fru Thyra Frank som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 11:33

(Ordfører)

Thyra Frank (LA):

Som det fremgår af ministerens fremsættelsestale, er formålet med dette lovforslag at imødekomme unge med varigt nedsat funktions-evne og også at sikre deres behov for støtte og omsorg i plejefamilien trygge rammer samt at forberede den unge til en ny boform og derigennem bidrage til en god overgang til voksentilværelsen.

Liberal Alliance kan varmt støtte L 15.

Kl. 11:33

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Benedikte Kiær som konservativ ordfører.

Kl. 11:34

(Ordfører)

Benedikte Kiær (KF):

Tak. Når man som barn eller ung er anbragt uden for hjemmet, er man jo i en særlig sårbar situation. Man er i en situation, hvor man ikke kan bo hjemme hos far og mor af flere årsager. Når man så oveni har en funktionsnedsættelse, siger det jo sig selv, at man er i en endnu mere sårbar situation. Og derfor er jeg rigtig glad for det her forslag, som giver mulighed for at støtte op om den unge, som bliver 18 år, så man har mulighed for at kunne blive i den plejefamilie, hvor man nu engang er i forvejen, til man er fyldt 23 år. Dermed

har kommunen mulighed for at finde et egnet tilbud til den unge. Det er nemlig sådan, at for nogle af de unge, som det her lovforslag drejer sig om, må man nok sige at der ikke er mulighed for varig forbedring, men man skal nok finde et andet sted, hvor de kan være.

Så jeg er meget glad for det her forslag, som giver mulighed for, at de kan få en tryk overgang til voksenlivet, og at man kan finde nogle egnede steder, hvor de her unge mennesker kan være, og derved opfylde det behov, der er i dag. Så Det Konservative Folkeparti kan bakke op om det her lovforslag.

Kl. 11:35

Formanden:

Tak til ordføreren. Social-, børne- og integrationsministeren.

Kl. 11:35

Social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen):

Jeg vil gerne sige tak for partiernes bemærkninger til lovforslaget, og jeg er glad for at kunne konstatere, at forslaget har ganske bred opbakning. Med forslaget sikrer vi jo som nævnt, at unge med betydeligt og varigt nedsat funktionsevne kan blive boende i deres plejefamilie ind til deres 23. år, og dermed kan de også blive støttet i overgangen til deres voksertilværelse i en ny støttet boform.

Jeg ser forslaget som en forbedring af indsatsen for unge med svære funktionsnedsættelser, da de nu får samme mulighed for at blive boende i deres plejefamilie, som øvrige unge i plejefamilier, som forventes at få en selvstændig voksertilværelse gennem uddannelse og arbejde. Jeg ser frem til behandlingen af lovforslaget i udvalget.

Kl. 11:36

Formanden:

Der er en kort bemærkning fra fru Karina Adsbøl.

&#xE;

Kl. 11:36

Karina Adsbøl (DF):

Vi har næsten alle sammen sagt noget om efterværn i vores ordførertaler. Måske kan ministeren lige redegøre for det, for er det ikke sådan i dag, at unge, hvis de gerne vil, kan få et efterværn? For der kørte jo i 2008 en undersøgelse omkring ret til efterværn, men er det ikke blevet sådan i dag, at unge har ret til efterværn?

Kl. 11:37

Formanden:

Ministeren.

Kl. 11:37

Social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen):

Sådan som det foreligger her, vil det være sådan, at hvis unge i den her målgruppe, som har betydeligt og varigt nedsatte funktionsevner, skal omfattes af reglerne om efterværn, så vil det kræve en ændring af efterværnets formål om at bidrage til en god overgang til en selvstændig voksertilværelse, hvor den unge er i uddannelse eller arbejde. Jeg synes sådan set ikke, der skal ændres på formålet med efterværn, da det er vigtigt at bevare fokus på, at alle unge, der kan komme i uddannelse eller arbejde, også kommer det. Det er sådan set også vigtigt, at vi ikke kommer til at presse nogen unge ind i en ordning, som kommer til at stille helt urealistiske krav til dem. Så der er sådan set tale om to målgrupper, som har meget forskellige forudsætninger, men jeg mener sådan set, at vi bedst imødekommer de to gruppers behov for støtte ved at have særskilte formål for indsatsene. Men jeg vil anbefale, at spørgsmålet bliver sendt til udvalgsbehandling, så ser vi på det der.

Kl. 11:38

Formanden:

Fru Karina Adsbøl.

Kl. 11:38

Karina Adsbøl (DF):

Ja, for i dag er der fire former for efterværn. Men det var også bare for ligesom at få det gjort helt klart, at unge i dag, som har brug for et efterværn, også får det. Så det var sådan set bare for at finde ud af, om det er noget, de politiske partier skal arbejde videre med i fællesskab, hvis det er, at unge i dag ikke kan få et efterværn, hvis det er det, der er behov for.

Kl. 11:38

Formanden:

Ministeren.

Kl. 11:38

Social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen):

Jamen jeg er sådan set meget enig i, at unge profiterer rigtig godt af at have et efterværn, men den specifikke lov, som vi nu her førstebehandler i dag, angår de her unge med særligt nedsatte funktionsevner, og jeg vil egentlig anbefale, at fru Karina Adsbøl oversender spørgsmålet til udvalgsbehandling, som man kan få en drøftelse af efterværn der.

Kl. 11:38

Formanden:

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er slut.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 1. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om børns retsstilling og arvelov for Grønland. (Fastslåelse af faderskab til børn født uden for ægteskab før ikrafttræden af lov for Grønland om børns retsstilling m.v.).

Af social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen). (Fremsættelse 02.10.2013).

Kl. 11:39

Forhandling**Formanden:**

Forhandlingen er åbnet. Jeg ser ikke nogen Venstreordfører, så det er hr. Flemming Møller Mortensen som socialdemokratisk ordfører.

Kl. 11:39

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Socialdemokraterne kan man nemlig regne med.

Vi har her med et lovforslag at gøre, som skal forbedre børns retsstilling i Grønland og arveloven i Grønland. Det er sådan, at børn født i Grønland før 1963 ikke for nuværende har muligheden for at indlede en retssag for at få stadfæstet faderskabet, altså hvem ens far

er. Det vil med andre ord sige, at alle, der som jeg er 50 år eller ældre og ikke kender deres far, heller ikke for nuværende har mulighed for at indlede netop en sag for at finde ud af, hvem deres far er. Det er juridisk, ja, altså retsmæssigt ikke i orden, og derfor støtter Socialdemokraterne naturligvis den her lovændring.

Grunden til, at det ikke er i orden, er, at et faderskab kan være afgørende for en persons videre færden i livet – hvem er min far? – men der ligger naturligvis også nogle rent arveretsmæssige ting. Hvis man altså er født før 1963 og ikke kender sin far, men måske kunne komme til det, så har man ingen mulighed for at arve sin far. Det er en fornuftig lovændring. Det er sådan, at det grønlandske selvstyre ønsker den her lovændring. Det er et dansk ressortområde, det er et rigsansliggende, og derfor ligger det i loven, at det skal ændres her i Folketinget.

En anden ting, som er nok så væsentlig, er også, at den her lovændring vil bringe loven i Grønland på det her område i overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedskonvention, noget, som er væsentligt for alle dele af det danske rigsfællesskab.

Jeg skal som afslutning bemærke, at den her lovændring ikke giver mulighed for, at man genoptager afsluttede arvesager i Grønland. Det er for komplekst. Det er et ønske fra grønlandsk side, og det vurderes også, i hvert fald her fra min side som Socialdemokraternes Grønlandsordfører, at det er en helt rigtig måde at lægge en begrænsning og sige, at det er fremtidige arvesager, det her kommer til at gælde. Med andre ord: Socialdemokraterne støtter med glæde den her lovændring.

Kl. 11:42

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Merete Dea Larsen som Dansk Folkepartis ordfører.

Kl. 11:42

(Ordfører)

Merete Dea Larsen (DF):

Vi skal i dag behandle lovforslag L 16, der er en ændring af lovgivningen for Grønland, vel at mærke efter ønske fra Grønlands selvstyre. Vi skal nærmere betegnet korrigere en lov vedrørende børns rettigheder, så de børn, der godt nok i dag er voksne, men som er født før 1963, får lige rettigheder med børn og voksne, der er født efter.

I 1963 tiltrådte det grønlandske selvstyre en lov, der sidestiller grønlandske børn født uden for ægteskab, på samme vis som vi i Danmark tiltrådte en tilsvarende lovgivning i 1937. Problemet med lovgivningen er, at den kun kan finde anvendelse på børn født efter lovens ikrafttræden. Lovgivningen vil medføre, at vi giver de juridisk faderløse børn, som man kalder dem, samme muligheder som med et almindeligt faderskab, herunder også arveretten. De afsluttede dødsboer genoptages ikke. Det kan selvfølgelig være trist for dem, som ikke får del i en arv, men omvendt vil det kunne komplicere afsluttede sager for de arvinger, som ikke har været bekendt med, at der var andre arvinger. Det vil kunne medføre indsigelser og krav på dele af en arv, som måske for længst er brugt i god tro af de første arvinger.

Der skal to til at skabe et barn, og der medfølger et ansvar både som værende far og mor. Hvorvidt et barn er født i ægteskab eller uden for ægteskab, er ikke afgørende, det er selve skabelsen af barnet, der medfører et ansvar. Ansvaret fortsætter også ind i voksenlivet, hvilket er tilfældet for den gruppe af juridisk faderløse børn, vi med dette forslag skal sikre rettighederne for.

Dansk Folkeparti ser positivt på lovforslaget, da vi mener, at et barn også i voksenalderen altid har ret til og krav på at kende sin oprindelse og ret til at få del i den arv, der eventuelt måtte være fra dets forældre. Vi ser frem til den videre behandling af lovforslaget.

Kl. 11:44

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Jeppe Mikkelsen som radikal ordfører.

Kl. 11:44

(Ordfører)

Jeppe Mikkelsen (RV):

Tak, hr. formand. Jeg skal gøre det kort, for indholdet er jo langt hen ad vejen blevet forklaret af de foregående ordførere. Vi Radikale kan også bakke op om det grønlandske ønske om at give bedre rettigheder for juridisk faderløse. Der har været et hul for personer født før 1963, og vi kan bakke op om, at man får løst det her, om end alle nok kunne have ønsket, at det var sket lidt før. Man ser jo alting bedre i bagklogskabens klare lys, men bedre sent end aldrig, kan vi i hvert fald sige.

Nu skal det selvfølgelig lige færdigbehandles i Grønland først. Der er sket lidt her i løbet af natten, men jeg tror godt, vi kan regne med, at det kommer til at ske inden længe, selv om forslaget jo allerede en gang tidligere er blevet udskudt på grund af valg i Grønland. Men som sagt er vi Radikale klar til at stemme for dette forslag, så snart forslaget er færdigbehandlet og vedtaget i Grønland.

Kl. 11:45

Formanden:

Tak til ordføreren. Fru Anne Baastrup som SF's ordfører.

Kl. 11:45

(Ordfører)

Anne Baastrup (SF):

Da fru Pernille Vigsø Bagge ikke kan være til stede, vil jeg læse hendes tale op:

Lovforslaget, der behandles i dag, har til formål at rette op på en urimelighed, der har fået lov til at fortsætte alt for længe. De såkaldt juridisk faderløse børn har ikke haft mulighed for at finde deres fædrene ophav, hvilket både har medført, at de ikke har haft mulighed for at lære deres far at kende, men også, at de har været udelukket fra at få økonomisk kompensation, eksempelvis som arvinger til et bo.

Det kan være svært at bedømme omfanget af, hvor mange grønlandere der igennem årene har lidt under ikke at kende deres far og ikke at kunne finde ud af, hvem deres far er eller var. Men det er i virkeligheden også sagen uvedkommende, fordi vi er inde på et helt principielt spørgsmål, som ikke blot er moralsk for den enkelte og for samfundet, men som også handler om et folks helt basale rettighed, nemlig retten til at kende sit ophav. Derfor kan vi naturligvis støtte dette forslag, der også sikrer en gruppe mennesker nogle rettigheder, som for os andre ville være helt automatiske.

Kl. 11:46

Formanden:

Jeg ser ikke nogen ordfører for Enhedslisten. Så er det hr. Villum Christensen som Liberal Alliances ordfører.

Kl. 11:46

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for det. Når vi i Liberal Alliance vælger at støtte dette lovforslag, er det, fordi det kommer som et ønske fra det grønlandske selvstyre. Det er, fordi det sikrer en retsstilling, som flugter med den europæiske menneskerettighedskonvention. Og endelig er det, fordi vi synes, det er sund fornuft, at også såkaldt juridisk faderløse børn i Grønland får mulighed for at rejse sag om, hvem der er deres far. Det er vel de færreste, der mener, at det ikke kan være et rimeligt og legitimt ønske for de pågældende børn. Statuering af faderskab til

disse børn vil, som vi allerede har hørt, herefter få samme retsvirkning som almindeligt faderskab, herunder ikke mindst at barnet kan få arveret efter faren.

Som det fremgår, er vi enige i forslaget, og jeg fornemmer også, at resten af Folketinget kvitterer herfor til det grønlandske selvstyre. Kl. 11:47

Formanden:

Tak til Liberal Alliances ordfører. Der er ikke nogen konservativ ordfører, og så vil jeg lige give ordet til hr. Jakob Engel-Schmidt som Venstres forsinkede ordfører.

Kl. 11:47

(Ordfører)

Jakob Engel-Schmidt (V):

Jeg skal gøre det ganske kort, da Venstre også støtter forslaget. Vi har dog noteret os, at Domstolsstyrelsen i sit høringssvar gør opmærksom på, at det grønlandske retssystem får svært ved at klare det øgede antal sager, da domstolene i forvejen er temmelig belastede og det derfor bliver en udfordring, hvis de samtidig skal overholde en acceptabel sagsbehandlingstid. Vi noterede os imidlertid, at ministeren i sit svar henviser til Justitsministeriets ændring i retsplejeloven for Grønland sidste år. Med den ændring forventer Socialministeriet at de grønlandske domstole vil kunne gennemføre sagerne tilfredsstillende.

Med det, de andre ordførere har sagt, er Venstre klar til at tilslutte sig lovforslaget. Dog bliver det jo interessant at konstatere, om den parlamentariske ændring i Grønland i går aftes får betydning for færdigbehandlingen af lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:48

Formanden:

Tak til ordføreren. Hr. Johan Lund Olsen som IA's ordfører.

Kl. 11:48

(Ordfører)

Johan Lund Olsen (IA):

Tak, formand. Jeg vil starte med at sige, at denne ordførertale stort set er identisk med den tale, som mine partikammerater forleden holdt i det grønlandske parlament, Inatsisartut, som også førstebehandlede dette spørgsmål.

For indtil ca. 50 år siden blev børn født i Grønland uden for ægteskab frtaget retten til en juridisk far. I 1963 kom så en ændring af denne situation, men ændringen tog ikke højde for børn født uden for ægteskab før 1963 i Vestgrønland og 1974 i Østgrønland. Det har ramt en stor gruppe personer, som gennem deres barndom har oplevet diskrimination.

De har været udsat for mobning og i det hele taget været genstand for en gennemgående forskelsbehandling i forhold til deres jævnaldrende, som tilfældigvis var født inden for ægteskab eller af forældre, hvor begge have hjemsted i Grønland. Ikke mindst har disse børn og personer været krænket alvorligt i forhold til deres rettigheder som børn. Retten til juridiske forældre er en helt grundlæggende ret i FN's børnekonvention, og det er en ret, som alle børn – også de, som nu er voksne – skal have.

Spørgsmålet, som vi nu behandler, har været under politisk bevågenhed i efterhånden mange år. Det blev første gang bragt på bane i begyndelsen af 00'erne af vores daværende medlem af Folketinget, Kuupik Kleist, som også for 3 år siden på rigsmødet i 2010 – da som formand for Naalakkersuisut – med daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen aftalte, at der skulle gennemføres en historisk udredning af de juridisk faderløses retsstilling i Grønland.

Den redegørelse gav et overblik over de rationaler, der gjorde sig gældende for datidens politikere og beslutningstagere. Måske troede staten og det daværende grønlandske landsråd, at de gjorde det rigti-

ge. Måske var det i den bedste mening, at de af alle mulige årsager, som f.eks. besvær med at indhente blodprøver, ikke rettede op på den dybt forældede, krænkende retsstilling for børn født uden for ægteskab. I dag kan ingen dog være i tvivl om, at den daværende lov frtog de ramte børn den grundlæggende ret til at have både en juridisk far og en juridisk mor og svækkede børnenes retsstilling.

For mange af de ramte resulterede det i en kulturel, social og identitetsmæssig diskrimination, som har fulgt disse børn gennem hele deres liv til den dag i dag. Selv om staten gennem en lang årække nu har været klar over den alvorlige krænkelse af en stor gruppe borgere i Grønland, har en konkret handling ladet vente på sig, og det er nu på høje tid, at disse personers grundlæggende menneskerettigheder anerkendes.

Derfor er det en stor glæde for Inuit Ataqatigiit, at vi er nået hertil i dag. Lovudkastet anerkender i sig selv, at gruppen af personer, som kaldes juridisk faderløse, har været krænket menneskeretligt. Lovudkastet retter desuden op på en lang række implikationer, denne manglende retsstilling har medført. Ud over de manglende juridiske fædre tager lovudkastet højde for den mindre omtalte gruppe af personer uden en juridisk mor. Desuden sikrer lovudkastet, at faderskabsager kan genoptages, at den ramte person kan beskikkes en rettergangsfuldmægtig i fri proces, og at personer, som får identificeret deres juridiske forældre, opnår arveret efter dem.

Men der er dog en ny, stor forskelsbehandling, som ligger i lovforslaget, og den gemmer sig i lovændringsforslaget. Det gælder de juridisk forældreløse personer, hvis juridiske forældre er afgået ved døden, og hvor dødsboet er opgjort. I de tilfælde vil systemet igen spille fallit, hvis ikke vi får rettet op på denne forskelsbehandling inden denne lovs færdiggørelse.

Fra Inuit Ataqatigiit har vi arbejdet med netop denne problemstilling gennem Folketinget, hvor vi har stillet en række spørgsmål om sagen, ligesom vi løbende har været i dialog med den danske socialminister, under hvis ressortområde sagen nu ligger. Senest har den danske socialminister i et svar på udvalgsspørgsmål fra Inuit Ataqatigiit vedkendt sig, at der opstår en ny forskelsbehandling i retsstillingen for de juridisk forældreløse, hvis forældre er afgået ved døden, og hvor dødsboet er opgjort.

Vi håber, det er nogle ting, der også vil blive set nærmere på under udvalgsarbejdet.

Kl. 11:54

Formanden:

Tak til IA's ordfører. Så er det social-, børne- og integrationsministeren.

Kl. 11:54

Social-, børne- og integrationsministeren (Annette Vilhelmsen):

Mange tak for det. Jeg vil gerne takke for den drøftelse, som vi har haft af det her forslag i dag, og så er jeg meget glad for, at det nu endelig ser ud til, at vi kan få løst de juridiske problemer, der er med hensyn til juridisk faderløse i Grønland, og give dem mulighed for at få fastslået, hvem der er deres far.

For regeringen er det vigtigt, at det juridisk faderløse retligt bliver stillet som andre børn, der er født uden for ægteskab, og det opnår vi med forslaget.

Afslutningsvis har jeg nogle helt praktiske bemærkninger:

Den grønlandske regering har tilsluttet sig forslaget og har forelagt et beslutningsforslag om tilslutning til lovforslaget for Grønlands Landsting. Landstinget har førstebehandlet beslutningsforslaget, og førstebehandlingen viste, at der er bred opbakning til forslaget. Efter udvalgsbehandlingen andenbehandler Landstinget efter planen først beslutningsforslaget den 27. november 2013 med henblik på at tage endelig stilling til det.

Jeg vil holde Grønlandsudvalget orienteret om Landstingets behandling af beslutningsforslaget, og det vil jeg gøre, fordi vi ikke her

i salen kan vedtage lovforslaget, før vi kender Landstingets holdning til det.

Med disse ord vil jeg takke for debatten, og jeg ser naturligvis frem til den fortsatte behandling af lovforslaget i udvalget, hvor jeg også meget gerne lytter til de bemærkninger og besvarer de spørgsmål, som der måtte være.

Kl. 11:55

Formanden:

Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.00. Mødet er udsat. (Kl. 11:56).

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) Forhandling om redegørelse nr. R 2:

Ministeren for nordisk samarbejdes redegørelse om det nordiske samarbejde 2012-2013.

(Anmeldelse 09.10.2013. Redegørelse givet 09.10.2013. Meddelelse om forhandling 09.10.2013).

Kl. 13:00

Forhandling

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Mødet er genoptaget.

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er hr. Bertel Haarder for Venstre.

Kl. 13:00

(Ordfører)

Bertel Haarder (V):

Tak. Allerførst tak til ministeren for redegørelsen. Det har været et godt år, kan man se. Vi har haft et godt samarbejde. Jeg synes, der er grund til også at takke hele delegationen til Nordisk Råd og takke de embedsmænd både i Folketinget og ministeriet, som har betjent os så udmærket.

Året har bl.a. stået i besparelsernes tegn. Et bredt flertal i Folketinget har støttet regeringens forslag om at spare 10 pct. på det nordiske budget i løbet af de næste par år, og det synes jeg vi i Folketinget meget loyal har arbejdet med på, og som formand for Nordisk Råds budgetgruppe er det faktisk mig, der i sidste ende har forhandlet besparelserne på plads med det svenske formandskab, så det kan man da kalde en loyal opposition.

Jeg har haft det godt med det, selv om det har givet os dårlig omtale på den måde, at man jo ser det danske forslag om besparelser som endnu et udtryk for, at Danmark er fodslæbende i det nordiske. Det billede skal vi have manet i jorden. Vi er ikke fodslæbende, men vi er begyndt at lægge vægt på andet end det nordiske budget, for det vigtigste er jo så at sige de gratis glæder, altså det, vi får ud af at samarbejde om fjernelse af grænsehindringer, om forsvaret, som vi skal drøfte senere, om sundhed, som er et emne, som er på vej. Det vigtigste er jo, at vi udvikler Norden som en fælles hjemmebase i stigende grad og får en bedre sprogforståelse imellem de nordiske lan-

de, selv om det i øjeblikket går den gale vej. Det er jo den slags, som er det vigtigste, og ikke størrelsen af vores budget.

Så derfor skal vi ranke ryggen, også selv om nogle i de andre lande ser det danske spareforslag som udtryk for manglende nordisk engagement. Det er det ikke, og det synes jeg også både vores minister og vores medlemmer af Nordisk Råds delegation er gode eksempler på.

Året har stået i grænsehindringsfjernelsernes tegn. Det er næsten en historisk proces, vi har været igennem, da Folketinget nedsatte en arbejdsgruppe, som jeg havde glæden af at være formand for, og som i næsten et år – eller helt præcis 9 måneder, det var drægtighedsperioden – forhandlede med regeringen, indtil vi fik en meget lang opskrift på, hvordan forskellige ministre i forskellige ministerråd skal arbejde med fjernelse af grænsehindringer.

Regeringen og Folketinget har nu lovet hinanden, at vi vil sætte fjernelse af grænsehindringer på dagsordenen alle steder, hvor vi kommer, og især gælder det, at hver eneste minister, der sidder i et nordisk ministerråd, har en forpligtelse til hele tiden, vedholdende, ved alle møder at drøfte fjernelse af grænsehindringer. Hvis ikke vi bevarer det momentum og det engagement, som vi haft i den sag, så sander det til, for der er altid begrundelser for, at der er forskelle, som gør det svært at bevæge sig mellem landene. Det er derfor, at grænsehindringerne er opstået, så det er ikke nogen kunst at finde begrundelser for dem. Kunsten er at fjerne dem. Det er næsten som Karl Marx: Man har hidtil fortolket verden; hvad det gælder om, er at forandre den. Sådan er det, når vi skal gøre noget ved grænsehindringerne.

Det ligger nu i luften, at vi får et grænsehindringsråd i stedet for det nuværende Grænsehindringsforum, og det tror jeg kan være en god måde at gribe det an på, men det afhænger sandedig af, om dette råd bliver udsat for tilstrækkeligt pres, og om rådet får lov til selv at lægge pres, for der skal presses hele vejen rundt, hvis der skal gøres noget ved grænsehindringerne, og det bliver virkelig en test i det kommende år, om nu Nordisk Ministerråd i de forskellige sammenhænge får gjort noget ved de alt for mange grænsehindringer, der er.

For at understrege perspektivet vil jeg nævne, at på bare 4 år er antallet af danskere, der arbejder i Norge, vokset fra godt 13.000 til over 16.000, og antallet af svenskere, der arbejder i Norge, er i den samme periode vokset fra 47.000 til 52.000. Men der er fortsat 32.200 ledige job i Norge, og det er jo en gevinst for både Norge og Danmark, hvis en god del af de ledige job bliver besat af danskere eller svenskere. Det er en gevinst for alle parter, for man sparer arbejdsløshedsunderstøttelse, man øger nationalproduktet, og samtidig får vi den gevinst, at vi styrker det nordiske samarbejde, når der er flere, som værner sig til at skulle begå sig på andre nordiske landes sprog. Så der er kun fordele at hente ved at lette livet for dem, som gør deres land og sig selv den tjeneste at benytte chancen for at tage et job i et andet nordisk land eller for den sags skyld tage en uddannelse i et andet nordisk land. Det er også til stor gavn for den nordiske samfølelse og sprogforståelse.

Så kunne jeg holde et langt foredrag om det forsvarssamarbejde, som er vokset op i de seneste par år, efter at Nordisk Ministerråd fik den såkaldte Stoltenbergrapport med 13 forslag til, hvordan vi udvikler forsvarssamarbejdet. Det vil jeg forbigå nu, for det er jo næste punkt på dagsordenen, hvor vi har forsvarsministeren til stede. Jeg nævner det bare her, for det er jo virkelig det mest historiske, der er sket. Da udenrigsministrene for et år siden besluttede fælles luftovervågning over Island, blev der åbnet et nyt kapitel i Nordens historie. Hvem skulle have troet det muligt, efter at vi under hele den kolde krig overhovedet ikke kunne beskæftige os med udenrigs- eller forsvarspolitik? Nu ikke bare taler vi om det, nu gør vi minsandten også noget. Når Rigsrevisionen kommer og kritiserer den danske luftovervågning over Grønland, som er ret svag, er der jo et ret oplagt svar,

når vi allerede har indført fælles luftovervågning over Island, men det vil jeg vende tilbage til.

Arktis er et vigtigt samarbejdsområde. Det skal vi ikke drøfte i dag, fordi udenrigsministeren desværre er blevet syg. Det vender vi tilbage til, men jeg vil dog lige notere, at et medlem af delegationen til Nordisk Råd, fru Sara Olsvig, er blevet formand for den arktiske parlamentarikerforsamling. Det synes jeg vi alle skal være stolte af, og det vil hun også gerne fortælle nærmere om i delegationen ved et af de førstkomende møder. Det skulle jeg hilse at sige.

Nu har ministrene så været så fremsynede at bede om, at der bliver forberedt et sundhedssamarbejde i Norden. Jeg har selv for en måned siden i den såkaldte midtergruppe fået godkendt et oplæg til sundhedspolitik. Jeg er meget glad for, at ministrene har bedt svenskeren, den tidligere minister Bo Könberg, komme med så at sige en Stoltenberg-rapport på sundhedsområdet. Det er helt, helt rigtigt, at vi begynder at interessere os for det.

Der er 45 sekunder tilbage. Så vil jeg blot benytte de 45 sekunder til endnu en gang at takke både delegationen og ministeren og embedsmændene og takke for rapporten.

Kl. 13:10

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Socialdemokraterne, fru Annette Lind.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Annette Lind (S):

Da fru Karin Gaardsted ikke kan være til stede i dag, vil jeg gerne på hendes og Socialdemokraternes vegne takke ministeren for den skriftlige redegørelse og for statusnotatet vedrørende grænsehindringer. Samarbejdet med ministeren har været ualmindelig godt, og det er vi rigtig glade for. Der har været nogle ekstraordinært gode resultater i dette år.

For det første er vi det nordiske land, der har indgået en aftale mellem Folketinget og regeringen om at løse væsentlige hindringer for mobiliteten i Norden. Det har ikke været enkelt. Mange ministerier og myndigheder i øvrigt har været involveret i en sådan øvelse. Derudover er der også naturlige samarbejder med de andre nordiske lande, som ikke har en aftale mellem parlamenter og regering, som vi har, til at motivere til resultater. Vi skal heller ikke hvile på laurbærrene, for det er nemlig først nu, at arbejdet starter.

Statusnotatet viser efter min mening overordnet set to ting. Punkt 1: et samlet overblik over status i sager af betydning for fremdriften. Og punkt 2: at det er de færreste udfordringer, som Danmark løser alene uden de andre nordiske landes aktive medvirken.

En sidste ting, som jeg mener er utrolig vigtig, er Nordisk Råds rolle. Delegationen har naturligvis en vigtig rolle i alle sager, men det er mest afgørende, at der lægges pres på alle de nordiske landes regeringer gennem Nordisk Råd, og jeg er derfor også glad for, at Nordisk Råd har nedsat en grænsehindringsarbejdsgruppe med repræsentanter for præsider og udvalgene. Denne gruppe blev nedsat i starten af året på baggrund af et forslag fra Socialdemokraterne i Nordisk Råd, og vores danske aftale har naturligvis også været baggrundsdokument for denne arbejdsgruppe, og jeg er tryk ved, at der tages det første skridt mod en mere hands on tilgang fra Nordisk Råds side i grænsehindringsspørgsmål. For vi må erkende, at der har manglet instrumenter til at samle nordiske parlamentarikere til at prioritere og bidrage til, at grænsehindringsproblemerne bliver løst.

Den store udfordring er nu, at vi sikrer de øvrige nordiske landes engagement i at få løst opgaverne. Fra socialdemokratisk side har vi valgt at lægge vægt på tre grænsehindringsområder, nemlig behovet for en grænsehindringsombudsmand, behovet for nordiske standar-

der inden for byggebranchen og anerkendelse af erhvervskvalifikationer.

Angående ombudsmanden har forslaget om en nordisk grænsehindringsombudsmand på mange måder været en diskussion om begrebet ombudsmand og ikke om borgernes behov. Det er klart, at tanken om en overstatslig ombudsmand, der kan blande sig i de enkelte landes sagsbehandling, kan virke skræmmende.

Men det er ikke det, der er det centrale i forslaget. Lad os nu tage en sag, som Danmark ikke er direkte involveret i. Når hundredvis af norske pensionister flytter til Sverige og oplever, at mangelfulde eller direkte forkerte oplysninger fra både norske og svenske skattemyndigheder får fatale følger for dem både personligt og økonomisk, skal de kunne opleve, at de skal kunne henvende sig til en instans, der har myndighed til at vurdere, om national og nordisk ret er overholdt, og om de har fået korrekt information og rådgivning både før, nu og under sådan en sag. Det har ikke været tilfældet i de norske pensionisters sag. Den svenske regering har afvist, at der er sket fejl hos de svenske skattemyndigheder, og den svenske ombudsmand har afvist at gå ind i sagerne.

Et alvorligt eksempel som dette viser, at der er behov for at understrege landenes ombudsmænds forpligtelse til også at vurdere, om nordiske aftaler og overenskomster er overholdt i denne type sager. Det skal være muligt for landenes ombudsmænd at samarbejde i sager, der vedrører flere nordiske lande, for at belyse sagen fra flest mulige vinkler. Det burde være helt enkelt at understrege ombudsmændenes opgave i forhold til nordisk ret.

Det understreger også behovet for at opprioritere informations- og rådgivningsarbejdet. Her spiller Hallo Norden en afgørende rolle. Det er en unik informationsvirksomhed, der har evnet at have fokus på borgerne med et tæt og engageret samarbejde med relevante samarbejdspartnere, og som for meget få midler har lavet et vigtigt stykke informationsarbejde, der har været forankret i alle de nordiske lande med en klar nordisk overbygning. Det er der behov for at bygge videre på og opprioritere.

Så Hallo Norden har de fornødne ressourcer til at være en væsentlig bidragsyder til at reducere grænsehindringer. For de erfaringer, som Hallo Norden ligger inde med, kan i høj grad bruges i det nordiske grænsehindringsarbejde. De regionale grænsehindringsinstitutioner spiller naturligvis også en meget stor rolle, men det er afgørende at have en fællesnordisk institution som Hallo Norden, der forbinder de lokale grænsehindringer til en nordisk sammenhæng.

Kl. 13:15

Fællesnordiske byggestandarder er et vigtigt eksempel på, at fjernelse af grænsehindringer kan give en økonomisk gevinst og øge konkurrencen. Men det er også historien om, hvordan Norden kan gå forrest i Europa, hvad angår klimaneutralt byggeri. Sagen er den, at hvis man samarbejder om at erstatte nationale standarder med nordiske, kan man fjerne nogle af de hindringer, der er for byggebranchen til at kunne agere i flere nordiske lande. Men en anden ting er, at arbejdet, for at nordiske standarder kan optages som EU-standarder, er væsentlig lettere at få igennem end arbejdet, for at danske standarder skal optages som EU-standarder. Norden er foregangsregion, hvad angår en række standarder inden for klimaneutralt byggeri. Ved at samarbejde på et nordisk plan om at få disse standarder optaget som EU-standarder kan Norden sikre en konkurrencefordel, samtidig med at Norden kan bidrage med vigtige standarder inden for klimaneutralt byggeri.

Et klart eksempel er indeklimastandarder. Ved at udvikle disse nye standarder på et fællesnordisk plan kan man fra starten modarbejde grænsehindringer, øge konkurrenceevnen og fremme klimavenligt byggeri. Det er det, man skal måle ud fra, når man skal diskutere udgifter til sektoren på kort sigt. Det er noget, som bl.a. Dansk Standard har været fortalende for. Nordisk Råd har på baggrund af opfordringer fra Socialdemokraterne i Nordisk Råd udarbejdet

forslag til rekommandation om fællesnordiske byggestandarder, som jeg vil opfordre ministeren til at fremme i Nordisk Råds Ministerråd.

Anerkendelsen af erhvervskvalifikationer er reguleret i EU-regi, men det må erkendes, at arbejdet ikke er nået så langt, som det er ønskeligt, og at Norden samtidig har ligheder inden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, der kan gøre det enkelt at løse problematikken i første omgang inden for Norden. Det er naturligvis nødvendigt at gøre dette inden for rammen af gældende EU-regler, og en nylig offentliggjort rapport udarbejdet af DAMVAD for Nordisk Ministerråd peger på en række problemstillinger og anbefalinger vedrørende de lovregulerede erhverv. Desværre foreligger der ikke en tilsvarende nordisk rapport om de ikke-lovregulerede erhverv. Lad mig nævne nogle af de problemer og forslag til løsninger her: at man kan sikre sig, at lovregulering sker på basis af kvalitetsbehov og ikke som udtryk for protektionisme i forhold til bestemte erhverv; at en fællesnordisk forståelse for, hvilke erhverv der er reguleret i de enkelte nordiske lande, vil fremme mobilitet; at der er særlige barrierer og lovgivning, der er knyttet til mange specialiseringer af et erhverv, og at der er forskel på antallet af specialiseringer i de enkelte lande, f.eks. elbranchen i Norge; og sidst nævnes det, at uformelle barrierer for mobilitet, dvs. branchens egen regulering, reelt udgør en hindring for mobilitet i Norden, men også sprogsvanskeligheder kan være en barriere.

Socialdemokraterne i Nordisk Råd har været initiativtager til en rekommandation fra Nordisk Råd på området. Også her vil jeg henstille til, at ministeren med de relevante fagministre driver denne sag videre, ikke mindst på grundlag af den her DAMVAD-rapport.

Et andet område, hvor regeringen har bidraget positivt til det nordiske samarbejde, er inden for uddannelsesområdet. Undervisningsministeren har igangsat et vigtigt arbejde inden for uddannelsesområdet med initiativet, som er et fællesnordisk udviklingsprojekt om den nordiske vej til inklusion inkluderende grundlæggende uddannelser med høj faglighed og stærkere færdigheder for alle. Initiativet er vigtigt og nyder stor opbakning fra Nordisk Råds Kultur- og Uddannelsesudvalg, hvor jeg også er medlem. Der er nemlig et stort behov for at drage aktiv nytte af de mange erfaringer med udvikling af kvalitet i skolen, der ellers eksisterer i de nordiske lande. Det er nogle erfaringer, der viser, at det er lettere at omsætte til praksis i vore lande på grund af, at vi har de store ligheder i uddannelsessystemer og værdier i samfundet generelt. Samtidig er initiativet prisværdigt, idet det på den måde som et initiativ inden for Ny Nordisk Skole er et udviklingsprojekt, der i høj grad henvender sig til og aktivt involverer praksisniveauet. Vi ser frem til konferencen, der skal afholdes her i København i januar.

Forsvarspolitikken skal vi tale om senere, men det har som bekendt fyldt en hel del i det nordiske samarbejde, ikke mindst i Nordisk Råd dette år. Men da vi har en behandling senere, vil jeg vente med det punkt.

Til slut vil jeg gerne kvittere for ministerens engagement i visionsdebatten om det nordiske samarbejde og med hensigten om at inkludere delegationen i denne. Johan Strangs rapport – nu skal jeg se, om jeg kan sige det på svensk – Nordiska Gemenskaper, som blev offentliggjort ved Nordisk Råds session sidste år, er sammen med Nordisk Råds arbejde med politikudvikling i det nordiske samarbejde, som er initieret af daværende præsident for Nordisk Råd, Henrik Dam Kristensen, eksempler på nogle af de vigtigste input i denne visionsdebat. Her vil jeg rigtig gerne henlede opmærksomheden på nødvendigheden af at videreudvikle integrationen af de i dag uformelle samarbejdsopgaver, hvoraf forsvarspolitikken naturligvis er det mest oplagte eksempel, men også transportpolitik og forbrugerpolitik er områder, der er af fælles nordisk interesse, og der er brug for, at vi samarbejder om det. Tak for ordet.

KI. 13:20

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen, der har bedt om korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Dansk Folkeparti, hr. Mikkel Dencker.

KI. 13:20

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

Jeg vil indlede med at sige tak til ministeren for redegørelsen, som er udsendt. Jeg synes, at det har været interessant læsning, og jeg kan fra mit eget virke i Nordisk Råd det sidste års tid sagtens genkende fremstillingen af de vigtigste emner, som redegørelsen berører.

For os i Dansk Folkeparti har det nordiske samarbejde en særlig betydning, for det er i samarbejdet med de nordiske lande, at vi ser det umiddelbare og helt naturlige samarbejde. Det skyldes, at vi i de nordiske lande har et helt andet og mere umiddelbart fællesskab med hinanden i kraft af vores meget nært beslægtede historie, vores fælles værdier, vores sproglige fællesskab, det fællesskab, som jo, kan man sige, ligger meget mere ligetil end det samarbejde, som ellers i det daglige fylder mest i bevidstheden, nemlig EU-samarbejdet.

Det naturlige er da også, at det bedste samarbejde opstår mellem dem, som kommer fra samme udgangspunkt og derfor helt naturligt kan have glæde af hinandens selskab. Som et mundheld siger: Lige børn leger bedst. Vores samtid er da også rig på eksempler på, at det går skidt, når ulige parter bringes ind i et fællesskab og skal fungere sammen.

Krisen i eurosamarbejdet er jo et godt eksempel, for her er der netop tale om, at vidt forskellige lande og økonomier er gået sammen om at have en fælles valuta. Projektet har fra starten været dømt til at mislykkes. Det er ikke, fordi der ikke har været advaret imod det lige fra begyndelsen, og det var egentlig også kun et spørgsmål om tid, før vi ville havne i den situation, vi er i nu, og det var vi mange der advarede imod i sin tid.

Derfor er vores holdning da også, at det er det nordiske samarbejde, der er det helt naturlige samarbejde for Danmark, og det er blandt de nordiske lande, at der er tale om lande, der ligner os meget mere end landene inden for rammen af EU. Derfor er vi også i Dansk Folkeparti engagerede i at videreudvikle det nordiske samarbejde med rigtig mange aspekter, bl.a. er grænsehindringer et vigtigt emne for os, og jeg kan så også høre på de andre ordførere, at man er engageret i det, for det er den frie bevægelighed i Norden, der er forudsætningen for, at den gode udveksling, der er landene imellem, også kan omsættes i en gunstig økonomisk udvikling til gavn for alle parter.

Et andet vigtigt emne for os, og som er noget, vi finder naturligt, er, at det nordiske samarbejde skal blive bedre til at prioritere økonomisk, når vi er i en tid, hvor man alle andre steder er nødt til at overveje, om en udgift virkelig også er nødvendig.

Derfor bakker vi i Dansk Folkeparti også op om regeringens indsats for, at Nordisk Ministerråd skal gennemføre besparelser, og det er man heldigvis også kommet igennem med, og der gennemføres allerede besparelser på Nordisk Ministerråds budget i 2014, så det er en fin landvinding.

Med de ord vil jeg endnu en gang sige tak for redegørelsen og tilføje, at jeg også selv glæder mig til at tage del i Nordisk Råds arbejde i det kommende år.

KI. 13:23

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen medlemmer, der har ønsket korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Radikale Venstre, hr. Jeppe Mikkelsen.

Kl. 13:23

Kl. 13:27

(Ordfører)

Jepp Mikkelson (RV):

Tak for det, formand. Jeg har haft en mindre pause som ordfører for nordisk samarbejde, men nu er jeg tilbage – om end jeg måske ikke er helt så opdateret med hensyn til delegationens arbejde. Derfor vil jeg også gøre det lidt kortere end de foregående talere.

Jeg vil også starte med at takke ministeren for hans fine redegørelse. Jeg bliver altid så imponeret, når jeg sådan dykker lidt ned i det og ser, hvor bredt det nordiske samarbejde egentlig er, for vi samarbejder jo om alt fra miljø og klima til arbejdsliv og erhverv og om alt fra ligestilling og kultur til uddannelse og sundhed. Jeg synes faktisk, det er ret imponerende, og det giver jo rigtig god mening, da landene på mange punkter er meget ens. Vi har en stor sproglig lighed, en kulturel lighed, og vi ser meget ens på mange af de udfordringer, som man ser i en global kontekst. Altså, det, at vi er sammen, styrker os uden tvivl.

Jeg vil faktisk gerne give et konkret eksempel på noget, som jeg ikke tror så mange af de øvrige medlemmer af delegationen har hørt om. Personligt sidder jeg jo her i Folketinget også som retsordfører. Og i forhold til mit område, retsområdet, har justitsministeren for nylig foreslået sine nordiske kollegaer, at man kunne udveksle bandemedlemmer, der er i et exitprogram. For det kan være rigtig, rigtig rart at komme langt, langt væk fra sit tidligere, negative miljø, og her kan det jo simpelt hen være en idé, hvis folk er med i sådan et exitprogram, så at udveksle dem på tværs af grænserne, hvis de selvfølgelig selv er indforstået med det og lignende. Men bandekriminaliteten er jo en af de ting, der findes, på tværs af landegrænserne mellem de nordiske lande – desværre – så lad os da udnytte mulighederne for at arbejde sammen om det at løse det. Om det bliver til noget, ved jeg endnu ikke, men det er jo et glimrende eksempel på, hvorfor vi lige præcis har Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, nemlig fordi det nordiske samarbejde giver muligheder for at løse fælles problemstillinger i fællesskab.

Jeg vil også gerne rose ministeren for at få budgettet med besparelser på plads. Det har givet Danmark nogle knubs i forbindelse med det nordiske samarbejde, men som hr. Bertel Haarder var inde på, ja, så må vi jo simpelt hen bare arbejde endnu hårdere for at indikere, at alt ikke afhænger af penge. Her synes jeg at vi med vores store fokus på at fjerne grænsehindre, vores aftale om det, og også vores aftale om igen at tage det op jo viser, at vi absolut ikke ser penge som det altafgørende i det nordiske samarbejde. Jeg tror faktisk, at vi, hvis alle parlamenter i Norden her havde den samme proces, så ville få væsentlig mere nordisk sammenhold end det, som 10 pct. ekstra bevillinger kan skabe.

Jeg synes, vi har en opgave med hensyn til fortsat at gå forrest og frem for alt at inspirere de øvrige nordiske lande til at foretage et lignende arbejde. Det synes jeg faktisk vi skal lægge en strategi for hvordan vi kan gøre i delegationen, altså hvordan vi får lobbyet for, at de bliver inspireret til at gennemføre lignende processer i de øvrige nordiske lande. Jeg synes også, at vi skal koordinere det med ministeren, fortsætte det gode samarbejde og høre, hvordan han ser at vi kan bakke op om det, for det er mit indtryk, at der på det område er en meget, meget stor konsensus. Så lad os forene kræfterne.

Vi Radikale kan altså samlet set bakke op om redegørelsen, men hvad der er endnu vigtigere – det vil jeg gerne slå tydeligt fast – er, at vi virkelig kan bakke op om det fortsatte nordiske samarbejde. Tusind tak for ordet.

Kl. 13:27

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen, der har bedt om korte bemærkninger. Så er det ordføreren for SF, hr. Kristen Touborg.

(Ordfører)

Kristen Touborg (SF):

Tak til ministeren for redegørelsen. Det nordiske samarbejde fører jo på mange måder en stille, ja, en noget diskret tilværelse for mange danskere. Det er faktisk lidt ærgerligt, med tanke på at samarbejdet på så mange områder betyder helt konkrete tiltag til fordel for borgere i de nordiske lande. Vi har jo talt rigtig meget om grænsehindre de seneste 10-15 år, men desværre er det jo i meget, meget lang tid mest blevet ved snakken og ikke så meget til handling.

Der er igennem mange år ikke flyttet mange hegnspæle på det område, men de seneste tiltag om en mere systematisk gennemgang af forskellige grænsehindre med henblik på at mindske eller helt fjerne dem er et godt eksempel på, at det nordiske samarbejde leverer konkrete løsninger på problemer, som borgerne står over for i deres hverdag, uanset om det er danskeren, der bor i Sverige, svenskeren, der arbejder i Danmark, eller islændingen, der finder en kæreste i Finland.

For selv om vores lande jo på mange måder minder om hinanden, har vi naturligvis udviklet os forskelligt, når det gælder lovgivning, indretning af samfundene rent administrativt og på en række andre områder, der kan give borgeren, der bevæger sig mellem landene, udfordringer – eller for den sags skyld gøre det unødigt svært for virksomheden, der gerne vil arbejde over grænserne i Norden. At nedbryde og fremadrettet hindre nye grænsehindre ser vi som et stort skridt i den rigtige retning, og vi er rigtig glade for, at der er bred opbakning til den forpligtende aftale.

Jeg vil også gerne fremhæve samarbejdet om grøn omstilling og på energiområdet, hvor de nordiske lande arbejder godt sammen. I den store globale sammenhæng fylder Norden måske ikke alverden, men vi har nogle styrker, når det gælder netop den grønne dagsorden. Vi er langt fremme i Danmark, men der er masser af spændende initiativer, vi kan lære af, og det er netop det, det nordiske samarbejde også kan sikre. Gennem vidensdeling og samarbejde på en række områder kan vi samlet set styrke alle landene ved at tænke sammen frem for at tænke alene på vores eget.

Det fælles nordiske elsystem er et godt eksempel på, hvordan man allerede nu er i gang med at samtænke de forskellige landes produktion af elektricitet. På sigt kunne man jo håbe på at vi får muligheden for at optimere samarbejdet så meget, at vedvarende energi kan overtage førertrøjen i Norden.

Danske vindmøller kunne sende grøn strøm til svenske biler, der står til opladning om natten, mens vandkraft fra Norge kunne holde Danmark med grøn strøm, når vinden ikke blæser hertilands. Og borgere og virksomheder kunne få bedre mulighed for at stemme med pengepungen, hvis det eksempelvis blev gjort muligt at købe produkter på tværs af grænserne, der udelukkende kom fra samme energikilde, fordi det kunne sikre en stabil forsyning af eksempelvis vedvarende energi uanset behovet. Der er mange udfordringer, men potentialet er der, og det nordiske samarbejde er stedet, hvor udfordringerne kan og skal løses.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg gerne fremhæve et område, som vi på mange måder tager for givet i de nordiske lande, nemlig det, man kunne kalde for værdi- og kulturområdet. Der er en særlig nordiskhed, som mange taler om, men som de færreste af os, der bor i Norden, rent faktisk tænker over. Vi har i mange, mange år læst bøger på hinandens sprog, vi er vant til at se tv fra nabolandene, og de fleste kan uden større problemer finde sig tilrette i et andet nordisk land, hvis job eller studier bringer dem dertil. Men vi tænker måske ikke så meget over, hvor særlig denne nordiskhed egentlig er.

Ikke desto mindre kan vi se, at kulturfestivaler som den i Washington eller de forskellige nordiske indslag, der var tilbage i 2012 under OL i London, bliver tilløbsstykker for såvel journalister som helt almindelige mennesker. Spørger man turister fra Sydeuropa om,

hvorfor de kommer til de nordiske lande på trods af vores noget utilregnelige klima, så svarer flere og flere, at det er landene som sådan, der trækker – ikke nødvendigvis forlystelsesparker eller turistattraktioner, men landene som sådan.

Det er selvsagt dejligt, at vores område har den appeal, og vi viser gerne vores land og samfund frem, men det er naturligvis også en måde at øjne nye markeder på, både i forhold til at afsætte nordiske varer, men i høj grad også som en måde at skabe grundlag for at udvikle vores samfund yderligere på, også kulturelt.

Kl. 13:32

Dansk film har fejret store sejre, og skandinavisk tv er blevet verdensberømt, fordi vi kombinerer god underholdning med den der nordiskhed, uanset om det så gælder billedsiden, fortælleformen eller personskildringen. Nordiske forfattere har næppe været mere populære, end de er i dag, og især inden for krimigenren har det givet genlyd verden over, bl.a. fordi mange nordiske forfattere kombinerer et troværdigt portræt af det samfund, det foregår i, med spændende historier. Og så må vi jo i øvrigt håbe, at det ikke er sådan, at udenlandske læsere tror, at mordraten i Norden er så høj, som bøgerne kunne give indtryk af.

Vi skal naturligvis være glade for, at nordisk kultur i bred forstand er populær, og her spiller det nordiske samarbejde også en væsentlig rolle i forhold til at sætte fokus på kulturpersoner og -genrer, også dem, der ikke nødvendigvis sælger i millionoplag.

Jeg indledte med at udtrykke en smule ærgrelse over, at det nordiske samarbejde ikke fylder så meget i borgernes bevidsthed, men måske skal man tage det som et positivt tegn på, at de nordiske indbyggere ser Norden som en så integreret del af deres hverdag, at de ikke tænker nærmere over det. Ser man det nu i det perspektiv, bliver vores opgave som politikere ikke mindre, for der skal naturligvis handling bag ordene, og det er bl.a. i den her sal, i Nordisk Råd og ved de møder, vore respektive regeringer holder, at visionerne bliver til virkelighed.

Det arbejde er vi i SF glade for sker med bred opbakning, og vi ser frem til det nordiske arbejde i de kommende år.

Kl. 13:34

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen, der har bedt om korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Enhedslisten, hr. Finn Sørensen.

Kl. 13:35

(Ordfører)

Finn Sørensen (EL):

Tak. Og tak til hr. Bertel Haarder, der traditionen tro føler trang til at nævne Karl Marx, når man skal have fat i nogen, der kan sige noget fornuftigt om, hvordan vi skal agere her i Folketinget. Jeg skal nok bryde traditionen ved ikke straks at kaste et andet citat i hovedet på hr. Bertel Haarder. Jeg ved jo, vi har en bred fælles forståelse for Karl Marx' visdom.

Tak til ministeren for redegørelsen. Jeg synes, den er fyldestgørende. Og selv om vi ikke har været enige om det hele, har vi dog været enige om langt, langt det meste.

Så vil jeg også gerne deltage i den selvros, der er i gang her i delegationen. Jeg synes, selvrosen er passende, for vi har rykket ganske pænt i forhold til spørgsmålet om grænsehindringer, hvor vi jo har forsøgt at tage en fælles beslutning i Nordisk Råd alvorligt og føre den ud i livet. Det synes jeg er meget positivt.

Så er det jo rigtigt, at man nok har haft indtryk af, at visse ministerier har været noget fodslæbende i forhold til at få omsat de fælles målsætninger i praksis med hensyn til at få gang i det konkrete arbejde. Der synes jeg dog at der er en række ministerier, der har været positivt indstillet og selv er kommet med gode forslag, men der, hvor vi har haft problemet, er jo det her med at forebygge, altså

hvordan vi kan sætte nogle gode rammer op for at forebygge, at der kommer flere grænsehindringer, end vi har i forvejen.

Jeg vil gerne takke alle for samarbejdet – også ministerierne – og kvittere for, at vi er nået frem til en aftale, som vi alle sammen kan være tilfredse med. Og som man kan se af den særlige redegørelse om arbejdet med grænsehindringer, bliver der jo rent faktisk rykket på tingene. Det gør der jo nok også så småt i Nordisk Råd, hvis vi ellers holder fast og uden at slå os for brystet – det tror jeg ikke gælder, specielt ikke lige i øjeblikket – stille og roligt fortæller, hvordan vi har grebet det her an. Og så tror jeg såmænd også, at det vil smitte af på de andre lande.

I Enhedslisten er vi jo særlig opmærksomme på grænsehindringer, der rammer borgernes mulighed for at bevæge sig frit inden for Norden, selvfølgelig i respekt for de regler, der er i de andre lande, og den situation, der er på de andre landes arbejdsmarkeder og i deres sociale systemer og deres regler i øvrigt. Det er jo det herlige ved det nordiske samarbejde, altså at vi respekterer hinandens suverænitæt og ikke forsøger at påtvinge hinanden løsninger, som vi ved der kun kommer flere problemer ud af – i modsætning til visse andre samarbejder, vi indgår i. Det vender jeg tilbage til om lidt.

Det kan være svært i de nordiske lande, som er utålmodige hver især, f.eks. fordi lige nøjagtig den grænsehindring, som vi går meget op i, går svenskerne ikke så meget op i. Og det er selvfølgelig problemet, men jeg tror nu, at det i det lange løb betaler sig at finde den rigtige balance mellem – hvad skal vi sige – resultatorientering og så en tålmodighed, i forhold til at det, der holder i længden, er, at vi løser tingene i enighed. Det er svært, men det er ikke umuligt, og grunden til, at det ikke er umuligt at nå videre ad den vej, er jo netop, at de nordiske lande trods en række forskelle ligner hinanden så meget, som de gør.

De uenigheder, vi har haft i delegationen, har jo sådan set indskrænket sig til spørgsmålet om budget og besparelser og linjen i den diskussion. Jeg skal ikke tærse så meget rundt i det, man bare sige, at Enhedslisten gerne vil være med til at slanke Nordisk Råd – ja, vi vil sågar gerne være med til at vende hver en krone. Det er klart, at vi skal være sikre på, at borgernes penge bliver brugt fornuftigt, også i den sammenhæng, men vi synes bare ikke, at en grønthøstermetode er nogen god måde at spare på. Vi synes, det er bedre, hvis vi tager en mere åben og kontant diskussion af, hvilke initiativer der rent faktisk giver det, vi plejer at kalde nordisk nytteværdi, hvor vi hele tiden skal tilføje: for almindelige mennesker i Norden. Det er jo det, der er kriteriet for, om pengene bliver brugt rigtigt. Okay, så er vi sat i verden som politikere for at tage en vurdering af, hvad der så er det rigtige at gøre, men det er jo det kriterium, vi skal prøve at arbejde efter. Og der kunne vi måske nå længere.

Det er en sværere diskussion, og den kan være svær at tage hul på, men jeg vil foretrække, at vi prøver at arbejde os i den retning. For jeg synes nok, at den metode, vi har valgt – uden at kaste noget efter flertallet, som har valgt den – giver os visse vanskeligheder. Der dukker pludselig besparelser op, som man selv har svært ved at se fornuften i – som f.eks. i forbindelse med den nordiske journalistuddannelse. Og vi må jo også indrømme, at den fremgangsmåde, vi har valgt, har givet os visse vanskeligheder, f.eks. i forhold til de nordiske huse i Grønland og Færøerne, ligesom vi jo i første omgang har måttet opgive vores ønske om et hus i Flensborg.

Kl. 13:40

Til slut vil jeg nævne nogle temaer, som jeg håber vi kan arbejde sammen om fremover, selv om jeg godt ved, at der i forhold til nogle af punkterne gemmer sig nogle ikke helt uvæsentlige uenigheder.

Det første kunne vi måske arbejde med, og det er at prøve at finde en måde at demokratisere hele den her budgetproces på. Jeg vil gerne som den første fra talerstolen være ærlig og sige, at det nogle gange er svært at gennemskue pengestrømmene og budgetprocessen og hele det regnskab, vi bliver præsenteret for. Og det har Velfærds-

udvalget i Nordisk Råd jo sådan set en vis opbakning til at sige, for på et tidspunkt blev vi præsenteret for et spørgsmål om, om vi havde nogen forslag til besparelser, men vi måtte starte med at erkende, at vi faktisk ikke vidste, hvor mange penge vi egentlig rådede over som udvalg. Det var ikke så nemt at få opklaret, men det er jo ligesom den første betingelse for, at man kan begynde at komme med gode forslag.

Så synes jeg, vi skulle gøre mere ud af at samarbejde om temaer, der hedder social dumping og EU's indblanding i medlemslandenes og dermed jo også indirekte i EØS-landenes social- og arbejdsmarkedspolitik – og så er Norge jo også med i båden, når vi taler om det. Vi har en særlig interesse i det, fordi vores velfærdssystemer og arbejdsmarkeder har så meget tilfælles, som de har. Og uden at vi skal gøre det til en særlig diskussion i dag, vil jeg sige, at det er lidt svært at bestride, at vi i disse år oplever en stigende og, synes jeg, stadig mere aggressiv indblanding fra EU's side i de nationale regler, hvad det her angår.

Så er der et andet tema, hvor jeg også håber at vi kan blive enige om en bredere debat inden for Nordisk Råds rammer, nemlig om, hvor den nordiske velfærdsstat egentlig bevæger sig hen, for også her kan vi jo se nogle vanskeligheder i alle landene. Er vi fortsat en velfærdsstat, der holder fast i principper om universelle velfærdsydelser og folkelig demokratisk kontrol med velfærdsydelserne, eller bevæger vi os i retning af den konkurrencestat, som nogle gerne vil have? Der vil jeg bare sige, at vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe prøver at udarbejde et medlemsforslag, der måske kunne give os et bredere vidensgrundlag for at diskutere, hvad de positive og negative erfaringer er i forhold til de tendenser, vi kan se i de nordiske velfærdsstater i disse år.

Så har vi et detailspørgsmål – vil nogle kalde det – som ligger Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe meget på sinde. Det drejer sig om, at vi havde et medlemsforslag om anerkendelse af Palæstina, som vi gerne ville have behandlet i Nordisk Råd. Vi vidste jo godt, at der var uenighed om det, og jeg vil heller ikke her stå og påstå, at det nok bare lige var blevet vedtaget, selv om det faktisk ligger inden for FN's rammer og fælles forståelse af, hvad der skal til for en holdbar fredsløsning i Palæstina. Men vi kom i den situation, at vi fik at vide af præsidiet, at Nordisk Råd skam ikke beskæftiger sig med den slags udenrigspolitiske spørgsmål. Det syntes vi var en mærkelig besked at få, så jeg vil bare lige bebude over for delegationen, at vi insisterer på at få behandlet sådan et forslag i plenum i Nordisk Råd. Så er det muligt, at vi ikke kommer igennem med det, og jeg ved udmærket godt, at det indholdsmæssigt sikkert ikke vil blive bakket op af hele det danske Folketing eller den danske delegation, selv om det burde det, men jeg synes ikke, det er rimeligt, at man afviser en politisk debat om et så vigtigt spørgsmål, der også har betydning for Nordens situation, nemlig at vi lever i en fredelig verden. Og det plejer vi nok at have nogle meninger om, skulle jeg mene. Så vi kan forhåbentlig blive enige om, at det må være rimeligt, at sådan et forslag bliver bragt frem, eventuelt også til afstemning.

Det sidste, jeg vil nævne, som jeg og også Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe synes er meget vigtigt, er spørgsmålet om de oprindelige folks rettigheder. Vi ved godt, at der kan være problemer – nok ikke så meget i Danmark og inden for rigsfællesskabet, men i nogle af de andre nordiske lande – men vi synes, det er rimeligt, at Nordisk Råd som minimum tilkendegiver sin positive støtte og accept af FN's erklæring om de oprindelige folks rettigheder. Jeg forventer ikke, at alle ordførerne springer op af stolene og under stående ovationer siger: Vi skal nok hjælpe dig med alt det der, Finn. Men jeg håber, at man lige vil tænke over det. Og så mødes vi om ikke så længe, og så kan vi jo se, om man har fået tænkt over det.

KI. 13:45

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen, der har markeret for nuværende. De tænker. Så er det hr. Villum Christensen, Liberal Alliance.

KI. 13:45

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak. Vi prøver at tænke lidt over det. Vi har modtaget nogle redegørelser – og tak for det – med mange gode intentioner, som det jo ret beset er ganske svært at have noget imod. Jeg synes også, for så vidt angår det nordiske samarbejde – og det er jo redegørelsen om det, vi skal snakke om i dag – at det tæller til den positive side, at der tegner sig et billede af, at indsatserne bliver stadig mere konkrete, også selv om det ikke altid er let. Det har hr. Bertel Haarder jo allerede berørt. Der skal udvises vedholdenhed i forskellige fora.

Efterhånden er det jo rigtig mange sider af det politiske spektrum, som får en nordisk dimension, kan man se i redegørelsen. Jeg vil ikke gennemgå dem alle sammen, men jeg vil vælge et nedslagspunkt, som jeg synes er særlig interessant, nemlig energi- og klimapolitikken, hvor man kan sige at vi på mange måder har et skæbnefællesskab. Vi har et fælles elmarked og har interesse i at forstærke og udbygge elnettet, herunder udlandsforbindelserne. Især med den stadig forøgede vindmængde, hvor vores forsyningssikkerhed bliver mere og mere udfordret, er det jo vigtigt, at vi kan låne af hinanden. SF har jo allerede været inde på, at når det blæser i Danmark, kan energien måske havne i en elbil i Sverige. Var det ikke sådan noget lignende? Det tror jeg det var.

Det særlige ved dette marked er, at vi alle kan købe el til stort set samme pris på et fælles marked, men når vi planlægger produktionskapaciteten, hvor vi jo har satset rigtig meget på vind, så gør vi det ukoordineret og uafhængigt af hinanden. Det vil sige, at efterspørgselsvilkårene er harmoniseret, men at udbudssiden er individualiseret eller foregår nationalt, kan man sige. Det betyder jo, at når det blæser rigtig meget, må vi sælge billigt, for så skal vi af med vinden, hvis ikke ledningerne skal lide overlast, og så kan nordmændene købe det billigt og sælge det dyrt tilbage, når det ikke blæser. Det kan de, fordi de kan regulere vandmagasinerne, som på en måde kan betragtes som Nordens elbatteri.

Min pointe er, at det vil være rigtig hjælpsomt, at vi også, når bygger kraftværker og sætter vindmøller op og sætter solceller op sågar, gør det koordineret, så vi får et bedre match også på udbudssiden. Disse investeringer bør så markedsliggøres og have nogenlunde samme rammevilkår. Så vil vi få en billigere strøm i Norden. Når jeg nævner det, er det jo, fordi eludgifterne tordner i vejret, samtidig med at vi kan se, at de falder rigtig meget i USA. Det er noget med halvdelen af prisen, man kan købe strøm til i USA i øjeblikket, og det betyder selvfølgelig, at den energitunge industri pisker ud af landet og ud af de nordiske lande. Det er en rigtig, rigtig vigtig omkostning.

Med hensyn til Arktis er jeg meget tilfreds med, at den indsats har fået en så stærk placering, som tilfældet er, og omvendt synes jeg, at det her er fint koordineret med arbejdet i de øvrige organer som Arktisk Råd og Arctic Five og med vores indsats og prioritering i forsvaret. Ret beset er hele Arktisområdet velsagtens det område, hvor vi sikkerhedsmæssigt og miljømæssigt har de største interesser på spil, og det forekommer mig særdeles relevant, at vi fokuserer rigtig dedikeret på mulighederne og udfordringerne, som de kommer til udtryk i, man kan sige dette de facto-nærområde. Selv om der er store afstande, er Arktis jo vores nærområde. Det er vigtigt, at vi som kongerige velkoordineret taler med en fælles stemme såvel bilateralt som i de internationale fora.

Med disse ord vil jeg tage redegørelsen til efterretning.

Kl. 13:49

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ingen, der har ønsket korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Konservative Folkeparti, hr. Per Stig Møller.

Kl. 13:50

(Ordfører)

Per Stig Møller (KF):

Idet jeg takker for den grundige redegørelse for det nordiske samarbejde 2012-13, skal jeg indledningsvis fastslå, at Det Konservative Folkeparti naturligvis lægger megen vægt på at fremme og udvikle dette samarbejde. Det er jo simpelt hen til gavn for alle Nordens borgere. Mulighederne for gnidningsfrit samkvem, samhandel og samarbejde på kryds og tværs i alle de nordiske lande burde for længst være en selvfølge. Alligevel er der efter så mange årsmøder i Nordisk Råd – jeg overværede faktisk det første for 56 år siden, hvor man også snakkede om grænsehandelshindringer – og alle disse nordiske ministermøder er der stadig væk en række hindringer og uhenigtsmæssigheder, som vi fortsat slås med. Det er jo for dårligt.

I EU er man på mange områder kommet langt længere, end vi i alle disse år har formået i Norden trods alle gode hensigter og løfter. Derfor er det godt, at der nu, for jeg ved ikke hvilken gang, igen tages fat på opgaven med at ophæve grænsehindringerne. Det har vel stort set hvert eneste år været det, der stod forrest.

Til dagens redegørelse er der vedlagt et helt katalog over emner, man vil få gjort noget ved, men der er ingen sikkerhed for, at man faktisk får gjort noget ved det. Forhindringerne for uden videre at opfylde plejekrævende borgernes ønske om at blive plejet i et andet nordisk land bør naturligvis ophæves. Det samme bør forhindringerne for danske læringe i at søge praktikpladser i Sverige og pensionisternes muligheder for at få deres kapitalpension udbetalt uden dobbeltbeskatning – alt sammen selvfølgelig, men hindringer i virkelighedens verden for nu blot at nævne nogle eksempler.

Så kunne man jo også tage fat på handelshindringerne. Det ville jo blive konkret. Norges mange underfundige toldsatter, som bl.a. generer andre nordiske landes mejerier og blomsterhandlere, kunne man jo få gjort noget ved. Det er et problem for de andre nordiske lande, at Norge fører en meget speciel, handelshindrende toldpolitik. Hvorfor tager Nordisk Ministerråd ikke det op? Det burde være en sag for ministrene.

Regeringerne har besluttet at skære Nordisk Ministerråds budget med 5 pct. i år og de kommende år. Det er rimeligt nok, når der skal skæres alle vegne, men jeg vil godt sige, at jeg er glad for, at man ikke har benyttet anledningen til at fjerne den litteraturpris for børnelitteratur, som vi vedtog i 2011, men tværtimod nu lader den uddele i den kommende session for første gang, for vi har i Norden mange fremragende børnebogsforfattere, som vi bør opmuntre, fordi nordiske børn vokser op i meget beslægtede kulturer og livsmønstre.

Men jeg forstår, at et af de områder, man så har valgt at fjerne, er det nordiske sommeruniversitet. Imidlertid er dette universitet et af de områder, der har udviklet sig positivt, så når man ser på rækken af områder, der ellers får penge, er det nok ikke det rimeligste sted at nedprioritere, for på det nordiske sommeruniversitet, forstår jeg, mødes forskere fra hele Norden for at lade sig inspirere af hinanden.

Til gengæld er jeg glad for, at man vil udvikle forskningssamarbejdet, og da vi har nogle særlige forpligtelser og forudsætninger i forhold til Arktis, er det mit håb, at man virkelig vil styrke universitetet i Nuuk, så det i fremtiden kan blive et centralt arktisk forskningscenter. Vi har Svalbard, men vi burde have et stærkere Nuuk-universitet. Der er faktisk kun afsat 10 mio. kr. til deling til at styrke hele området de næste 2 år. Det er ikke meget. Det får man ikke nogen udvikling af arktisk forskning, glacialforskning, i Nuuk for.

I forbindelse med Arktis har vi i Folketinget vedtaget at følge op på den omtalte Stoltenberg rapport, som hr. Bertel Haarder nævnte,

som vi vedtog her i Folketinget – jeg tror, at seks eller syv af punkterne vedtog vi i 2009, og det skulle vi gennemføre. De er ikke gennemført, og det kunne jo godt være, at de nordiske landes udenrigsministre skulle se at få gjort noget ved det. Nu kommer der så en debat med forsvarsministeren bagefter, men det er temmelig vigtigt, at denne rapport bliver virkeliggjort der, hvor det virkelig giver mening og mulighed, at vi har en fælles indsats gennem de nordiske lande. Den der Icelandovervågning, som vi i øvrigt satte i gang tidligere, men som nu er blevet et fællesnordisk foretagende, er jo et eksempel på det.

Men en af de mest afgørende ting, som man også har vedtaget at gøre noget ved, og som jeg vil håbe på at der bliver gjort noget ved meget hurtigt, er eftersøgnings- og redningstjenesten i de arktiske farvande. Selv om ministeren for nordiske anliggender fremhæver Stoltenberg rapporten i sin redegørelse her, er han jo ikke særlig opmærksom på netop dette aspekt af samarbejdet. Men det må han blive i samarbejde med forsvarsministeren, der sidder klar til formentlig i næste debat at sige: Det gør vi alt sammen, men det skal gøres hurtigt.

Til gengæld er jeg glad for, at man agter at realisere det for længst aftalte ambassadesamarbejde i udvalgte lande. Vi kan jo lige så godt have den samme bygning i stedet for at have fire eller fem forskellige bygninger at huse os i. Vi kan også have gavn af at have fælles modtagelsestjeneste og telefontjeneste i den samme bygning.

Vender vi så her til sidst blikket mod det nære samarbejde, er det godt, at man nu vil harmonisere elmarkedet. Det er godt, at man skærper den fælles fokus på grøn økonomi, og det er godt, som Socialdemokratiet fremhævede, at man vil indføre ens regler for byggematerialer, for også her skaber de forskellige regler unødige problemer.

Det er ligeledes godt, at vi følger op på den internationale indsats mod skatteunddragelse, og det er interessant, at man vil have fokus på stigningen i antallet af asylansøgere, som i øvrigt er vidt forskelligt i de forskellige lande i Norden, men der står ikke noget om, hvad man egentlig vil gøre ved det i nordisk sammenhæng, så det kan jeg jo godt ende denne tale med at spørge ministeren for nordisk samarbejde om. Hermed er han spurgt, og talen er slut.

Kl. 13:55

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er et enkelt medlem, der har bedt om en kort kommentar, og det er hr. Bertel Haarder, Venstre.

Kl. 13:56

Bertel Haarder (V):

Jeg vil bare takke den tidligere udenrigsminister for den uforbeholdne støtte til Stoltenberg rapporten, som her kom til udtryk. Jeg opfatter det sådan, at det er alle 13 punkter, vi skal nå så langt som muligt med, inklusive eftersøgnings- og redningstjenesten, hvor også jeg synes, at svaret fra Forsvarsministeriet har været lidt tyndt.

Jeg vil også takke for støtten til et intensiveret ambassadesamarbejde, som ligger lige for, og hvor vi på én gang kan spare og gøre det bedre for vore borgere. Også tak for nævnelser af skattesamarbejdet. Det var faktisk de nordiske lande og Frankrig, der satte gang i indsatsen mod skattely, og det har jo så fået en bredere global offentlighed til at tage fat i den sag.

Også tak for, at hortensiastriden blev nævnt; den beklager jeg at jeg ikke havde med. Altså, nordmændene har selvfølgelig lov til at sige, at de vil være selvforsynende, når det gælder mad, men de må da have råd til at købe danske blomster, og det kan jeg garantere for at vi på sessionen også vil nævne. Og så vil jeg bare berolige med, at sommeruniversitetet fortsætter, men bliver finansieret af NordForsk. Det er det, som er aftalt mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Tredje næstformand (Camilla Hersom):
Ordføreren.

Per Stig Møller (KF):

Det er jeg meget, meget glad for. Jeg synes, det er fremragende, at hr. Bertel Haarder tager ordet her og kommer ind på sommeruniversitetet og naturligvis også de andre ting. For jeg havde fået den information, at det var sparet væk, så jeg er meget, meget glad for, at man fortsætter det. Det forskningssamarbejde og det humanistiske samarbejde er jo vigtigt, for vi har en meget bred udstrækning af fælles værdigrundlag og fælles målsætning.

Med hensyn til Stoltenberg havde vi jo en debat her i Folketinget, hvor forslaget til vedtagelse – jeg tror, det var i 2009 – præciserede, jeg tror, det var seks eller syv punkter, som i hvert fald straks skulle sættes i gang, og så var der nogle punkter, man skulle se nærmere på, før man kunne sætte dem i gang. Der er ikke rigtig sat noget i gang, og jeg er enig med hr. Bertel Haarder i, at det jo er lidt tosset, at der nu er gået 4 år, og man ikke har fået sat noget i gang, men bare er enige om at sætte det i gang.

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Hr. Bertel Haarder? – Nej. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så er det ordføreren for Sambandsflokkurin – jeg skal undskylde mit færøske – hr. Edmund Joensen.

(Ordfører)

Edmund Joensen (SP):

Det er en god tradition, at Folketinget har en årlig debat om det nordiske samarbejde. I Norden deler vi fælles værdier og historie. Vi er venner og en slags familie, og som bekendt er det nordiske samarbejde blandt de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det skal vi være stolte af og værne om. Men vi skal også kræve af os selv, at samarbejdet munder ud i resultater, der forbedrer tilværelsen for nordiske borgere og virksomheder. Det må være selve målet.

Mit parti, Sambandspartiet, er varm tilhænger af Nordisk Råd og det formaliserede samarbejde i Norden. Vi er mange med en nordisk præget selvforståelse, nogle er endda såkaldte nordister.

I disse dage er det nok politisk ukorrekt, at en færing siger det, men vi er mange, der mener, at Norden ville stå meget stærkere i Europa og resten af verden, hvis alle nordiske lande var medlemmer af EU. En nordisk blok i EU ville kunne sætte en nordisk dagsorden, og den ville have indflydelse. Det har Norden brug for, og vi i Norden ville tilføre EU meget godt.

Om og i hvilket omfang visionen om det stærke Norden i Europa bliver virkelighed, kan man kun gisne om. Fra et færøsk synspunkt er der også brug for, at Færøerne finder en pragmatisk og fornuftig indgang til EU.

Ministeren for nordisk samarbejde har afgivet en skriftlig redegørelse. Det fremgår, at regeringen har stort fokus på at fjerne nuværende grænsehindre – og fremtidige hindringer skal også undgås.

Lad os dykke ned i problematikken.

Der er tale om et vigtigt arbejde, og jeg deler den nordiske samarbejdsministers glæde over, at Folketinget og regeringen har indgået en aftale om at fjerne grænsehindre i Norden. Det er også positivt, at aftalen fra april i år også omfatter Færøerne og Grønland.

Hvad er det så, Folketinget vil med aftalen om at fjerne grænsehindre? Ja, ministerens redegørelse slår en ambitiøs tone an. Mobiliteten skal være i top, og dynamikken skal udfolde sig. Det skal være muligt at flytte, pendle, arbejde, studere og drive forretning på

Kl. 13:57

tværs af de nordiske grænser. Man kan ikke andet end tilslutte sig denne ambition. På den anden side mener jeg, at Folketinget og regeringen også må se indad, ind i vores eget rigsfællesskab. Vi må starte der med vores eget.

Kl. 13:57

Hvordan står det til med grænsehindre i rigsfællesskabet? Er der mobilitet på tværs af grænserne mellem Danmark og Grønland og Færøerne? Desværre er det et faktum, at der internt i rigsfællesskabet eksisterer en række grænsehindre. Det må der tages hånd om, og de bør fjernes. Det er naturligvis reglerne og systemerne, der kommer på tværs.

Lad os tage et aktuelt eksempel fra mit arbejde her i huset: Jeg har over flere måneder arbejdet med en problemstilling omkring den såkaldte dimittendsats. Det forholder sig sådan, at hvis man som nyuddannet færing eller grønlænder her i Danmark vil rejse til Færøerne eller til Grønland i et stykke tid for at søge arbejde med dimittendsatsen i ryggen, ja, så er det ikke tilladt.

Det er et problem for mange færing og grønlændere, der uddanner sig i den sydlige del af rigsfællesskabet.

Kl. 14:03

Det paradoksale er, at nyuddannede færing og grønlændere i Danmark gerne må rejse til alle EØS-lande inklusive Norge og Island med dimittendpenge i ryggen, men de må ikke rejse til Færøerne eller til Grønland. Og selv efter adskillige § 20-spørgsmål til socialministeren er der ikke kommet noget klart svar på, om og hvordan socialministeren vil drage omsorg for at rydde det her problem af vejen. Den færøske minister på området kom på banen, og først derefter meddelte den danske minister, at nu ville der blive set på sagen. Men vi ved endnu ikke efter 7 måneder og fire skriftlige spørgsmål og svar, hvad socialministerens hensigt er.

Hvad siger den historie os? Uden at generalisere bekræfter den, at det kræver anstrengelser at få en dansk minister med på at fjerne en åbenbart urimelig grænsehindring internt i rigsfællesskabet, i det tilfælde endda en hindring, det er gratis at fjerne. Det er næppe ideen med aftalen om at fjerne grænsehindre.

Der er andre hindringer i rigsfællesskabet, og selv om de kan synes som bagateller for nogle, så kan de være alvorlige for dem, det går ud over. Her er nogle eksempler, som jeg vil nævne:

Førtidspensionister fra Færøerne, der flytter til Danmark, vil typisk miste retten til deres pension. Hvis man har optjent ret til ferieløn her i Danmark, så mister man retten, hvis man flytter til Færøerne. Det kan af uransagelige årsager ikke lade sig gøre for en dansker eller herboende færing at tage kørekort på Færøerne. Adgangen for færing til efteruddannelse i Danmark på samme vilkår som andre statsborgere er stoppet. Danskere må ikke eje et motorkøretøj på Færøerne og omvendt, heller ikke selv om vi gør meget ud af at opholde os i hinandens lande i længere og kortere perioder. Vi må gerne eje huse, sommerhuse og både, hos hinanden, men ikke biler.

Til sidst, og det er mere reglen end undtagelsen, har færøske og grønlandske studerende i Danmark problemer med skattemyndighederne, der ofte kun viser lidt forståelse for de unges situation og retigheder osv. Nogle gange skulle man tro, at vi slet ikke er med i samme rige, og det må vi ændre.

Så til sidst: Hvordan undgår vi nye grænsehindre i rigsfællesskabet? Der er sikkert flere fremgangsmåder, men hvorfor indfører vi ikke den procedure, at for hver gang, der produceres et lovforslag eller en regel, bliver der spurgt, hvordan dette påvirker rigsfællesskabet? Kan vi tage færing og grønlændere med? Jeg vil henstille til formandskabet, at sådan en procedure indføres. Det samme burde ske i færøsk og grønlandsk lovgivningsarbejde. Så kan vi inkludere hinanden i stedet for at ekskludere og opstille grænsehindre, så får vi dynamik og mobilitet både i rigsfællesskabet og dermed også i det nordiske samarbejde. Tak.

Kl. 14:08

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er foreløbig to medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger. Den første er hr. Bertel Haarder, Venstre.

Kl. 14:08

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne takke hr. Edmund Joensen for en kraftfuld tale med en lang liste – man kunne næsten kalde det et synderegister – over, hvorledes der i det færøske selvstyre er opstået en stribe grænsehindringer, hvilket også er sket, fordi Danmark og Færøerne ikke taler tilstrækkeligt sammen. Grænsehindringerne generer de rigtig mange borgere, som vandrer mellem Danmark og Færøerne. Det er jo en værdi både for Danmark og Færøerne, at disse borgere gør det, men det er jo slemt, hvis de bliver straffet på alle mulige måder, som vi her fik opregnet.

Jeg håber virkelig, at ministeren og hans embedsmænd fik noteret disse særlige færøske grænsehindringer, for de er ikke med på vores liste over grænsehindringer, og nogle af dem vedrører jo kun Danmark og Færøerne. Derfor synes jeg virkelig, vi skylder et helt særligt hensyn, og jeg håber også, at Færøudvalget dyrker det.

Jeg håber også, at hr. Edmund Joensen vil få nogen til at rejse spørgsmålet i det færøske Lagting, hvis han ikke selv kan gøre det, for disse problemer skal jo også rejses af de færøske ministre.

Kl. 14:09

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Ordføreren.

Kl. 14:09

Edmund Joensen (SP):

Tak for spørgsmålet og kommentarerne. Det var nu ikke meningen, at det skulle lyde som et synderegister. Det var mere, fordi jeg nu er færøsk repræsentant her i huset, og nu snakker vi om grænsehindringer, og jeg ville vise, at selv om det er meget små hindringer, er de vigtige for det enkelte menneske, som kommer i den situation.

Det var også, fordi vi nu snakker om at fjerne grænsehindringer i de nordiske lande, og i den forbindelse skal vi snakke med alle de nordiske lande, og der er der tale om forskellige riger. Men her er det inden for riget, vi kan få de her ting på plads. Derfor er det helt rigtigt, som hr. Bertel Haarder siger, at vi må få alle parlamenterne, inklusive både Færøernes og Grønlands parlamenter, til at snakke sammen om det her, så vi undgår grænsehindringer.

Kl. 14:10

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak. Hr. Bertel Haarder? Nej, ingen yderligere bemærkninger. Så er det hr. Finn Sørensen, Enhedslisten.

Kl. 14:10

Finn Sørensen (EL):

Tak. Jeg vil også gerne takke ordføreren for talen og for at have gjort mig opmærksom på nogle ting, som jeg sikkert burde vide i kraft af medlemskabet af Færøudvalget. Jeg må så undskyldte mig med, at jeg ikke har været i Folketinget så længe. Det er en dårlig undskyldning, vi skal da se at få taget fat på det. Det lyder jo fuldstændig tосet.

Så jeg vil spørge ordføreren, om ordføreren måske ikke kunne overveje, at vi efter en snak i Færøudvalget fik forberedt en forespørgsel her i salen, hvor vi får en redegørelse fra den relevante minister – jeg ved ikke, om det er samarbejdsministeren, men det må regeringen jo finde ud af, og det finder vi ud af i udvalget – og hvor vi får et overblik over alle de her problemer og en status på, hvad der egentlig er gjort fra færøsk side og fra dansk side for at løse dem, og

hvordan vi kommer videre, altså at vi bruger den samme metode, som vi nu har brugt i forhold til grænsehindringer mellem de nordiske lande, også i samarbejdet inden for rigsfællesskabet. Så det vil jeg da foreslå ordføreren at man kunne gøre.

Kl. 14:11

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Ordføreren.

Kl. 14:11

Edmund Joensen (SP):

Tak for spørgsmålet. Det er en super idé, jeg vil støtte forslaget om, at vi tager det op i Færøudvalget. Og vi kan såmænd hjælpe ministeren med at finde de her sager, som vi opfatter som grænsehindringer, frem. Så tak for spørgsmålet.

Kl. 14:12

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Der er yderligere et medlem, der har bedt om en kort bemærkning. Det er hr. Per Stig Møller, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:12

Per Stig Møller (KF):

Jeg synes, det er meget, meget relevant, hvad hr. Edmund Joensen har påpeget. Altså, jeg har ikke været opmærksom på, har heller ikke fået det forelagt før, at man skulle have alle den slags hindringer som f.eks. det med bilen, der blev nævnt. Det er jo absurd, og det er så Færøerne, der har lavet den regel. Så mit forslag vil være, hvis ikke regeringen får reageret på det her, at man laver et beslutningsforslag, der pålægger regeringen at optage forhandlinger med Færøerne om fjernelse af disse grænsehindringer. Vil hr. Edmund Joensen være med til sådan noget?

Kl. 14:12

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Ordføreren.

Kl. 14:12

Edmund Joensen (SP):

Ja, det er altså et endnu stærkere forslag. Jeg går ud fra, at vi alle sammen, som har ordet i dag, vil gennemføre så meget som muligt, og derfor synes jeg, det er en super idé, at vi vedtager et beslutningsforslag.

Kl. 14:13

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Der er ikke yderligere bemærkninger. Så er det ordføreren for Javnaðarflokkurin, hr. Sjúrdur Skaale. Og jeg skal igen beklage mit færøske.

Kl. 14:13

(Ordfører)

Sjúrdur Skaale (JF):

Jeg kan huske, at da jeg blev valgt til Folketinget for et par år siden, sagde min søn: For fanden far, det går aldrig, du bliver til grin dernede, du kan slet ikke tale dansk, de vil bare grine af dig dernede. Nu kan jeg så rejse hjem igen i dag og sige, at mit danske da i hvert fald er bedre end formandens færøske, så kan han tage den, den knægt!

Jeg plejer i Nordisk Råds regi at tale sådan lidt overordnet om nordiske forhold, men i dag vil jeg holde mig til den færøske vinkel. Det er jo det, jeg er her for.

Færøerne er på mange måder et isoleret samfund, geografisk langt fra andre lande og økonomisk og politisk uden for EU, uden for EFTA og uden for EØS-aftalen. Færøerne burde efter min me-

ning ikke stå så langt uden for det europæiske samarbejde, som de gør, men sådan er situationen desværre.

Det nordiske samarbejde er vigtigt for alle de nordiske lande, men af de nævnte grunde er det måske specielt vigtigt for Færøerne. Samarbejdet bliver på Færøerne først og fremmest synliggjort af Nordens Hus og de mange aktiviteter, som huset står for, både når det gælder om at trække nordisk kultur til øerne, og når det drejer sig om at eksportere nordisk kultur til andre lande. Derfor blev jeg lidt bekymret, da regeringerne i 2012 besluttede at skære i budgettet for 2014, 2015 og 2016 og stærke røster talte om, at de nordiske huse skulle skæres ind til benet.

Jeg har derfor været meget glad for den opbakning, der har været i alle de fora, jeg er medlem af, altså den danske delegation, den socialdemokratiske gruppe og Kulturudvalget, når jeg har argumenteret for at gå imod disse planer. De nordiske huse går nu næsten helt fri af nedskæringerne, og jeg vil gerne kvittere, både over for ministeren og hr. Bertel Haarder, for den indsats, de har gjort i den sammenhæng.

Argumentationen, som har vundet gehør, har været, at der i forbindelse med nedskæringerne skulle fokuseres på at holde de borgernære aktiviteter så skadefri som muligt, og at husenes aktiviteter er så borgernære, som de overhovedet kan blive. Husene repræsenterer selve essensen i det nordiske samarbejde, nemlig på et helt konkret plan i øjenhøjde at styrke den fællesnordiske identitet samt at promovere og eksportere nordisk kultur. Jeg håber, at det lykkes at holde denne meget levende del af samarbejdet rimelig skadefri, også i de kommende år.

Så til grænsehindringerne: I 2012 udgav Hallo Norden den meget omtalte bog om Jyrki og Johanne, som skulle flytte over grænserne i Norden. Bogen viste jo, hvor indviklet det kan være at flytte mellem de nordiske lande. Der er jo mange grænsehindringer, der kan hele tiden opstå nye, og billedet bliver ikke mindre komplekst, når man tager Færøerne og Grønland med.

Det er vigtigt, som det er blevet anbefalet flere gange af Nordisk Råd, at alle landene tænker den nordiske vinkel ind i lovgivningsarbejdet for at undgå disse hindringer. Og det er flot, at Danmark med grænsehindringsaftalen mellem partierne og regeringen har sat sig i førersædet, når det gælder om at gøre noget konkret ved den her problematik.

Det er fuldstændig rigtigt, som f.eks. hr. Bertel Haarder sagde, og som andre har sagt, at det ikke kun er på budgettet, man kan måle, hvor stort engagementet er. De politiske beslutninger behøver ikke altid at koste mange penge. Og for os, der har været i Nordisk Råd i et par år, er det ikke svært at få øje på, at der er visse ting, der godt kan spares på, uden at det koster noget som helst i det praktiske.

Men for Danmark er det altså derudover vigtigt at have Færøerne og Grønland i tankerne. Og nu skal jeg komme ind på noget af det samme, som hr. Edmund Joensen kom ind på. Færøerne betaler for en socialrådgivertjeneste, som foregår her i København, og som hjælper folk med de problemer, der opstår i grænselandet mellem Danmark og Færøerne. Vi har været i kontakt med disse socialrådgivere, og der er faktisk langt flere grænsehindringer på dette felt, end man skulle tro.

Danske, færøske og grønlandske borgere har jo samme statsborgerskab. Som udgangspunkt har man samme rettigheder i hinandens lande. Men der er jo tale om tre forskellige lovgivnings- og opholdsområder med forskellige regler inden for f.eks. pensionsområdet, arbejdsmarkedet og familieretten osv. Og det er altså i virkeligheden komplekst i visse tilfælde.

Hr. Edmund Joensen nævnte nogle eksempler, jeg skal nævne nogle flere. Der opstår f.eks. problemer omkring cpr-numre; det har man jo ikke på Færøerne. At færinger ikke har dette nummer, skaber problemer med f.eks. SKAT, med SU og den slags, når færinger studerer andre steder end i Danmark. En ændring i lov om social pensi-

on fra 2003 gjorde, at der faktisk nu er mindre mobilitet mellem Danmark og Færøerne end mellem Færøerne og de andre nordiske lande. Der opstår komplikationer, når man tager sin bil med fra Færøerne til Danmark, det rammer specielt handicappede, som har brug for specialbiler.

For få år siden blev borgere fra Færøerne sidestillet med borgere fra tredjelande, når det gjaldt optjeningsprincippet i forbindelse med diverse sociale ydelser. Det er nu blevet rettet – tak for det – men dette eksempel viser, at når Danmark justerer sin lovgivning i henhold til EU, kan Færøerne og Grønland nogle gange blive sat ud på et sidespor. I det eksempel lavede man et optjeningsprincip, som gjorde, at folk skulle have boet i Danmark i så og så lang tid for at kunne få ret til sociale ydelser for at undgå, at Danmark blev et socialkontor, hvor f.eks. folk fra Østeuropa kom og hævdede ved kasse et fra dag et.

Så lavede man et optjeningsprincip, men man glemte at tænke på Færøerne og Grønland, og så endte danske rigsborgere i samme kategori som borgere fra Polen osv. Det skal man lige have i tankerne, når man lovgiver. Derfor er det meget positivt og meget tiltrængt, at aftalen, som blev indgået mellem partierne og regeringen, også indbefatter Grønland og Færøerne.

Der kom i 2012 en fin rapport, en slags katalog, til Nordisk Ministerråd, der belyste grænsehindringerne i Norden. På den baggrund bliver der nu lavet en handlingsplan. Jeg tænker, ligesom den forrige taler, at det kunne være på sin plads at få lavet et papir, der belyser forholdene i rigsfællesskabet på dette felt – også fulgt op af en handlingsplan. Dette er selvfølgelig en intern sag for det danske rige, men det er også en nordisk sag, og derfor var det også med i aftalen mellem regeringen og partierne. Det er et specielt nordisk hensyn, som Danmark må tage.

Som sagt: Der er folk, der sidder og beskæftiger sig med den her problematik dagligt, som ikke gør andet, så det skulle både være meget enkelt og meget billigt at få lavet sådan et katalog. Og det er altså nemmere at undgå fejlene end at rette dem, når fejlene er sket. Så er det forslag i hvert fald viderebragt.

Tiden er ved at være brugt. En af grundene til, at Folketinget i det tidlige forår fik vedtaget en dagsorden, der sagde, at vi skal sætte rigsfællesskabet til debat en hel dag i Folketinget, var netop det her med grænsehindringer. Og til næste forår, jeg tror, det er i marts eller april, bliver der så en generel debat om rigsfællesskabet, hvor f.eks. det aspekt af fællesskabet kan komme til diskussion.

Det var sådan set det meste af det, jeg havde at sige. Tak for ordet.

Kl. 14:22

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er et enkelt medlem, der har markeret for en kort bemærkning, og det er hr. Bertel Haarder, Venstre.

Kl. 14:22

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Sjúrdur Skaale om noget: Hvem er det, der sover, når disse nye grænsehindringer opstår? Da man indførte et optjeningsprincip, var det da den danske regering, der sov, eller var det det færøske Lagting og det færøske landsstyre, der sov? Der må være nogle, der slummer, når disse hindringer opstår, for nogle af dem, som hr. Edmund Joensen har nævnt, og som hr. Sjúrdur Skaale har nævnt, er jo ganske nye. Hvem er det, der sover? Man skulle tro, det kunne løses ved at ansætte en halvtidsstudent på et kontor i Thors-havn til lige at løbe ting igennem og holde dem op mod færøske forhold. Kan ordføreren give mig forklaringen og løsningen?

Kl. 14:22

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Ordføreren.

Kl. 14:22

Sjúrður Skaale (JF):

Jeg vil ikke sige, at nogle sover, for det er så voldsomt et udtryk, men i det tilfælde med optjeningsprincippet var det i hvert fald sådan, at den danske regering for at undgå et andet problem, for at undgå, at mange østeuropæere kom til Danmark for at hæve penge ved de sociale kasser, ændrede lovgivningen uden at sige fra, uden at undersøge, hvilke konsekvenser det her har for andre danske rigsborgere, nemlig dem fra Grønland og Færøerne. Så sove vil jeg ikke sige, men det var en forsømmelse fra den daværende danske regerings side. Det er nu blevet rettet, så det er på plads igen. Alle har indrømmet, at det var en fejl; også repræsentanter for den forrige regering har sagt, at det ikke skulle være sket, at det var en fejl, og at det ikke var noget, man havde intentioner om at gøre.

Kl. 14:23

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Hr. Bertel Haarder.

Kl. 14:23

Bertel Haarder (V):

Jeg vedstår gerne, at jeg vistnok sad i den regering, som sov under behandlingen af det punkt, men det er jo mest nærliggende, at man er vågen på Færøerne, når det vedrører færøske problemer. Så kunne ordføreren ikke antyde, om han synes, man også kunne gøre noget hjemme i Thorshavn?

Kl. 14:24

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Ordføreren.

Kl. 14:24

Sjúrður Skaale (JF):

Helt klart. Men når det her gælder grænselandet mellem Danmark og Færøerne, må det gøres i fællesskab. Derfor synes jeg, som jeg også foreslog i min tale, at vi skal lave sådan et katalog, ligesom man har lavet et nordisk katalog om grænsehindringer. Og som sagt er der folk, der hver dag – de laver ikke andet – arbejder med at hjælpe folk ud af de fælder, de lander i på grund af de problemer, der er. Når der er folk, der arbejder med det, altså på fuld tid, er det nemt at få lavet sådan et katalog og derefter lave en handlingsplan. Men det må gøres i fællesskab, ikke på Færøerne eller i Danmark, det må i sagens natur gøres i fællesskab. Det drejer sig jo om grænsen mellem de to lande.

Kl. 14:24

Tredje næstformand (Camilla Hersom):

Tak for det. Der er ikke medlemmer, der har bedt om yderligere korte bemærkninger. Så er det ministeren for nordisk samarbejde.

Kl. 14:24

Ministeren for nordisk samarbejde (Manu Sareen):

Tak for det, og tusind tak for alle de konstruktive indlæg, der har været fra samtlige partier. Jeg kan konstatere, at der er bred enighed om vigtigheden af det nordiske samarbejde. Jeg har noteret mig nogle forskellige ting, og nogle af dem vil blive indarbejdet i kommende års redegørelse, andre vil jeg lige kort kommentere nu.

Den her redegørelsesdebat markerer, at vi nærmer os Nordisk Råds session i næste uge. Det betyder, at vi går en rigtig spændende tid i møde, hvor nordiske spørgsmål for alvor kommer på dagsordenen. Nordisk Råds session finder sted, som de fleste ved, i Oslo, fordi det er Norge, der har formandskabet i øjeblikket. Og jeg synes selvfølgelig også, at regeringen og delegationen bør møde op i Oslo med fanen højt hævet. Her tænker jeg på, at vi takket være den politiske aftale, som flere har nævnt, aftalen omkring fjernelse af græn-

sehindringer fra april, nu kan tjene som foregangsland på lige præcis det her område. Jeg vil da helt klart gøre mit til at sprede det budskab omkring aftalen, således at den selvfølgelig også kan tjene til efterlevelse for de andre lande. Vi skal selvfølgelig ikke på nogen som helst måde diktere, hvordan andre lande bekæmper grænsehindringer, for det kan man gøre på forskellige måder, men jeg synes godt, at vi kan tillade os at fortælle om, hvordan vi har taget et første og også meget vigtigt skridt i Danmark, når det gælder bekæmpelse af grænsehindringer, og lige præcis den inspiration håber jeg selvfølgelig de andre lande vil tage til sig. De andre bør dog også vide, at der fortsat er udfordringer for arbejdet, selv om vi alle sammen indgik en aftale. Vi er på rigtig kort tid fra april måned og til i dag kommet langt med gennemførelse af aftalen, men vi har heller ikke indfriet alle mål. Derfor skal vi sætte turbo på og få løst de udestående grænsehindringer i den kommende tid.

Jeg ser selvfølgelig også selv frem til at deltage i Nordisk Råds session, fordi visionerne er blevet et tema for topmødet, men jeg vil imidlertid gerne tage hul på fremtidsdrøftelsen allerede i dag og pege på nogle af de områder, som jeg personlig lægger vægt på. Det skal også ses som et oplæg til de drøftelser, vi snart skal have i relation til prioriteterne for det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015.

Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at regeringens ambitionsniveau for det nordiske samarbejde fortsat er højt. Det mener jeg også den nordiske redegørelse afspejler, og det kan jeg også høre på de kommentarer, der har været i dag. Det er netop afgørende, at samarbejdet har helt konkret indhold og skaber resultater til gavn for Nordens borgere, og det er lige så vigtigt, at landene bliver ved med at se på, om det nordiske samarbejde er på ret kurs, eller om det kan gøres bedre. Jeg mener, at der er tre fokusområder, som vi skal prioritere: Vi skal sørge for, at samarbejdet giver merværdi for hver eneste nordiske borger; vi skal fokusere på vækst og muligheder; og vi skal udnytte vores nordiske brand internationalt.

Lad mig starte med den konkrete merværdi. Det er mit mål, at de politiske initiativer giver mere mening for de nordiske borgere og merværdien kan mærkes i den enkeltes hverdag. Derfor er det selvfølgelig også vigtigt, at vi bliver bedre til at involvere borgere, organisationer og virksomheder i det nordiske samarbejde. Et eksempel på, at det nordiske samarbejde tager befolkningerne alvorligt, er netop vor styrkede indsats for at fjerne grænsehindringerne, som alle har været inde på, og som er den aftale, som regeringen og Folketinget har indgået. Det gør mig som sagt rigtig glad, at vi i Danmark nu er blevet foregangsland, når det som sagt gælder fjernelsen af grænsehindringerne. Jeg vil også gerne her i dag løfte sløret for et konkret initiativ, der vil hjælpe i forhold til grænsehindringer og Øresundsintegrationen. Lige præcis i dag lancerer Øresunddirekt et webaseret modul, hvor den enkelte øresundspendler kan gå ind og finde ud af, hvad der gælder i lige præcis hans eller hendes konkrete pendlersituation. Modulet giver informationer om, hvor man er socialt sikret, og hvilken myndighed man skal kontakte.

Kl. 14:29

Jeg har desværre ikke selv haft mulighed for at prøve modulet, men jeg har fået vide, at det er et rigtig fint modul, som på en overskuelig måde giver borgeren overblik på et ganske vigtigt område. Jeg håber selvfølgelig også, at borgere og virksomheder i Øresundsregionen vil få glæde af modulet. Der er ingen tvivl om, at det er rigtig nødvendigt.

Jeg tror, de fleste af os, der sidder her i dag, var til den konference, som blev afholdt for halvandet år siden herinde i Folketinget, hvor vi lige præcis fandt ud af, at hvis der er noget, borgerne i Øresundsregionen har brug for, så er det netop information omkring deres situation.

Kigger vi tilbage, kan vi også se, at der har været en rigtig god tradition for, at det ikke alene har været politikerne, der har styret det

nordiske samarbejde. F.eks. spillede Foreningen Norden en aktiv rolle, da institutioner som Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd blev stiftet. Foreningen var også primus motor i det arbejde, der førte til den nordiske pasunion, det fælles arbejdsmarked og tankerne om et nordisk fællesskab.

Når vi tænker lidt tilbage, er det nærliggende at tænke på, at vi politikere måske – og kun måske – har tilranet os for meget magt de senere år. Spørgsmålet er, om vi har glemt græsrodderne. Det nordiske samarbejde tilhører befolkningen og ikke os politikere, og det må aldrig udvikle sig til et virkelighedsfjernt foretagende. Vi skal trække i den modsatte retning og inddrage alle i vores nordiske familie.

Mit næste fokusområde er vækstbaseringsordenen. Lige som alle andre områder slås stort set alle nordiske lande med økonomiske udfordringer, og vi er nødsaget til at tænke i vækst og muligheder inden for de rammer, der er for det.

I Norden har vi noget, som andre regioner ikke har. Vi har en samfundsmodel, der bygger på værdier, som vi alle sammen deler. Det handler om demokrati, ligestilling, retfærdighed og gensidig respekt. Ingen andre steder findes et regionalt samarbejde, der på samme måde har så mange fællestræk som sit fundament. Bruger vi det aktivt, kan vi udvikle nye løsninger, som andre lande kan have svært ved at kopiere. Vi har også nogle klare styrkepositioner, hvis vi står sammen om en fælles indsats. Det kunne f.eks. være en fælles fond i form af erhvervsfremstød på verdensmarkederne. Det giver også merværdi for de enkelte lande at lave en fælles markedsføring. Det ved jeg at også andre herinde er interesseret i.

Et andet godt eksempel på et stort potentiale er grøn vækst. Vi kan se, at et attraktivt marked for grøn teknologi er ved at vokse frem. Kina vil formodentlig være størst og bedst til at producere og iværksætte den eksisterende miljøteknologi, men ikke nødvendigvis, når det gælder miljøpatenter og innovationer. Her har de nordiske lande en række styrker, og de styrker skal vi selvfølgelig udnytte.

Fra den enkelte borger og det nordiske fællesskab bevæger vi os nu ud i verden. Her har men i den grad også bemærket vores nordiske familie. Norden er, som det er de fleste bekendt, blevet et brand, som bliver anerkendt og beundret. Norden er blevet supercool mange steder. For nogle måneder siden var jeg i Washington til en stor-slået nordisk kulturfestival. Den fik simpelt hen så stor opmærksomhed i USA, og det, der så efterfølgende heldigvis er sket, er, at det også er blevet evalueret, og det, vi kan se, er, at det var en stor, stor succes. Det kan vi arbejde videre på, det er rigtig flot.

Men det er ikke godt nok. Vi skal blive bedre til selv at få øje på alle de kvaliteter, som jeg lige har nævnt. Det gjorde The Economist også, da de skrev et helt nummer om den nordiske velfærdsmodel. Jeg bliver selvfølgelig superglad, når vi i få ros for vores kreativitet og vores reformtiltag i Danmark. Men vi skal huske på at udnytte den opmærksomhed fuldt ud. Jeg tror, at der stadig er et stort og uforløst potentiale i det nordiske brand, og det skal vi som sagt udfolde. Vi kan udbrede kendskabet til best practice og være med til at forme morgendagens løsninger. Vi kan gøre Norden til en mærkevare, og opmærksomheden på Norden som brand kan vi også bruge til at promovere os på punkter, hvor vi er særlig gode, f.eks. på ligestillings- og miljøområdet.

Også kulturen er en fællesnævner i Norden og vigtig i den internationale branding. I de nordiske lande smelter kultur og uddannelse ofte sammen, f.eks. har kreative uddannelser i fag som film og musik haft betydning for, at de brancher står rigtig, rigtig stærkt i dag og også har en økonomiske betydning. Den rolle har de kun fået, fordi de nordiske vilkår og vækstbetingelser for de kreative miljøer og uddannelser er så gode, som de er.

Kl. 14:34

Hvis vi sætter fokus på de tre områder, som jeg bl.a. og blandt mange har gennemgået, så kan vi helt klart puste nyt liv i det nord-

ske samarbejde. Der er selvfølgelig rigtig mange andre områder med lige så mange potentialer. Det nordiske samarbejde lever og fungerer rigtig godt, men det kan sagtens blive bedre, og det vil jeg selvfølgelig meget gerne arbejde med sammen med resten af delegationen.

Jeg vil meget gerne takke for de rigtig positive indlæg, der har været, og besvare nogle af de spørgsmål, der har været oppe.

Fru Annette Lind talte om de nordiske byggestandarde. Det vil vi selvfølgelig gerne se nærmere på, har også diskuteret dem, og vi vil blive ved med at kigge på dem, for det er et vigtigt område, og det burde helt klart være nemt, at man på den ene og på den anden side af Øresund netop har de samme byggestandarde. Så det er noget, som optager os rigtig meget, og som vi har diskuteret en del gange. Jeg kan love, at jeg vil blive ved med at arbejde lige præcis for det.

Hr. Finn Sørensen kom med sådan en tilgang om Palæstina og en resolution. Der vil jeg bare i al stilfærdighed sige, at det er et internt Nordisk Råd-anliggende, og man kan jo selvfølgelig altid rette henvendelse til præsidiat, men det hørte jeg egentlig også at hr. Finn Sørensen på en måde var inde på.

Der var flere af ordførerne, der var inde på økonomien, og at Danmark var kommet med et spareforslag. Det er fuldstændig rigtig, og jeg vil også kvittere for den opbakning, der har været fra dansk side. Det er rigtig, at det har givet nogle knubs inden for det nordiske arbejde. Det er rigtig, rigtig ærgerligt, og derfor er vi selvfølgelig også alle sammen nødsaget til i næste uge at holde den danske fane højt og vise, at det nordiske samarbejde er andet end økonomi, at det også er en ånd, og at det også er alt det, som vi alle sammen har en kærlighed til.

Sidste år sagde jeg, at vi alle sammen var nordister. Det var der nogle der misforstod som nudister. Det var det ikke, det var nordister. Og det er lige præcis det, vi skal holde fast i, også i næste uge, nemlig at vise alle de gode ting, alle de gode tiltag, som vi netop har formået at samle os om. Jeg vil også kvittere over for Dansk Folkepartis ordfører, som netop og meget rigtigt siger, at der er meget mere, der samler os, i den nordiske familie, end der skiller os ad. Og lige præcis det har vi alle sammen en forpligtelse til at vise i næste uge og selvfølgelig også i al fremtid.

Hr. Edmund Joensen kom jo med en lang liste over grænsehindre. Det var ikke rart at høre. Hr. Sjúður Skaale kom også og tilføjede nogle ting, og det var heller ikke særlig rart at høre. Til det vil jeg sige, at min dør selvfølgelig altid er åben til, at vi sætter os ned og får kigget på den liste. Vi gjorde det med den aftale, som regeringen indgik med Folketinget, hvor vi satte os ned i al fordragelighed over en rigtig, rigtig lang periode og fandt frem til, at det var lige præcis her, hvor kagen skulle skæres, at det var lige præcis dér, hvor fokus skulle være. Jeg er sikker på, at vi kan gøre det samme i dette tilfælde.

Så jeg vil invitere til en kop kaffe, så tager vi den liste, og så kigger vi på den, for der er selvfølgelig ingen grund til at have grænsehindre på den måde. Og som jeg også hørte hr. Edmund Joensen sige, er det gratis grænsehindre at fjerne, det er lavthængende frugter, og hvis der er noget, vi skal gøre, så er det at plukke de lavthængende frugter. Men når det er sagt, synes jeg også, at vi skal glæde os over det fantastiske arbejde, som vi alle sammen har været med til lige præcis med at sætte grænsehindre på dagsordenen.

Jeg bed også mærke i, at hr. Per Stig Møller ikke var så begejstret, og det er måske, fordi hr. Per Stig Møller, som hr. Per Stig Møller også selv sagde, har noget andet herinde, end jeg har, nemlig den lange erfaring. Det kan man jo se på mange måder. Den lange erfaring betyder på den ene side, at man har prøvet tingene før, sådan er det, men den mindre erfaring, som jeg har, kan man jo på den anden side vende til en fordel ved netop at prøve tingene på en ny måde. Og det synes jeg ærlig talt at vi har gjort med vores aftale, hvor vi

forpligter regeringen og Folketinget til at holde fast i, at hvis der er noget, vi vil løse, så er det netop grænsehindringer.

Jeg synes også, og det er også det, jeg kan høre fra de forskellige ordførere, at der er progression på det her område, og vi vil alle sammen gerne nå i mål med hensyn til grænsehindringerne. Der bliver ved med at komme nye grænsehindringer til hele tiden, men nu har vi sat en dagsorden. Vi har sat skibet i søen, nu sejler det, og vi skal blive ved med at sørge for, at det holder den rette kurs. Tak for ordet.

Kl. 14:39

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren. Der er nogle spillere, og den første er hr. Bertel Haarder fra Venstre. Værsgo.

Kl. 14:40

Bertel Haarder (V):

Tak for både redegørelsen og talen, og tak for de forpligtende ord vedrørende byggestandarde, som jeg tror vi vil holde ministeren fast på.

Mit spørgsmål er ganske kort: Hvordan vil ministeren rejse spørgsmålet om den norske protektionisme over for den norske regering? Det er jo en ny norsk regering. Det gælder om, at vi fra dansk side fyrer op under den ved enhver lejlighed. Det vil vi gøre i Nordisk Råd, og vi har tilsagt den norske udenrigsminister at komme på vores hotel onsdag morgen. Jeg håber, det kan lade sig gøre, for der vil vi fyre op under ham.

Jeg vil gerne spørge samarbejdsministeren, om han vil forsikre os, at han også i alle tænkelige sammenhænge, hvor det er relevant, vil fyre op under den nye norske regering, så vi får fjernet disse helt urimelige hindringer for, at danske gartnere kan sælge blomster i Norge. De har da råd til at købe danske blomster.

Kl. 14:41

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:41

Ministeren for nordisk samarbejde (Manu Sareen):

Det er en ganske ulykkelig sag, en sag, som efter regeringens mening går imod den nordiske ånd. Jeg kan forsikre hr. Bertel Haarder om, at både jeg og handels- og europaministeren vil tage sagen op ved enhver given lejlighed. Jeg kan også forsikre hr. Bertel Haarder om, at det vil handels- og europaministeren også gøre i næste uge. Og jeg kan også forsikre om, at det vil jeg også gøre, som jeg har gjort det i forhold til den tidligere norske regering ved stort set alle de lejligheder, hvor jeg har haft mulighed for det.

Det, der måske kunne være en lille åbning, er netop, som hr. Bertel Haarder også selv siger, at nu har vi en ny norsk regering, og det kunne jo være, at der var en åbning der. Det vil vi da helt klart arbejde videre med. Og så vil jeg da også omvendt sige, at der har vi alle sammen selvfølgelig et fælles ansvar. Det kan jeg også høre vi er enige om, for man har inviteret ministeren til møde om morgenen, kl. 8.00. Det er jo ret tidligt, og der er man mest frisk.

Kl. 14:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Den næste spørger er hr. Finn Sørensen, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 14:42

Finn Sørensen (EL):

Tak til ministeren for redegørelsen, både for den skriftlige og for den mundtlige, da det jo i denne ikke blev mindre fyldestgørende.

Jeg berørte i min ordførertale en enkelt ting, som jeg lige ville høre om ministeren også fik noteret og måske gjorde sig nogle tan-

ker om, og det var det her spørgsmål om budgetprocessen: Hvad kan vi gøre, for at det bliver en mere gennemsælgelig og – i mine øjne – også mere demokratisk proces? For der er jo flere niveauer i det. Der er jo, kan man sige, Nordisk Ministerråds niveau, der er de enkelte lande og det arbejde, vi gør her, og så er der selvfølgelig også processen i selve Nordisk Råd. Jeg vil gerne lige kvittere for, at ministeren – det synes jeg – har lagt sig i selen, for at det skulle køres på en god måde. Ministeren har opsøgt delegationen, inden der skulle være forhandlinger, og vi har jo haft gode diskussioner, også selv om vi ikke var helt enige om linjen.

Så jeg har ikke selv noget konkret forslag, men jeg skal bare lige høre, om ministeren erkender, at der nok er et eller andet problem, hvad det her angår, altså at det kunne gøres bedre, og om ministeren så i hvert fald vil love at kigge på, hvad vi kan gøre, for at det bliver en mere tilfredsstillende oplevelse.

Kl. 14:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren.

Kl. 14:43

Ministeren for nordisk samarbejde (Manu Sareen):

Jeg vil ikke love, at en budgetproces kan blive en tilfredsstillende oplevelse; det er det sjældent. Men jeg er fuldstændig enig i – det har vi jo også talt om – at det, som hr. Finn Sørensen også meget rigtigt sagde heroppefra, når vi taler om det nordiske budget, så kan være rigtig, rigtig vanskeligt at gennemskue det. Det var også derfor, at vi i enighed spurgte, om vi kunne få en gennemgang af budgettet, hvilket vi også fik. Det var fint, men der er jo ingen tvivl om, at vi alle sammen sad tilbage med det indtryk, at man dér kun lige berørte overfladen. Altså, hvis der er andre muligheder, må vi kigge på det. Jeg kan høre, at hr. Finn Sørensen ikke har et konkret alternativ, og det har jeg heller ikke, og så længe vi ikke har noget konkret, må vi følge den budgetproces, der er. Men kan vi sætte os ned og finde de vises sten og en anderledes måde at gøre det på, synes jeg da helt klart, at vi skal gøre det. Det er der ingen tvivl om.

Men det er et meget, meget omfattende projekt, og som hr. Finn Sørensen også ved, er der elementer rundtomkring. Jeg synes, at det eksempel, som hr. Finn Sørensen selv kom med, om, at man sidder i et udvalg, og at man ikke ved, hvor stor økonomien er, et eller andet sted illustrerer, hvor vanskeligt det egentlig er.

Kl. 14:44

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Finn Sørensen.

Kl. 14:44

Finn Sørensen (EL):

Jamen så vil jeg jo bare gerne kvittere. Det er klart, at man, når man ikke selv har noget konkret forslag, jo så heller ikke skal skælde andre ud for, at de ikke har det. Men jeg vil gerne kvittere for det positive tilsagn om, at vi alle sammen må lægge hovedet i blød og se, hvad vi kan gøre, for at det bliver en mere gennemsælgelig og demokratisk proces. Så tak for svaret.

Kl. 14:45

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Den næste er hr. Per Stig Møller, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:45

Per Stig Møller (KF):

Tak for det. Altså, nu er det jo glimrende, at man får en ung minister, som ikke har haft nogen forudsætninger og særlig viden om området, og det er derfor, jeg tillod mig sådan lidt at sætte spørgsmålstejn

ved de jubelsætninger, der stort set er i teksten her – som om verden blev opfundet, den dag ministeren åbnede øjnene.

Jeg tillader mig at gøre opmærksom på, at jeg har hørt de her taler i 55 år. Det er så meget muligt, at ministeren kan opnå det store gennembrud; det håber jeg. Og når jeg kan læse her, at regeringen og hele Folketinget tidligere i år indgik en aftale om fjernelse og forebyggelse af grænsehindre, og at aftalen er den første af sin slags i Danmark og Norden, gør jeg stilfærdigt opmærksom på, at det har man altså aftalt i 55 år.

Når jeg så læser her, at Stoltenbergrapporten har givet et godt grundlag for det nordiske samarbejde, for jeg spurgte jo til det, så siger jeg bare: Fint nok. Det er der jo ikke noget nyt i. Men hvad har man gjort ved det? Hvor langt er vi kommet i forhold til de der 7-8 punkter, vi vedtog i 2009 at vi skulle gennemføre?

Så mangler jeg jo altså også svar på noget andet, for når nu vi skal se verden på ny, er der jo kommet en helt ny verden oppe i Arktis, og der gjorde jeg opmærksom på – der var jeg fremadrettet og ikke bagudrettet – at vi får styrket den arktiske forskning og glacialforskning, hvor vi har mulighederne for at styrke Nuuk. Men der er kun afsat 10 mio. kr. over 2 år til hele det område. Der spurgte jeg, og jeg fik ikke noget svar.

Til sidst vil jeg sige, at jeg også er glad for at se, at man kan sætte fokus på stigningen i antallet af asylansøgere. Jeg spurgte bare i al beskedenhed: Hvad går det fokus ud på?

Kl. 14:46

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Ministeren.

Kl. 14:46

Ministeren for nordisk samarbejde (Manu Sareen):

Med hensyn til fortiden og hvad man kan lære af den, er jeg meget, meget ydmyg over for det. Og det er rigtigt, at da jeg åbnede øjnene, var jeg jublende glad – det var min mor helt sikkert i hvert fald – men det ligger også rigtig, rigtig mange år tilbage.

Jeg synes, jeg vil replicere – også i al stilfærdighed – til hr. Per Stig Møller om grænsehindringerne. Det er fuldstændig korrekt, at det er noget, som man har talt om i rigtig, rigtig mange år. Igennem årene har man løst en del, igennem årene har man måttet konstatere, at der var ting, man ikke kunne løse, og igennem årene har man selvfølgelig også måttet oplyse sig ud af de grænsehindre, der nu ikke kunne løses på nogen som helst måde.

Det, som både jeg og andre herinde, kan jeg høre, glæder sig over, er den aftale, som vi har indgået i det her hus, og som forpligter både Folketinget og regeringen. Det er en aftale, som er historisk forstået på den måde, at der ikke er andre nordiske lande, nordiske regeringer, der har noget tilsvarende. Der håber jeg også, at de vil lade sig inspirere af lige præcis den aftale. Og vi har grund til at være stolte, for det er specielt.

Kl. 14:48

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Så er det hr. Sjúður Skaale.

Kl. 14:48

Sjúður Skaale (JF):

Tak for det. Og tak til ministeren for de positive tilkendegivelser angående grænsehindre mellem Danmark og Færøerne.

Nu er det jo sådan, at ministeren har ansvaret for det nordiske samarbejde og statsministeren har ansvaret for rigsfællesskabet. Mener ministeren, at grænsehindre mellem Danmark og Færøerne er hans område, eller mener han, at det er statsministerens område? Og hvis ministeren mener, at det er hans område, kunne vi så ikke aftale, at vi laver et katalog over de hindringer, der er mellem Dan-

mark og Færøerne, så man kan få overblik over dem, og så man nemmere kan få dem tacklet?

Kl. 14:48

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Tak. Ministeren.

Kl. 14:48

Ministeren for nordisk samarbejde (Manu Sareen):

Jeg ser gerne, vi laver et katalog, og så vil jeg sige, at det ene ikke udelukker det andet. Vores store aftale blev netop afsluttet oppe hos statsministeren, hvor vi alle sammen var der – jeg kan ikke huske, om ordføreren var med til det møde. Så det er jo noget, som både interesserer statsministeren og undertegnede.

Kl. 14:49

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til hr. Sjúður Skaale. Tak til ministeren.

Så er der ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er sluttet.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

9) Forhandling om redegørelse nr. R 5:

Forsvarsministerens redegørelse om nordisk forsvarssamarbejde.

(Anmeldelse 10.10.2013. Redegørelse givet 10.10.2013. Meddelelse om forhandling 10.10.2013).

Kl. 14:49

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Det er hr. Bertel Haarder, Venstre. Værsgo.

Kl. 14:49

(Ordfører)

Bertel Haarder (V):

Tak til den nye forsvarsminister for redegørelsen. Tak, for at den kunne komme i tide, på trods af at der var en misforståelse med hensyn til tidsfristerne.

Jeg synes, at den på visse måder er blevet forbilledlig, for disse redegørelser, som har med det nordiske at gøre, plejer at være særdeles ordrige. Her har vi en kort og knap redegørelse. Man kan sige, at en redegørelse skal være som en bikini: Så lille som mulig, men den skal dække det væsentlige. Og det synes jeg at forsvarsministerens redegørelse lægger godt op til. Jeg beklager over for formanden, hvis billedet er upassende.

Der har været nordisk samarbejde om forsvar i mange år. Jeg tænker på de fredsbevarende operationer i FN's regi; jeg tænker også på samarbejdet efter Murens fald om at opbygge forsvaret i de tre baltiske lande efter vestligt forbillede og med Nato-standarder. Den fællesnordiske indsats med støtte til opbygning af det baltiske forsvarsakademi i Tatu i Estland og den fælles baltiske bataljon, BALTBAT, med NATO-standarder har utvivlsomt bidraget til, at de baltiske lande kunne optages som fuldgyltige medlemmer af NATO allerede i 2004.

I dag er der nordisk forsvarssamarbejde inden for rammen af en aftale fra 2009 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, kaldet NORDEFCO. Hensigten er at videreudvikle det nordiske samarbejde med vægt på tre hovedområder: politik, kapacitet og operationer. Det er vigtigt at understrege, at NORDEFCO ikke er en

militæralliance og dermed ikke et alternativ til Danmarks faste forankring i NATO.

Samarbejdet i NORDEFCO er udtryk for en nordisk koordination af indsatsen til gensidig gavn, hvor vi som region får større indflydelse og bedre udnyttelse af de ressourcer, der er afsat. Det er jo nødvendigt især for Danmark og Sverige, som skal spare, og som helst vil spare, uden at det går ud over styrken. Sverige og Finland er ikke medlemmer af NATO, men de har et samarbejde med NATO, herunder med NATO-lande.

I Venstre ser vi gerne en udvikling, hvor det nordiske forsvarssamarbejde bidrager til, at Sverige og Finland så at sige kommer nærmere på NATO eller i hvert fald nærmere på Danmark og Norge, uden at det rejser spørgsmålet om et egentligt NATO-medlemskab, som vi i Danmark, Norge og Island jo absolut ikke skal blande os i, når det gælder Sverige og Finland.

Nordisk samarbejde og koordination omkring indkøb af forsvarsmateriel kan bidrage til, at vi samlet set får mere for pengene – helt i tråd med det Smart Defence-begreb, som NATO opererer med. Jeg skal lige understrege, at samarbejdet mellem NATO-lande og neutrale lande jo absolut ikke indebærer, at NATO-pagtens § 5 bliver udstrakt til de neutrale lande. Når vi har gennemført den historiske beslutning om fælles luftovervågning af Island, er det meget vigtigt at understrege, at der ikke er tale om bevogtning, policing, der er tale om overvågning, surveillance.

Men når det er sagt, er der et stort perspektiv i, at de nordiske landes luftforsvar samarbejder. Tilsammen er de det stærkeste luftforsvar i Europa, og vi har et kæmpemæssigt territorium i alt i Norden, i Nordatlanten og i Arktis, som vi skal overvåge, og hvor vi må sørge for, at der ikke opstår et tomrum, for tomrum har det med at blive udfyldt. Det mest fredssommelige, det bedste, vi kan gøre for freden i vores del af verden, er, at vi selv tager vare på det store område, vi råder over, og som bliver vigtigere og vigtigere, i takt med at Arktis bliver mere og mere betydningsfuldt.

Kl. 14:54

Vi har velfungerende militære kapaciteter i Østafrika. Det er et område, hvor en koordineret indsats giver rigtig stor mening. Vi udbyder fælles kurser vedrørende fredsmægling, menneskerettigheder og katastrofehandtering. Vi har her i huset for godt et år siden afholdt en forsvarskonference med deltagelse af den tidligere omtalte Thorvald Stoltenberg i anledning af hans rapport; den tidligere finske forsvarsminister, fru Elisabeth Rehn, var også med, og den svenske forsvarschef var med. Der var meget bred enighed om, at hvis vi politikere ønsker et tættere forsvarssamarbejde, kan vi få det.

Den konference her i Landstingssalen blev fulgt op af en konference for en måned siden i Helsinki om samme tema, hvor den finske forsvarschef var til stede. Igen var det en rigtig perspektivrig konference, hvor det lå i luften – og blev udtalt af Nordisk Råds præsident, som er en af de norske forsvarspolitikere – at det samarbejde, vi har over Island, kan vi selvfølgelig også have over andre områder i det nordatlantiske og arktiske område.

Kort sagt: Dette samarbejdsområde, som er nyt, rummer store perspektiver, og jeg synes, at vi lige skal tænke lidt over, at en af årsagerne til, at man oprettede Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, faktisk var, at det efter krigen desværre *ikke* lykkedes at få et nordisk forsvarssamarbejde. Så fik vi i stedet for Danmark og Norge og Island ind i NATO – det var fint.

Nu er det, som om vi kan få både i pose og sæk. Nu kan vi både bevare NATO-medlemskabet og samtidig få et langt tættere nordisk forsvarssamarbejde til gensidig gavn og til gavn også for stabiliteten i det kæmpe område, vi råder over, og som får større og større betydning.

Til sidst vil jeg ønske, at den nye forsvarsminister vil engagere sig en lille smule mere end sin forgænger i det nordiske samarbejde. Så bliver det hele godt.

Kl. 14:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Og den næste ordfører er fru Annette Lind, Socialdemokraterne. Værsgo.

Kl. 14:57

(Ordfører)

Annette Lind (S):

Allerførst vil jeg gerne takke forsvarsministeren for den skriftlige redegørelse for det nordiske forsvarssamarbejde. Det er jo første gang, vi har den slags redegørelse her i salen, så tak for det.

Som bekendt er det affødt af en beslutning i Nordisk Råd om at anmode de nordiske landes parlamenter om afholdelse af en debat om nordisk forsvarspolitik i alle lande – alle de nordiske lande selvfølgelig. Sidste år blev der afholdt en tilsvarende debat i alle de nordiske parlamenter, hvilket viste sig at have stor værdi i forhold til at koordinere landenes indsats mod grænsehindre og endda fik et meget konkret resultat – i hvert fald for Danmarks vedkommende – i form af en aftale mellem regeringen og Folketingets partier. Det nordiske forsvarssamarbejde er interessant, idet man inden for højst uformelle og ubureaukratiske rammer har evnet at skabe et samarbejde, hvor man involverer forsvarsminister, forsvar og beredskabet i de nordiske lande om konkrete, fælles udfordringer og løsninger. At det kan lade sig på et område, hvor de nordiske lande har forskellige interesser i forhold til særlig NATO og EU, vidner om, at det nordiske samarbejde kan bidrage positivt i forhold til de enkelte landes interesser samt supplere landenes forskellige internationale engagementer.

Det er oplagt, at den globale økonomiske krise har skabt et helt konkret incitament for et samarbejde, særlig hvad angår fælles indkøb af materiel, uddannelse osv. Men jeg tror, at ministeren er enig i, at det også medfører kvalitative resultater, der kan bidrage positivt til udviklingen af forsvaret og til det danske engagement på internationalt plan, ikke mindst inden for fredsbevarende aktiviteter, samt freds- og konflikthåndtering.

De nordiske landes koordinerede nordiske kapacitetsopbygningsindsatser i Østafrika er et vigtigt eksempel, som ministeren også fremhæver her i redegørelsen.

Men også samarbejdet vedrørende Arktis er et relevant område. Det er naturligvis en udfordring på grund af Danmarks forpligtelser, ikke mindst vedrørende Grønland, samt på grund af forpligtelsen til gode relationer og samarbejde med de øvrige medlemmer af Arktisk Råd.

Alligevel er det væsentligt at påpege, at der også inden for Arktis er basis for et stærkt nordisk samarbejde, der både involverer det politiske niveau og forsvar og beredskab. De fælles interesser må også her være en økonomisk og politisk gevinst. Samarbejdet i Arktis skal naturligvis ske med respekt for de pågående politiske forhandlinger om territorier og arbejdet i Arktisk Råd.

Den parlamentariske og folkelige dimension i det nordiske forsvarssamarbejde er vigtigt at have sig for øje. Samarbejdet udmærker sig jo netop ved at være transparent, men det er stadig vigtigt at have sig for øje, at der sikres inddragelse af folkelige organisationer og det parlamentariske niveau.

Det sidste sker jo netop i dag med denne debat. De årlige forsvarspolitiske debatter ved Nordisk Råds session er en anden lejlighed til det, som har fået et mere konkret indhold efter oprettelsen af NORDEFCO. Men når diskussionen går på den folkelige inddragelse, er der særlig tre emner der er vigtige: beredskab, cyberkriminalitet og terrorbekæmpelse.

De nordiske lande har i år tiltrådt Haga II-erklæringen, der omfatter beredskab, redningstjenester m.v., og beredskabet er et område, der ligger i forskellige ministerier i de forskellige lande. Det skaber givetvis vanskeligheder på det politiske niveau. Men også på det

operationelle niveau er der forskel på organiseringen i landene, og det er tillige flere lokale niveauer, der kan komme i spil.

Derfor er det oplagt, at det kan skabe vanskeligheder at konkretisere samarbejdet, men ikke desto mindre er det utrolig vigtigt, at det sker. Der er mange eksempler på nødvendigheden af, at landenes beredskaber er i stand til at samarbejde, og flere vil komme til. Derfor er det vigtigt at udvikle dette samarbejde, hvilket med fordel kan ske med større tilknytning til organiseringen inden for rammerne af NORDEFCO.

Cyberkriminalitet fremhæves særlig af visse andre nordiske lande som et prioriteret område, der ønskes øget nordisk samarbejde inden for. Her er det relevant at se på, hvordan et nordisk samarbejde konstruktivt kan supplere eksempelvis samarbejdet inden for Europol. Alle de nordiske lande står med store udfordringer på dette område, hvor ekspertise og kundskaber med fordel kan deles mellem landene. Nordisk Råd har på dette område vedtaget en rekommandation, der foreslår, at det nordiske samarbejde mod cybertrusler og digitale angreb styrkes gennem erfaringsudveksling, fælles kompetenceopbygning, koordinering mellem landenes relevante myndigheder og på sigt større grad af fælles strukturer.

Terrorangrebet den 22. juli 2011 i Oslo og på Utøya er et skræmmende eksempel på nødvendigheden af et nordisk samarbejde om terrorbekæmpelse. Norges erfaringer på baggrund af de forfærdelige hændelser er lige så væsentlige som de øvrige nordiske landes erfaringer med terrorbekæmpelse. Jeg tror, at der er en høj grad af opbakning hos de nordiske landes befolkninger til et intensiveret nordisk samarbejde på terrorområdet.

Kl. 15:02

Den 30. september i år afholdtes et nordisk rundbordsmøde med deltagelse af de nordiske landes forsvarsministre samt Nordisk Råds præsidium. Jeg var ikke selv til stede ved mødet og ved, at forsvarsministeren desværre heller ikke var det, men jeg kan forstå, at det var et givende møde, og at det bidrog med vigtige informationer og diskussioner om det nordiske forsvarssamarbejde inden for rammen af netop NORDEFCO. Jeg kan endvidere forstå, at der pågår drøftelser om visioner eller mere langsigtede mål for NORDEFCO. Det er positivt, og jeg ser frem til, at Nordisk Råd bliver involveret i de diskussioner. Tak for ordet.

Kl. 15:03

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Mikkel Dencker, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:03

(Ordfører)

Mikkel Dencker (DF):

Allerførst tak til forsvarsministeren for redegørelsen. Den har været interessant at læse, og heldigvis har man også været i stand til at komprimere budskabet, så det ikke fylder alt for mange sider og det er til at overskue.

Dansk forsvarspolitik bygger selvfølgelig på vores NATO-medlemskab, et medlemskab, som har været i 64 år. Det er et medlemskab, som Dansk Folkeparti bakker meget varmt op om. Det er helt klart, at det er ryggraden i vores forsvarspolitik. Det, der er tale om her, er jo så det nordiske forsvarssamarbejde, kaldet NORDEFCO, som netop er et samarbejde mellem forskellige lande. Der er tale om et samarbejde mellem fem forskellige lande med fem forskellige forsvarspolitikker. Danmark er som nævnt medlem af NATO, og det er Norge og Island også, mens de to sidste medlemmer af NORDEFCO, Sverige og Finland, har valgt en alliancefri forsvarspolitik, dvs. som neutrale lande.

Dermed har man også på den måde, kan man sige, fået defineret, hvad NORDEFCO er for en størrelse. Det er et samarbejde mellem forsvarspolitisk ret forskellige lande, men det er et samarbejde, som

har mere praktisk karakter, et samarbejde mellem gode naboer. De vigtigste ting i samarbejdet er netop, at man har fælles træning og fælles øvelser til gavn for alle parter. Der er også et samarbejde omkring indkøb af materiel, hvor det ganske givet er sådan, at hvis flere parter skal indkøbe det samme materiel, kan man måske opnå en bedre pris, hvis man indhenter tilbud sammen. Så det er sund fornuft, at gode venner foretager indkøb af materiel sammen.

Der er også et andet punkt, som giver god mening, god logik, og det er, at man også har sambrug af transportfly inden for rammerne af NORDEFCO. Der kan man sige at man puljer flyvetimerne, og i stedet for at sende to halvtomme flyvere af sted samler man det, man skal have fløjet, i et fly. Og det giver da god mening, at man på den måde kan spare lidt penge.

Jeg vil sige, at det er vigtigt for Dansk Folkeparti, at de økonomiske fordele, der kan være ved fælles indkøb og sambrug af transportfly, selvfølgelig ikke skal føre til, at man nedskalerer Danmarks forsvarsstyrke. Nej, det skal blot føre til, at man sparer en sum penge. Det er meget fornuftigt, men kort og godt: Det er kun en sum penge, der spares. Det er ikke en nedskalering af forsvaret eller en svækkelse af forsvaret.

Med de ord skal jeg sige, at vi i Dansk Folkeparti bakker varmt op om NORDEFCO-samarbejdet, som er et godt og fornuftigt samarbejde mellem gode naboer, men det er NATO, som er ryggraden i vores forsvarspolitik, og det holder vi fast på at det også skal være fremadrettet.

Kl. 15:06

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Fru Zenia Stampe, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 15:06

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Tak for det.

Jeg har svært ved at komme på et noget mere sagnomspundet emne end netop det nordiske forsvarssamarbejde. Det er jo en vision, som gamle politiske ikoner kæmpede for, men tabte. Hans Hedtoft skal ligefrem have sagt, at det her var hans generations største politiske nederlag. Men måske var omstændighederne bare ikke til det dengang. Det var en ulykkelig kærlighed af den slags, hvor man tænker, at havde vi mødt hinanden under andre omstændigheder, var det måske blevet til noget. For der er ingen tvivl om, at de nordiske lande har et meget stærkt udenrigs- og sikkerhedspolitisk værdi- og interessefællesskab, men over for det stod jo bare den kendsgerning, at den kolde krig stillede de nordiske lande over for meget forskelligartede udfordringer, og at vi derfor trods fælles værdier orienterede os meget forskelligt.

Men den kolde krig er forbi, og vi er ved at ryste os fri af gamle rygmarsreaktioner, fokuspunkter og skillelinjer. Samtidig giver udviklingen i Arktis et nyt fælles fokuspunkt for Norden. Derfor tror jeg egentlig på, at det kan blive vores generation, der bliver i stand til at virkeliggøre de gamle kæmpers visioner om det nordiske forsvarssamarbejde om end i en noget modereret form. For det nordiske samarbejde skal ikke være et alternativ til de andre alliancer, fællesskaber og samarbejder, som vi indgår i, men det er et vigtigt supplement. Der er en måde, hvorpå den nordiske stemme, de nordiske interesser, de nordiske værdier kan stå endnu stærkere i de fællesskaber, vi i øvrigt indgår i.

Jeg synes derfor også, at vi griber det an på den helt rigtige måde. Vi fokuserer på det operationelle, på det konkrete, vi slår pjalterne sammen og taler med en stemme, når det giver mening. Det synes jeg at redegørelsen giver nogle rigtig gode eksempler på. Det er en god, ny start, metoden er den helt rigtige.

Jeg vil så heller ikke lægge skjul på, at vores ambition er større. For vi har stadig en nordisk vision, en vision om, at de nordiske lan-

de i højere grad orienterer sig mod hinanden, i højere grad taler sammen, i højere grad bruger hinanden, i højere grad koordinerer med hinanden og i højere grad bliver anerkendt som en fælles, stærk stemme og aktør på den sikkerhedspolitiske arena. For vi tror på, at vores interesser og værdier får en stærkere stilling i verden på den måde. Men vejen derhen er ikke bygget på luftkasteller, skåltaler eller kronikker, den er bygget på små konkrete skridt. Det er det, vi har lært af vores forfædres nederlag, men vi deler stadig væk deres vision.

Kl. 15:09

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen spillere. Så er det den næste ordfører, og det er hr. Kristen Touborg, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:09

(Ordfører)

Kristen Touborg (SF):

Efter SF's opfattelse kan de nordiske lande spille en aktiv, fredsbevarende rolle, og det bør vi satse på. Forudsætningen er, at der er et velfungerende nordisk forsvarssamarbejde, som svarer til udfordringerne.

Vi fik jo oprindeligt ikke det store nordiske samarbejde i gang, som flere ordførere har været inde omkring. Det fik vi ikke dengang for længe siden, men det skal jo ikke hindre, at vi nu tager nogle mindre, men vigtige skridt i det nordiske samarbejde. Arktisproblematikken er jo en yderligere begrundelse for at trække på samme hammel.

Det er ikke en hemmelighed, at vi i SF mener, at krudt og kugler ikke er det mest oplagte at bruge fællesskabets penge til. Derfor var vi med forsvarsforliget med til at effektivisere på forsvarsområdet, og vi synes derfor også, det er glædeligt, at det nordiske forsvarssamarbejde har netop dette for øje: Hvor kan vi reducere udgifterne til materiel ved at købe ind sammen? Hvordan kan vi udnytte den samlede fælles kapacitet bedre, så vi får mere for pengene til glæde for skatteborgerne, men jo også i høj grad til glæde for de forskellige landes forsvar, der på sigt kan opnå en større fleksibilitet ved at kunne trække på nabolandenes kapaciteter?

Jeg vil gerne her sige tak til ministeren for redegørelsen.

Kl. 15:11

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Finn Sørensen, Enhedslisten. Goddag.

Kl. 15:12

(Ordfører)

Finn Sørensen (EL):

Goddag. Og tak for den fungerende formands tålmodighed. Og tak til ministeren for redegørelsen. Det er jo sådan, at vi drøftede det nordiske forsvarssamarbejde på sessionen den 11. april, hvor jeg – måske til nogles undren – på vegne af den venstresocialistiske gruppe i Nordisk Råd kunne meddele, at vi bakkede op om det forslag til udtalelse, der lå.

Der er måske nogle, der vil undre sig over, at socialister og grønne kunne indgå i et samarbejde om forsvarsspørgsmål, så derfor kan man sige, at der måske er grund til lige en gang til at ridse op, hvad vores grundlag er for de debatter – også fordi det måske adskiller sig lidt fra nogle af de meldinger, der er kommet fra andre ordførere. Det er meget godt, at vi ligesom ved, hvor vi har hinanden i det videre samarbejde om det her.

Altså, vores grundlæggende tilgang til det her er jo, at når vi kan være med og støtte det nordiske forsvarssamarbejde, så er det under den klare forudsætning, at det militære isenkram bliver brugt til nog-

le fornuftige, dvs. fredelige formål. Og der må vi bare erkende, at det er forsvaret, der har kapaciteten til at løse en række vigtige opgaver inden for det nordiske område og ikke mindst Arktis med hensyn til overvågning af territorium, redningsopgaver, sikkerhed til søs og især øgede muligheder for skærpet overvågning af sejlads i det arktiske, forebyggelse af miljøkatastrofer og cybersikkerhed.

Her er det nordiske forsvarssamarbejde jo klart og langt at foretrække frem for det, der foregår i NATO og i EU, selv om vi selvfølgelig ikke skal være så firkantede, at vi udelukker et praktisk samarbejde med disse organisationer om de fredelige formål, jeg har nævnt. Men styrken ved det nordiske forsvarssamarbejde i modsætning til de to andre fora er jo netop, at det ikke er en militær alliance. Det er et ligeberettiget samarbejde på et demokratisk grundlag, hvor de deltagende stater bevarer deres fulde suverænitet. Vi afleverer ikke besluttende myndighed til en generalsekretær eller en kommissær. Og samarbejdet er heller ikke underordnet stormagtsinteresser; det anvendes til fredelige formål til gavn for menneskers sikkerhed og miljø.

Så set fra Enhedslistens side og også fra den venstresocialistiske grønne gruppes side ser vi da meget gerne, at det nordiske samarbejde kan udvikle sig til en modvægt til NATO og EU, der efter vores opfattelse jo dybest set er redskaber for at påtvinge resten af verden de vestlige stormagtsinteresser og den vestlige storkapitals økonomiske interesser – ofte med aggressive krigsoperationer.

Men hvis vi skal udfylde vores rolle som demokratiske og fredelskende nationer, og det vil vi jo alle sammen gerne – det er også et af de erklærede formål med det nordiske forsvarssamarbejde – så skal vi ud over selve det militære samarbejde have et langt større fokus på nedrustning og fredsarbejde og konfliktløsning. Og der mener jeg, at det er en given ting, at de nordiske lande i fællesskab – og hvis vi gør det i fællesskab – kan tage langt stærkere initiativer til fredelig løsning af internationale konflikter, hvor der jo hele tiden trænger sig store og tilsyneladende fuldstændig uløselige konflikter på. Der er det vigtigt, at der er en kerne af lande, der holder fast i, hvad formålet er, og hvad metoden skal være til løsning af sådanne konflikter, altså at fredelige midler, forhandling – og stadig fastholden af forhandling – er den bedste vej ud af sådan nogle konflikter.

Så jeg vil gerne opfordre ikke bare ministeren, men Folketingets flertal, der jo indgår i et fælles forsvarsforlig, som jo også på en eller anden måde har noget med det nordiske samarbejde og grundlaget for det at gøre, til, at man kigger meget mere på den her side af sagen: Hvordan kan de nordiske lande som en fælles kraft spille en langt større rolle, når det handler om fredsforskning og bidrag til mægling i konflikter over hele verden?

Når det er sagt, har jeg et enkelt spørgsmål til ministeren, som jeg lige så godt kan nævne her, for så kan ministeren måske lige nå at overveje det. Det er jo spørgsmålet, der bliver nævnt under kapacitetsopbygningen i Østafrika, hvor det ligesom fremgår, at de nordiske lande siden 2009 har koordineret vores bestræbelser på det punkt, og den nordiske støtte har været rettet imod opbygningen af reaktionsstyrkeenheder, altså enheden, der kaldes East African Stand By Forces med hovedkvarter i Nairobi, Kenya.

Mit spørgsmål går på, om ikke det var værd at undersøge, om det nu også er det helt rigtige samarbejdsforum, når man ser på det manglende demokrati i stater som Kenya og Uganda, der efter vores opfattelse gør det noget uklart, hvem og hvis interesser der egentlig styrer den her styrke, jeg lige har nævnt. Så det vil jeg gerne bede ministeren om ligesom at forholde sig til og til, hvordan støtten til den her organisation, EASF, egentlig relaterer sig til pirateribekæmpelse og Kenyas krigsførelse i Somalia.

Kl. 15:17

Men tilbage til spørgsmålet om det nordiske forsvarssamarbejde. Vi synes jo, det er nogle udmærkede opgaver, der er oplyst i den udtalelse, vi vedtog på sessionen i april måned. Jeg tror bare, at vi

skal bede om, at der er et punkt, der skal nævnes eksplicit som en arbejdsopgave, og det er hele spørgsmålet om beredskabet i Arktis. Den danske Rigsrevision har jo for nylig lavet en temmelig barsk rapport, der retter en stærk kritik imod det danske beredskab i Arktis. Der er jo også en kritik af det danske forsvarsministerium og i det hele taget af de danske myndigheder. Og den barske konklusion er jo, at det beredskab, vi har – hvis jeg bare skal sige det kort og ikke læse alt for meget op – simpelt hen ikke er svarende til den risiko, der er i det arktiske område. Så jeg vil også gerne her forudskontere det og bede ministeren om lige at sige et par ord om: Hvor er vi i arbejdet med den rapport, som Rigsrevisionen kommer med her? Det er det ene spørgsmål.

Vi skal vel se i øjnene, at selv om vi kan og sikkert også vil imødekomme den kritik, der ligger i Rigsrevisionens rapport – jeg er overbevist om, at ministeren vil gøre alt, hvad der overhovedet er muligt – ligger det ikke inden for en overskuelig fremtid, at Danmark har og vil få ressourcerne til alene at kunne møde de miljøkatastrofer og katastrofer i form af et krydstogtskib, der forliser, som måtte komme. Hertil kommer de mangler, der er i forbindelse med kortlægningen af de arktiske farvande, og en lang række andre udfordringer, der er, i og med at isen trækker sig tilbage i den ende af kloden. Der skal vi nok bare erkende, at den opgave kan vi ikke inden for en overskuelig fremtid løse helt alene, selv om vi så gør alt, hvad vi kan, for at rette op på det og forholder os til den kritik, som Rigsrevisionen kom med. Det var det andet spørgsmål.

Så synes jeg, der er et helt nærliggende svar, og det er, at vi tager det her problem med ind i det nordiske forsvarssamarbejde og diskuterer meget mere konkret, hvordan vi i fællesskab kan sikre, at de nordiske lande kan levere det beredskab, der skal til for at møde den risiko, der rent faktisk er i det arktiske område, og som alle jo også erkender der er. Og det handler selvfølgelig om at styrke samarbejdet om overvågning og konkrete redningsøvelser. Jeg ved godt, at der allerede er noget i gang, og vi skal også inddrage andre lande – Canada, Rusland, USA, helt klart – men jeg tror, det er vigtigt, at vi som nordiske lande benytter forsvarssamarbejdet til at løfte det spørgsmål meget højere op på dagsordenen, sådan at vi, næste gang vi skal vedtage noget i Nordisk Råd, får skrevet det ud som en helt konkret arbejdsopgave, men også sådan at vi når nogle konkrete resultater.

Kl. 15:21

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det hr. Bertel Haarder, Venstre, for en kort bemærkning.

Kl. 15:21

Bertel Haarder (V):

Jeg er enig med Enhedslistens ordfører i, at et nordisk samarbejde kan afhjælpe nogle af de problemer med manglende overvågning, som Rigsrevisionen har påpeget. Jeg glæder mig til at høre ministerens svar på det spørgsmål.

Jeg har bedt om ordet her for at spørge, om ikke ordføreren vil bekræfte, at selv om man nok kan sige, at et nordisk forsvarssamarbejde bringer Sverige og Finland lidt nærmere NATO, så kan man ikke på nogen måde sige, at et sådant samarbejde bringer Danmark, Norge og Island væk fra NATO. Der er intet i det samarbejde, som på nogen måde fjerner os fra det NATO, som ordføreren jo fortsat er imod. Det respekterer jeg, men jeg vil bare have rene linjer med hensyn til, hvad det er, vi snakker om, når vi taler nordisk samarbejde. Og efter min mening fjerner vi os ikke på nogen måde fra NATO ved at have det samarbejde.

Kl. 15:22

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Spørgeren.

Kl. 15:22

Finn Sørensen (EL):

Tak, og tak for spørgsmålet, for det giver mig jo anledning til at sige, at Enhedslisten har en meget klar opfattelse og analyse af de politiske realiteter. Jeg mener heller ikke, at der var noget i mit indlæg, der skulle give anledning til, at man kan sige, at jeg prøvede at sprede nogle illusioner eller naive drømmerier om, at det, at vi har tilsluttet os det nordiske forsvarssamarbejde, i sig selv skulle bringe Danmark eller Norden i den retning, som Enhedslisten går ind for. Jeg synes bare, som ordføreren siger, at det er bedst, at der er rene linjer, og derfor har jeg jo bare både på Enhedslistens og den venstresocialistiske grønne gruppes vegne tonet rent flag, i forhold til hvordan vi gerne ser perspektivet udvikle sig for det nordiske forsvarssamarbejde.

Kl. 15:23

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Tak til ordføreren. Den næste er hr. Villum Christensen, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 15:23

(Ordfører)

Villum Christensen (LA):

Tak for en kort og præcis redegørelse. Vi har jo drøftet de generelle nordiske forhold tidligere, og jeg synes bestemt, at det er relevant, at også forsvaret spiller sammen med de mange nordiske indsatser. Det gælder naturligvis også, for så vidt angår NORDEF, som har vist markante fremskridt, faktisk båret af både pragmatisme, lidt sund fornuft og især en meget ubureaukratisk tilgang. Jeg synes måske næsten, at jeg kan sige, at det er nordisk samarbejde, når det er allerbedst, og med et ganske stort potentiale, både når det handler om anskaffelser, taktisk lufttransport og opgaver i Arktis, som vi allerede har været inde på.

Jeg ved godt, at de gamle tanker om et nordisk forsvarsforbund aldrig kan blive til noget, men jeg ser meget gerne, at udbygningen af samarbejdet går så langt, som det overhovedet kan række, i forhold til den alliancedannelse, vi i forvejen deltager i.

Her er muligheder for et rigtig godt supplement, og det er et supplement med masser af synergi, og det skal vi udnytte mest muligt. Jeg er sikker på, at der vil være rigtig mange penge at spare. Lad os fortsætte og styrke denne udvikling, som vi også får brug for, ikke mindst som følge af de meget store besparelser, vi er i gang med i forsvaret. Det er en rigtig god indsats – og en cadeau til det.

Kl. 15:25

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Lene Espersen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:25

(Ordfører)

Lene Espersen (KF):

Jeg vil også gerne indlede med at takke forsvarsministeren for en kort, men meget præcis redegørelse. Jeg synes faktisk, det er dejligt for en gangs skyld ikke at have en redegørelse, der er fyldt med en hel masse historiske gennemgange, men som måske mere fokuserer på, hvad vi egentlig kan bruge det nordiske forsvarssamarbejde til, og hvor det konkret giver mening. Samarbejdet er bygget op omkring et memorandum of understanding, altså sådan et dokument om en fælles forståelse, og det er jo lavet ud fra et fælles ønske om at forstærke og forbedre en fælles, langsigtet tilgang til forsvarssamarbejdet mellem de nordiske lande.

Det memorandum of understanding – en kontrakt eller sådan en aftale, der er blevet indgået i fælles forståelse – skal ses i lyset af, at

det at forsvarssamarbejde, ikke en alliance. Nogle af landene er med i NATO, andre er ikke. Nogle er med EU's forsvarspolitik, andre er ikke. Og jeg synes, det er vigtigt, at man ser samarbejdet i det lys. Det Konservative Folkeparti ønsker på ingen måde, at det nordiske forsvarssamarbejde skal duplikere eller kopiere det, der f.eks. foregår i NATO. Det skal supplere det arbejde, der laves der. Derfor synes jeg også, det helt rigtigt, når forsvarsministeren i sin redegørelse fokuserer på fire områder, hvor det faktisk giver mening at prøve at se, om vi kan få noget ud af en fælles nordisk tilgang, nemlig smart defence, industrisamarbejde, Arktis og kapacitetsopbygning i Østafrika.

Jeg synes, det lyder meget fornuftigt at arbejde videre med ønsket om taktisk lufttransport i fælles regi. Man har faktisk forsøgt det. Der har været diskussioner omkring Sydsudan og om, om man skulle prøve at se på, om man der i fællesskab kunne løfte i flok. Men det kræver jo altså, at alle parlamenter er enige om, at så tager vi til Sydsudan, og at man vil afsætte midler til det, og også at det harmonerer med den forsvarspolitiske ramme, der er. Det har vist sig, at det en gang imellem er lidt vanskeligere end som så, og diskussionen har også drejet sig om Golanhøjderne. Men jeg synes faktisk, at det er meget fornuftigt, og de steder, hvor vi måske kan gå sammen – måske ikke alle fem lande, men nogle af os – skal vi støtte op om det.

Fælles indkøb er også en rigtig god idé, men jeg må også bare sige, at det er nemmere sagt end gjort, fordi realiteten jo er den, at vi alle sammen ønsker, at det er vores virksomheder og vores arbejdspladser, der nyder godt af en forsvarskontrakt, og derfor handler det nok også meget om at fokusere på områder, hvor man virkelig kan se, at det i praksis giver en merværdi at gøre det. Jeg synes, at indkøb af feltrationer og batterier, som bliver nævnt i redegørelsen, er ganske udmærkede områder at arbejde med, fordi det ikke er så store penge, at man kan sige, at der går for meget politik i det.

Jeg har selv besøgt East African Standby Forces i Nairobi, og jeg vil sige, at jeg synes, det fungerer rigtig godt. Det er faktisk et af de områder, hvor vi har en fælles nordisk styrke. De er rigtig dygtige til kapacitetsopbygning, og det er jo helt afgørende for stabiliteten i Østafrika, at der bliver en langt, langt stærkere og mere veltrænet kapacitet, hvis de problemer, der ikke mindst er ud for Afrikas Horn, skal kunne løses. Det er også helt oplagt at have et godt og tæt samarbejde om det arktiske område, og i dag har der jo faktisk været en slags premiere på den diskussion, vi skal have, når vi skal diskutere den arktiske redegørelse.

Jeg vil gerne sige – for så er der i hvert fald nogen, der tør sige det her fra talerstolen – at hvis der er nogen, der tror, at beredskabet i Arktis kan være lige så godt, som det beredskab, vi har i Danmark, så er de simpelt hen grænseløst naive. Arktis har et areal på 14 millioner kvadratkilometer. Det er fuldstændig urealistisk – om man så sendte hele den nordiske flåde derop – at lave noget, der bare ligner et ordentligt beredskab. Vi bliver nødt til at turde sige åbent til hinanden, og det er ikke for at revse hverken Rigsrevisionen eller statsrevisorerne, at med de afstande, vi har at gøre med, og med de temperaturer, der er deroppe, bliver der nødt til at være en realisme til vores tilgang. Der er indgået en bindende juridisk aftale imellem de nationer, der er med i Arktisk Råd, og det er da helt latterligt, hvis der er nogen her, der begynder at tale om, at de fem lande, der allerede er med i Arktisk Råd, nu skal lave endnu en bindende aftale. Der er lavet en bindende aftale. Den blev indgået i Nuuk i 2011, og den skal vi have op at køre.

Men vi kunne gøre noget mere sammen ved at presse på for, at IMO's Polar Code træde i kraft noget tidligere. Som jeg har hørt og læst det, vil den først træde i kraft i 2017. Det er jo sådan en slags adfærdskodeks for, hvordan man skal sejle i det arktiske område, og det kodeks bliver nok ikke engang juridisk bindende, det blive bare vejledende. Og det vil altså sige, at vi har krydstogtskibe, der sejler

rundt med 500-600 mennesker ombord i områder, hvor der overhovedet ikke er andre skibe i nærheden, og hvor man ikke aner, hvor langt nede havbunden ligger. Det er simpelt hen for farligt.

Kl. 15:30

Derfor er mit konkrete forslag også, at Danmark presser på, for at vi får lavet nogle mere bindende regler på det område. Og det, vi jo kan gøre i kongeriget Danmark, er, at vi kan sige, at inden for Grønlands og kongerigets søterritorium skal der være tvillingesejlads, at der må to krydstogtskibe altså sejle sammen, for det betyder, at der, hvis der sker en katastrofe, faktisk er en chance for, at de mennesker bliver reddet. De mennesker vil ikke blive reddet, om så hele det danske søværn lå deroppe. Det kan simpelt hen ikke lade sig gøre både at være på rette tid og sted og have plads til så mange mennesker.

Så mit forslag er altså, at vi, fremfor bare at stå her og snakke om, at vi kan samarbejde osv., tager fat der, hvor problemet er og siger, at nu skal der nogle bindende regler på plads, for vi har ikke et godt nok beredskab. Men vi må også sige til hinanden, at uanset hvor meget vi gør, og hvor meget ekstra vi gør, må vi være realistiske, med hensyn til at det er et meget stort areal, og derfor skal vi prioritere, hvordan vi bruger ressourcerne klogest.

Jeg synes også, det lyder meget fornuftigt, når man i redegørelsen fokuserer på, at det finske formandskab har ønsket et servicetjek, og jeg glæder mig meget til at se på, hvad regeringens opfølgning på det bliver. Det, der er afgørende for Det Konservative Folkeparti, er, at det nordiske forsvarssamarbejde stadig væk hviler på at være et samarbejde der, hvor det giver mening, at det er ubureaukratisk, og at det er åbent for alle. Det Konservative Folkeparti ønsker ikke, at man kopierer opgaver, der allerede varetages i andet regi, men at vi i stedet for bruger de styrker, vi har i de nordiske lande, og at vi bruger dem til, at vi alle sammen bliver bedre.

Kl. 15:32

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Der kom lige et spørgsmål. Hr. Finn Sørensen fra Enhedslisten, værsgo.

Kl. 15:32

Finn Sørensen (EL):

Undskyld, jeg nåede det lige i sidste sekund.

Jeg sad og lyttede opmærksomt og overvejede lidt, hvad budskabet egentlig var i ordførerens tale. Jeg opfattede noget af det som et udtryk for, at man er lidt naiv i Enhedslisten, hvis man mener, at det kan bruges til noget med et tættere nordisk samarbejde, når det drejer sig om beredskabet i Arktis. Der blev sagt noget i retning af, at om så de samlede nordiske stridskræfter blev sat ind deroppe og brugt til fredelige formål, ville det ikke kunne løse problemet. Og det lød næsten også, som om holdningen var, at det er der egentlig heller ikke andre der kan, fordi området er så stort, at muligheden for at hamle op med f.eks. et krydstogtskib, der forliser deroppe med 2.000-3.000 passagerer om bord, eller et olieudslip ikke er til stede. Der vil ikke være det fornødne beredskab.

Hvis det nu er rigtigt, og det skal jeg ikke bestride at det er, hvilke konklusioner må vi så drage af det? Så må vi vel drage nogle konklusioner, der hedder, at vi i langt højere grad bruger forbud mod krydstogtsejlads og forbud mod olieudvinding. Tak.

Kl. 15:33

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Det er ordføreren, værsgo.

Kl. 15:33

Lene Espersen (KF):

Der er nogle mennesker, der har svært ved at multitask – f.eks. at gå og lytte samtidig. Jeg ved ikke, om det er det, der er hr. Finn Sørensens problem, men jeg vil sige, at jeg sådan set sagde tre ting.

Punkt 1: Hvis der er nogen, der taler for, at vi skal have et bindende samarbejde om search and rescue, og at vi skal have et bedre beredskab, vil jeg sige, at det er der allerede. Der blev indgået en juridisk bindende aftale i Nuuk i 2011. Det var det, jeg sagde som punkt 1. Som punkt 2 sagde jeg: Hvis man tror, at et område på 14 mio. km² kan have et lige så godt beredskab som det, der er i havene rundt om Danmark, er man naiv. Det håber jeg ikke at der er nogen der tror. Så sagde jeg som punkt 3: Men vi *kan* gøre noget. Ud over at sørge for, at den juridisk bindende aftale rent faktisk bliver benyttet, så beredskabet bliver løftet og bliver bedre, kan vi i kongeriget Danmark lave vores egne regler og sige, at krydstogtskibe ikke må sejle alene. Vi kan bare sige, at når de sejler ind i en fjord i Grønland, skal der ligge et krydstogtskib måske maksimum 20 minutters sejlads derfra, for så har vi faktisk en chance for at redde de mennesker. Og det giver rigtig, rigtig god mening. Danmark har kæmpet for det her i IMO i årevis, men de andre lande har ikke villet være med. Og så siger jeg bare, at så må vi tage sagen i egen hånd.

Kl. 15:34

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Finn Sørensen.

Kl. 15:34

Finn Sørensen (EL):

Jeg takker for svaret. Enten hørte jeg ikke ordentligt efter i første omgang, eller også fik ordføreren ikke sagt det så konkret og tydeligt i første omgang, for med de svar, der er givet her, er vi jo langt tættere på hinanden – også i erkendelsen af, at der *er* indgået nogle gode aftaler om, hvad der skal ske. Så jeg er enig i, at det ikke handler om at bygge en hel masse nye aftaler ovenpå. Aftaler løser ikke i sig selv problemer.

Ordføreren sagde jo egentlig lidt det samme, som jeg siger, nemlig: Hvad er de reelle muskler bag de aftaler, der er indgået? Så tak for svaret.

Kl. 15:35

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Ordføreren.

Kl. 15:35

Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige tak til hr. Finn Sørensen. Der er 2 måneder til juleaften, og Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti er enige om noget – det er da helt utroligt!

Jeg vil i hvert fald sige, at jeg faktisk tror, at vi på meget lange strækninger er enige. Men grunden til, at jeg gjorde lidt ud af her fra talerstolen at sige, at man ikke skal prøve at lulle sig ind i, at det hele kan blive lige så godt, som det er ud for den danske kyst, er jo, at jeg mener, at vi bliver nødt til at gøre noget. For det er i sig selv et meget stort held, at der ikke allerede er sket en katastrofe i farvandet, og derfor synes jeg, der skal ske noget mere.

Kl. 15:35

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Bertel Haarder, Venstre. Værsgo for en kort bemærkning.

Kl. 15:36

Bertel Haarder (V):

Tak for en meget klar og engageret tale. Jeg bad kun om ordet for at spørge, om ikke det trods alt er at foretrække at have en global aftale

om krydstogtskibes sejlads. Så vidt jeg ved, er der allerede nu store indtægter på Færøerne og i Grønland fra krydstogtsejlads, og hvis vi ensidigt siger, at de kun må komme, hvis der kommer to, så er jeg bange for, at det koster noget. Så er ordføreren ikke enig med mig i, at det bedste er at presse på for at få en global aftale, og at den træder i kraft noget før end 2017?

Kl. 15:36

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:36

Lene Espersen (KF):

Jamen jeg vil sige til hr. Bertel Haarder, at jeg faktisk mener, vi skal gøre både og. Altså, det polarkodeks, der er kommet fra IMO, mener jeg vi skal tilslutte os og sige, at den er fin. Men jeg synes ikke, der er noget som helst problem i at sige til de krydstogtfirmaer, der tjener rigtig mange penge på at sejle passagerer ind i fjorde, der overhovedet ikke er opmålt, at hvis de har deres passagerers liv kært, er det rimelig fornuftigt at sørge for, at to skibe sejler samtidig. Og hvis det viser sig, at det ikke er muligt at komme igennem med at få de fælles regler i IMO, så synes jeg, Danmark skal gøre det selv, for jeg ved udmærket godt, hvor pegefingeren peger hen, hvis der lige pludselig er 500 mennesker, der dør. Så vil man sige, at det er Danmark, der har et dårligt beredskab, og der har jeg det altså bedre med, at vi så har sørget for at stille krav til de firmaer, der ønsker at tilbyde deres kunder at nyde den smukke natur i Grønland.

Kl. 15:37

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ordføreren. Så er det forsvarsministeren. Værsgo.

Kl. 15:37

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Tak for det. Lad mig starte med også at sige tak til Folketingets medlemmer for en rigtig god debat. Man kan sige, at freden har sænket sig, i den forstand at både højre og venstre side i Folketingssalen er enige om, at det nordiske samarbejde, også når det gælder forsvarsområdet, er vigtigt. Jeg er derfor også glad for, at vi i dag har anledning til at debattere det nordiske forsvarssamarbejde. En debat er central, og jeg vil gerne benytte lejligheden til også at rette en særlig tak til hr. Bertel Haarder, som har arbejdet målrettet for, at vi kan drøfte de ting her i dag, nemlig hvor vi henne i det nordiske forsvarssamarbejde, og hvor skal vi hen i fremtiden.

Som oplæg til debatten har Forsvarsministeriet udarbejdet en skriftlig redegørelse om det nordiske forsvarssamarbejde, og redegørelsen er en udbygning af regeringens redegørelse til Folketinget om det nordiske samarbejde i 2012-13. Og jeg vil gerne kvittere for de rosende ord, der har været om, at den er konkret, og at der ikke er for mange omsvøb. Jeg tror endda, at hr. Bertel Haarder kaldte den for-billedlig sine steder, og det tager jeg til mig og glæder mig over; jeg håber, at det kan være en inspiration.

Det er med glæde, jeg kan konstatere, at det nordiske forsvarssamarbejde fortsat er højt prioriteret i alle de nordiske lande. Oven i købet bliver samarbejdet udbygget og udviklet konstant. Vi udbygger det sikkerhedspolitiske samarbejde, samtidig med at antallet af praktiske, fælles initiativer bliver øget, og det viser, at det er noget, der ligger alle de nordiske lande på sinde. Det er noget, vi prioriterer højt, og det gælder naturligvis også den danske regering.

Det er positivt, at et samarbejde, som jo har eksisteret siden 1950'erne, nu er mere relevant end nogen sinde før og nu også omfatter samarbejder inden for et bredere felt, f.eks. operativt samarbejde såvel i som uden for Norden, materielindkøb og træning.

Alle nordiske lande er opmærksomme på, at vi på trods af vores forskellige tilknytninger til EU og NATO er i stand til at udvikle det

fælles samarbejde. Det nordiske samarbejde er således ikke, hvilket også flere ordførere har understreget i dag, et alternativ, men derimod et supplement til det arbejde, som foregår i NATO. Udgangspunktet er, at det enkelte nordiske lande pragmatisk skal involvere sig på områder for at forfølge effektive løsninger. Eller sagt på en anden måde: Vi samarbejder der, hvor det giver mening. Vi samarbejder der, hvor det giver merværdi, og det synes jeg er fornuftigt.

En af de væsentligste årsager til, at samarbejdet er succesfuldt, er, at det foregår mellem gode naboer. Vores fælles historie, brede værdifællesskab og geografiske placering gør det naturligt, at vi i fællesskab møder en række forsvars- og sikkerhedspolitiske udfordringer. Og vi står over for en række udfordringer: besparelser i mange lande på forsvarsbudgetterne, en række nye trusler samt nye opgaver. Derfor giver det god mening og også merværdi med et styrket nordisk forsvarssamarbejde. Fælles udfordringer giver et godt grundlag for fælles løsninger.

Jeg vil gerne fremhæve nogle af de områder, som Danmark særlig har fokus på, og som vi bl.a. har haft højt på dagsordenen i 2012 under det danske formandskab for det nordiske forsvarssamarbejde. Overordnet set har Danmark fokus på at videreudvikle den forsvars- og sikkerhedspolitiske dialog med henblik på at koordinere nordiske initiativer og positioner der, hvor det giver mening, og hvor det er muligt. Det er vigtigt, når alle de nordiske lande ønsker at spille en aktiv international rolle inden for bl.a. fredsbevarelse og freds- og konflikthåndtering. Sammen får vi en vægt og en indflydelse til at præge aktuelle sikkerhedspolitiske udfordringer, som de nordiske lande ikke i samme omfang ville have haft hver for sig. Det gælder f.eks. i forhold til udviklingen i FN og i forhold til konkrete konflikter. De nordiske lande har f.eks. ambitioner om et fælles bidrag til en FN-ledet operation. Det vil kræve tæt nordisk koordination.

Kl. 15:42

Til dette nordiske forsvarssamarbejde er de nordiske landes evne til at arbejde sammen en yderst brugbar platform og også det, at vi er i stand til at uddanne vores tropper, sådan at de hurtigt og effektivt kan deltage i missioner i fællesskab. For at kunne arbejde sammen må vi derfor træne sammen og have materiel, som kan virke sammen.

Samtidig giver det et potentiale for, at vi kan opnå mere operativ effekt for færre penge. Derfor har vi, som også flere ordførere har været inde på, fokus på nordisk Smart Defence og multilateralt samarbejde. Eller sagt på en anden måde: Der, hvor vi kan hjælpe hinanden til at løse opgaver, der, hvor vi kan købe ind i fællesskab, er der penge at spare; det er opgaver, der bliver løst på en bedre måde, og det er i en fælles interesse.

Et godt eksempel på dette er Nordic Tactical Air Transport-samarbejdet, som vi fra dansk side tog initiativ til at undersøge. De nordiske forsvar analyserer netop nu muligheden for, at de nordiske lande vil kunne trække på en fælles pulje af taktisk lufttransportkapacitet, f.eks. vores C-130-fly. På det kommende nordiske forsvarsministermøde i december skal der gøres status over det projekt, og på sigt er der også mulighed for, at samarbejdet kan udvides til en fælles lufttransportkommando, et fælles logistisk samarbejde og en fælles træning og uddannelse på en række områder. Dette projekt har derfor et godt potentiale for en mere effektiv og fleksibel udnyttelse af vore landes samlede ressourcer i forhold til taktisk lufttransport.

Et andet eksempel er fælles indkøb, hvor der også på dansk initiativ er igangsat analyser af et muligt samarbejde på en række områder. Det gælder bl.a. fælles indkøb af håndvåben, ammunition, feltrationer og batterier. Her forventes det også, at der skal gøres status på projekternes udvikling ved det kommende forsvarsministermøde.

En anden form for nordisk samarbejde tager udgangspunkt i fælles bestræbelser på at støtte afrikanske partnere, så afrikanske lande selv i højere grad kan tage hånd om egne sikkerhedsudfordringer. Vi, de nordiske lande, har derfor siden 2009 koordineret og fokuse-

ret vores kapacitetsopbygningsindsatser i Østafrika. Den nordiske støtte har været rettet mod opbygningen af den østafrikanske reaktionsstyrke, Eastern Africa Standby Force, der har sit hovedkvarter i Nairobi. Vores nordiske indsatser indbefatter bl.a. udsendelse af rådgivere, økonomisk støtte og kursusvirksomhed. Den fælles nordiske indsats er et godt eksempel på, at vi sammen kan optræde som en markant aktør, der kan udøve en positiv indflydelse.

Det er også i den forbindelse værd at bemærke, at det er Den Afrikanske Union, som også spiller en meget, meget væsentlig rolle for netop det arbejde. Og derfor – i forhold til den problematik, som hr. Finn Sørensen rejste – vil jeg sige, at man selvfølgelig altid skal være parat til at påpege de steder, hvor lande, der indgår i det her samarbejde, efter dansk opfattelse har ting, der skal gøres bedre. Men det ændrer ikke på, at vi har en grundlæggende interesse i, at man også i Afrika i højere grad end tidligere påtager sig fredsbevarende arbejde og også går ind og løser opgaver på en stærkere måde, end man tidligere har haft mulighed for.

Det er også en af grundene til, at vi bl.a. fra dansk side støtter op om den kenyanske kystvagt, sådan at den får opbygget stærkere kapaciteter til at kunne gribe ind over for de pirater, som opererer i farvandet, fordi vi sådan set har et ønske om den stærkest mulige indsats mod netop dem.

Ud over de nævnte eksempler findes der en lang række andre initiativer, eksempelvis inden for veteranområdet, grønt forsvar, fælles nordisk sanitetshjælperuddannelse for specialstyrker, udveksling af erfaringer inden for folkeret og Cyber Defence. Det er bare for at nævne nogle få initiativer. Det er alle initiativer, som giver merværdi og lever op til samarbejdets principper om øget udnyttelse af ressourcerne og øget operativ effekt.

Det er klart, at regeringen er indstillet på yderligere at udvikle det nordiske forsvarssamarbejde, i den grad det er muligt og giver mening, og det er også nødvendigt for at løse aktuelle og fremtidige udfordringer. Der er iværksat en stock taking, en slags servicetjek, af NORDEFECO her i 2013. Efter mere end 3 års virke var det på tide at undersøge, om vi kan arbejde på en mere effektiv måde eller organisere os mere hensigtsmæssigt. Der er ligeledes iværksat et arbejde her i 2013 med det formål at udarbejde en overordnet vision for NORDEFECO, der skal være retningsgivende for fremtidens nordiske forsvarssamarbejde. Vi er i en tæt nordisk dialog om, hvad vi ønsker at opnå med NORDEFECO, og det forventes, at både stock taking og visionen skal drøftes på det kommende ministermøde den 3.-4. december.

Kl. 15:47

Selv om der er bred politisk opbakning i både Danmark og i de andre nordiske lande til at fortsætte udviklingen af det nordiske forsvarssamarbejde, så er det måske også vigtigt at være opmærksom på, at vi ikke kan samarbejde om alt. Vi må erkende, at der er forskelle. Det er ikke nødvendigvis en dårlig ting, at vi har valgt hver især at have vores respektive tilknytninger og sikkerhedspolitiske tilgange. Men det er mit indtryk, at det nordiske samarbejde også på forsvarsområdet er inde i en god udvikling, og at Danmark fortsat vil spille en meget aktiv rolle der.

Et af de steder, hvor vi meget gerne vil arbejde videre og se, hvad der kunne byde sig af nye muligheder, er i forhold til Arktis. Flere ordførere har været inde på spørgsmålet, og det er jo sådan, at det er besluttet, at der skal laves en meget stor og omfattende analyse af, hvad der vil være den mest hensigtsmæssige måde, som forsvaret skal varetage sine opgaver på i et område, i Arktis, som også fru Lene Espersen beskrev som enormt stort geografisk, og som også har nogle klimatiske forhold, der gør, at det er vanskeligt terræn på alle måder.

Her vil vi i forbindelse med den analyse naturligt også kunne inddrage, hvad det er for bidrag, man fra andre nordiske lande vil kunne give i forhold til f.eks. Search and Rescue, altså redningsoperationer.

Der er allerede i dag samarbejder, som det også er blevet beskrevet tidligere i debatten. Men vi vil med et åbent sind se på, hvad der kunne være af yderligere tiltag, der kunne have interesse.

Jeg tror også, at man må sige, at når det gælder det samlede arktiske område, er det så enormt i sin geografi, at der ingen lande er, der alene kan dække det. Det gælder både USA, Canada, Rusland og de nordiske lande. Vi har en klar fælles interesse i at samarbejde og hjælpe hinanden, også når uheldet er ude. Og vi vil i forbindelse med den analyse se på, hvordan vi bedst muligt kan ruste det danske forsvar til sammen med Grønland at varetage vores forpligtelser, men naturligt også se på, hvordan vi bedst kan tænke det sammen med de indsatser, man gør i andre lande, sådan at vi i fællesskab bedst muligt kan løfte de udfordringer, der måtte komme, også selv om de vil være nogle, som vi ikke bryder os om at møde, men hvor vi alligevel skal være klar, hvis det sker.

Kl. 15:50

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak til ministeren. Først er det hr. Mikkel Dencker, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 15:50

Mikkel Dencker (DF):

Tak. Det nordiske forsvarssamarbejde, NORDEFCO, indeholder nogle af de samme samarbejdselementer som EU's forsvarssamarbejde, som Danmark jo til regeringens fortrydelse ikke er med i. Vi har nogle fordele ved NORDEFCO, f.eks. det her indkøbssamarbejde, og det havde vi så også kunnet opnå i EU's forsvarssamarbejde, hvis Danmark havde været med der.

Jeg vil egentlig gerne høre, om man skal opfatte regeringens tilslutning til NORDEFCO som helhjetet, eller om det bare er en midlertidig foranstaltning, indtil regeringen har fået overtaget vælgerne til at melde Danmark ind i EU's forsvarssamarbejde.

Kl. 15:51

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren.

Kl. 15:51

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Ja, man skal opfatte Danmarks deltagelse i NORDEFCO som helhjetet.

Det er ikke nogen hemmelighed, at regeringen gerne ser forsvarsforbeholdet afskaffet, men når det er sagt, ser vi ikke nogen som helst modsætning mellem at have et tæt samarbejde de nordiske lande imellem, et aktivt samarbejde i EU og vores NATO-deltagelse.

Derfor vil der, uanset om forsvarsforbeholdet bliver ophævet eller ej, være en klar interesse i et tæt samarbejde med de andre nordiske lande på de områder, hvor det giver mening. Det har jeg også hørt at et bredt flertal i det danske Folketing støtter, og det synes jeg er positivt.

Kl. 15:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Hr. Mikkel Dencker.

Kl. 15:52

Mikkel Dencker (DF):

Nu ved jeg, at regeringen jo er irriteret over, at vælgerne ikke vil lade regeringen komme med i EU's forsvarsklub. Det har man udtrykt irritation over ved flere lejligheder.

Hvis det en dag skulle lykkes regeringen at overbevise befolkningen om at opgive forsvarsforbeholdet – og det skal vi selvfølgelig nok kæmpe imod undervejs – skal NORDEFCO så være noget, der bliver kørt ud på et sidespor, for nu er man kommet med i den rigti-

ge klub, eller hvordan skal vi opfatte begejstringen over EU's forsvarssamarbejde?

Kl. 15:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren.

Kl. 15:52

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Jeg kan på ingen måde genkende Dansk Folkepartis ordførers udlægning af, at der skulle være en irritation i forhold til de beslutninger, den danske befolkning har truffet.

Vi respekterer fuldt og helt, at der er et forsvarsforbehold. Men vi må også sige, at der er sket meget, siden den beslutning blev truffet, som gør, at vi gerne ser, at vi på et tidspunkt ophæver forsvarsforbeholdet, så vi også sammen med de andre EU-lande kan deltage i et tættere samarbejde på det område. Et godt eksempel er jo vores indsats mod pirater ud for Somalias kyst: Hvis danske skibe er med i en NATO-aktion, må vi gerne være med, men hvis det er en EU-aktion, må vi ikke være med.

Så der vil ikke være nogen nedprioritering af det nordiske forsvarssamarbejde, selv om vi vil kunne få en stærkere rolle i det europæiske forsvarssamarbejde.

Kl. 15:53

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det hr. Bertel Haarder, Venstre. Værsgo.

Kl. 15:53

Bertel Haarder (V):

Når det gælder det nordiske forsvarssamarbejde, er der jo desværre et parlamentarisk underskud sådan at forstå, at der på de andre samarbejdsområder er et udvalg i Nordisk Råd, som følger arbejdet. Der er altså en parlamentarisk dimension, mens der, når det gælder forsvarssamarbejdet, ikke er et udvalg, og det er der heller ikke på udenrigsområdet, ud over at Nordisk Råds præsidium i princippet dækker de områder.

På den baggrund vil jeg spørge, om det ikke ville være naturligt, at den udmærkede redegørelse, vi har fået, om 1 år bliver fulgt op af en lignende redegørelse, som kan danne grundlag for en tilsvarende debat – enten særskilt eller som led i den generelle debat om det nordiske samarbejde.

Jeg spørger ud fra en positiv holdning over for både ministeren og forsvarssamarbejdet. Der er et parlamentarisk underskud, og når vi ikke kan opfylde det i Nordisk Råd, kunne vi opfylde det, ved at vi gør det til en tradition, at vi på den ene eller den anden måde har en sådan redegørelse og en sådan debat hvert år.

Kl. 15:54

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren.

Kl. 15:54

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Lad mig indledningsvis takke hr. Bertel Haarder for det store arbejde, i forhold til at vi har debatten her i dag, og at vi i Folketinget også på den måde har lejlighed til at drøfte det nordiske forsvarssamarbejde.

Jeg vil gerne i dag give håndslag på, at jeg meget gerne stiller op også næste år i forhold til at have en debat om det nordiske forsvarssamarbejde, på baggrund af at der ligger også skriftligt materiale, som det er tilfældet her i dag. Jeg synes, det er en givtig debat, og jeg tror, at det vil være med til at sætte et godt fokus på, hvad vi kan i fællesskab i Norden – også inden for forsvarsområdet. Så det er et positivt tilsagn fra min side.

Kl. 15:55

Kl. 15:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Hr. Bertel Haarder.

Kl. 15:55

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne takke forsvarsministeren for det tilsagn.

Det er jo sådan, at vi i Nordisk Råds præsidium besluttede, at alle de nordiske parlamenter skulle have en forsvarsdebat som opfølgning på den udmærkede forsvarskonference i Helsinki i foråret. Det har vi nu haft, og jeg synes, det er vigtigt, at Danmark på dette felt – også på dette felt – går foran og derved understreger, at vi tager forsvarssamarbejdet meget alvorligt.

Kl. 15:56

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Ministeren.

Kl. 15:56

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Jeg tror, det var fru Lene Espersen, der sagde, at selv om der er 2 måneder til jul, har det bragt Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti tæt på hinanden i et forsvarsspørgsmål, og det er i sig selv ikke ofte forekommende. Og jeg vil i lighed med hr. Bertel Haarder sige, at ud over at debatten her har bidraget til det, har det også været en lejlighed til, at vi i fællesskab har kunnet drøfte en bred vifte af de områder, som forsvaret jo medvirker til at løse opgaver inden for i det danske samfund og på nordisk plan.

Derfor mener jeg i lighed med hr. Bertel Haarder, at det vil være rigtig fint, at vi får lejlighed til at have en lignende debat igen om 1 år.

Kl. 15:57

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Finn Sørensen, Enhedslisten.

Kl. 15:57

Finn Sørensen (EL):

Tak. Det giver mig anledning til lige at præcisere, at man nu ikke skal overfortolke ordvekslingen mellem fru Lene Espersen og undertegnede. Der, hvor vi blev bragt tættere på hinanden, var i en fælles forståelse af udfordringen i det arktiske, og hvad der skal til, for at vi får et ordentlig beredskab deroppe. Det er mere, for at der ikke sådan breder sig en eller anden forkert opfattelse af, hvem der nu er forbrødre eller forsøstret med hvem.

Jeg stillede jo et spørgsmål om det her med EASF, men jeg tror, jeg vil fremsende nogle skriftlige spørgsmål, så det bliver lidt mere præcist, også fra min side, med de betænkeligheder, vi har i forhold til det.

Så vil jeg gerne kvittere for ministerens redegørelse, også den mundtlige, og for overvejelserne i forhold til beredskabet i det arktiske, hvor jeg jo opfattede det, ministeren sagde, som at vi egentlig har en fælles forståelse af – det blev sagt meget klart – at et enkelt land ikke alene kan løfte den opgave. Det kræver samarbejde, og det nordiske forsvarssamarbejde er et af instrumenterne.

Så vil jeg lige spørge ind til, hvad tidsperspektivet er i den analyse, som ministeren kommer med.

Kl. 15:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Jeg vil meget anmode hr. Finn Sørensen om, at taletiden bliver overholdt hver gang. Værsgo.

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Jeg vil starte med at sige, at jeg glæder mig over den fred, der er brudt ud på forsvarsområdet, men jeg er også helt klar over, at den nok ikke har blivende karakter i alle forsvarsspørgsmål. Så hr. Finn Sørensen behøver ikke være bekymret for, at Enhedslisten bliver taget til indtægt for noget, man ikke måtte mene.

For så vidt angår det arktiske område, er det jo af så enormt geografisk omfang, at ingen af de lande, der har særlige interesser i det arktiske område, alene kan gå ind og dække hele det område. Derfor er der en klar interesse i, at vi i fællesskab løfter de udfordringer, der måtte komme.

Danmark har selvfølgelig nogle helt særlige forpligtelser, når det gælder rigsfællesskabet, men det betyder jo ikke, at vi ikke også kan bistå andre, der måtte komme ud i situationer, hvor de har brug for vores hjælp, og det betyder jo ikke, at vi ikke skal være helt fremme i forhold til at samarbejde med andre, hvis vi har brug for deres hjælp.

Kl. 15:59

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Hr. Finn Sørensen.

Kl. 15:59

Finn Sørensen (EL):

Tak. Og hvad jeg brugte for meget før, vil jeg så spare nu. Mit spørgsmål var: Hvad er tidsperspektivet i den analyse, som ministeren omtaler man vil lave inden for det nordiske forsvarssamarbejde? Og så vil jeg lige tilføje et yderligere spørgsmål: Hvordan hænger det sammen med tidsperspektivet i det danske forsvarsministeriums, om man så må sige, svar på Rigsrevisionens rapport?

Kl. 15:59

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Ministeren. Værsgo.

Kl. 15:59

Forsvarsministeren (Nicolai Wammen):

Den analyse, jeg omtalte, er den analyse, der skal laves af det danske forsvars opgaveløsning, også i forhold til Arktis. Og når jeg taler om at inddrage de andre nordiske lande, er det ikke i en separat analyse i forhold til det arbejde, men for at tage dem ind, når vi nu selv skal kigge på den opgaveløsning, der forestår. Det er en analyse, der vil blive lavet i løbet af næste år.

Kl. 16:00

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Tak til ministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, så forhandlingen er slut.

Kl. 16:00

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. oktober 2013, kl. 10.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der fremgår af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 16:00).
